

Purkupallon politiikka: Suomalaisten odotukset ulko- ja turvallisuuspolitiikan siirtymissä

Hanna Wass, Juhana Aunesluoma, Tuomas Forsberg, Mika Hentunen, Julius Lehtinen, Elisa Leonoff, Matti Pesu, Iro Särkkä, Aarni Tiitinen, Janne Tukiainen, Isak Vento, Vesa Vihriälä, Johanna Vuorelma & Albert Weckman

Sisällys

Johdanto	2
Nato-jäsenyyden kannatuksen kehitys	15
Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa	21
Euroopan turvallisuuspoliittiset valinnat sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen murtumisissa	24
Naton ja EU:n työnjako ulko- ja turvallisuuspolitiikassa	27
Suhtautuminen ydinasepolitiikkaan	30
Kiinnittyminen arvopohjaiseen realismiin	34
Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle kevään 2027 eduskuntavaalien lähestyessä	43
Päätelmät	52
Lähteet	58
Kirjoittajat	70
LIITE 1. Tutkimuksen aineistot	71
LIITE 2. Tulokset alkuperäisillä vastaajilla	74

Johdanto

Kansalaismielipiteen merkitys

Tarkastelemme tässä tutkimusraportissa suomalaisten ulko- ja turvallisuuspoliittisia näkemyksiä tilanteessa, jota luonnehtii siirtymä sääntöpohjaisesta kansainvälisestä järjestelmästä kohti valtakeskuksiltaan pirstaloitunutta ja dynamiikaltaan vaikeasti ennakoitavaa toimintaympäristöä. Millaisena Nato-jäsenyys ja Suomen rooli näyttäytyvät liittokunnan sisäisen repeämän myötä? Millaisia valintoja Euroopan tulisi tehdä sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen murentuessa ja suurvaltojen etupiiripolitiikan vahvistuessa? Miten suomalaisten ydinasenäkemykset ovat kehittyneet kuluneen vaalikauden aikana ja minkälaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa äänestäjät haluaisivat päättäjien edistävän kevään 2027 eduskuntavaalien lähestyessä?

Raportti on osa Koneen Säätiön rahoittamaa ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus*” (NATOpoll) -tutkimushanketta (2023–2027), jossa samoja vastaajia haastatellaan säännöllisin väliajoin ja seurataan heidän näkemystensä kehittymistä. Hankkeen ensimmäinen kysely toteutettiin ennen Naton Vilnan huippukokousta kesäkuussa 2023 (Amadae ym. 2023; Wass ym. 2023), toinen vuoden 2024 presidentinvaalien yhteydessä (Amadae ym. 2023; Wass ym. 2023), kolmas kesän 2024 eurovaalien edellä (Amadae ym. 2024; Wass ym. 2024) ja neljäs keväällä 2025 Suomen Nato-jäsenyyden täyttäessä kaksi vuotta (Wass ym. 2025a, b). Tässä raportissa käytetty aineisto on kerätty 31.3.–14.4.2026 (ks. liite 1).

Suhtautuminen kansalaismielipiteeseen erottaa demokratiat itsevaltaisista järjestelmistä. Siinä missä autokratioissa kansalaismielipiteen tarkkaileminen on ennen kaikkea väline hallitsijan aseman varmistamiseksi, edustuksellisissa demokratioissa kansalaisten näkemyksiä kartoitetaan, jotta päättäjien tilivelvollisuus äänestäjille toteutuisi (Wass 2025b). Poliitiikan tutkimuksessa laajasti hyödynnetyssä termostaattimallisissa (Wlezien 1995) kansalaismielipiteen on havaittu vaihtelevan dynaamisesti suhteessa toimintaympäristöön, harjoitettuun politiikkaan ja sen kehyksiin, joita poliitikot pyrkivät erilaisin retorisiin, symbolisiin ja performatiivisiin keinoin hallitsemaan (Baumgartner ja Jones 1991; Smetana ym. 2026). Nykyisenkaltaisessa jatkuvasti liikkeessä olevassa turvallisuustilanteessa äänestäjien näkemysten voi odottaa muuttuvan lyhyessäkin ajassa. Poliitikot myös seuraavat tiiviisti kansalaisten näkemysten kehittymistä ja huomioivat ne eri politiikkavaihtoehtoja punnitessaan (ks. Ahrens 2024; Walgrave ja Soontjens 2023). Vastaavasti kansalaisilla on valmius joustavuuteen kannoissaan, mikäli puolueet muotoilevat uudelleen linjauksiaan (esim. Nemčok ym. 2024; 2025).

Poliitiikan tutkimuksessa oletettiin pitkään, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan nyanssit ovat liian monimutkaisia äänestäjille, joita tehtyjen ratkaisujen seikkaperäiset perustelut eivät erityisemmin edes kiinnosta (Almond 1950). Empiirinen tutkimus on kuitenkin osoittanut nämä oletukset virheellisiksi. Etenkin Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan ja kiristyneen kansainvälisen turvallisuustilanteen jäljiltä on julkaistu kiihtyvällä tahdilla laajoja vertailevia analyyseja kansalaisten näkemyksistä esimerkiksi sotilaallisesta liittoutumisesta, Ukrainan tukemisesta, Euroopan oman puolustuksen vahvistamisesta, suurvaltasuhteista, asevalvontasopimuksista sekä kasvavien puolustusmenojen rahoittamisesta (Kostelka ym. 2026; Moise ym. 2025; Redeker ym. 2026; Rudolf ym. 2026; Sacchi ym. 2026; Smetana ym. 2026; Weßels ja Rose 2025). Niiden pohjalta on nähtävissä, että kansalaisten mielipiteenmuodostus on monikerroksellinen prosessi, jossa olennaisia tekijöitä ovat

muun muassa kansainvälinen turvallisuustilanne ja sen tuottamat riskiskenaariot, maantieteellinen sijainti, kansalliset talousnäkymät, puolueiden ja päättäjien näkemykset, informaatio- ja disinformaatioympäristö sekä yksilön omat lähtökohdat ja resurssit. Kansalaismielipide on olennainen osa ulko- ja turvallisuuspolitiikan muotoilua, johon vaikuttavat myös toisten maiden toimet, liittolaissuhteet, taloudelliset keskinäisriippuvuudet, kansallinen sotilaallinen kyvykkyys, historialliset jatkumot, hallintokulttuuri, eturyhmien näkemykset ja monet muut kontekstuaaliset tekijät (Redeker ym. 2026; Weßels ja Rose 2025). Vastaavasti tehdyt linjaukset muokkaavat kansalaisten näkemyksiä, mikä korostaa niiden systemaattisen seurannan tarvetta.

Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän murtuminen

Tutkimuksemme nimi ”purkupallon politiikka” (engl. wrecking-ball politics) viittaa yhtäältä Münchenin turvallisuuskonferenssin edellä julkaistuuun raporttiin, jossa Yhdysvallat nähdään nykyisin sääntöpohjaista maailmanjärjestystä murentavana voimana (Bunde ja Eisentraut toim. 2026), ja toisaalta politiikkaan, joka pyrkii tästä syntyvän paineen purkamiseen. Toisen maailmansodan jälkeinen kansainvälinen järjestys perustui yhtäältä toisen maailmansodan voittaneiden suurvaltojen institutionalisoituun yhteistyöhön, jossa valtioiden itsemääräämisoikeudella, alueellisella koskemattomuudella ja YK:n turvallisuusneuvostolla oli keskeinen rooli (Ikenberry 2001). Toisaalta sen rinnalla kehittyi läntisten demokratioiden kesken paljon pidemmälle kehittynyt liberaali järjestys, jossa painottuivat ihmisoikeudet, monenkeskinen yhteistyö ja vapaakauppa.

Kiina, Venäjä ja muut BRICS+-maat ovat pitkään kritisoineet sääntöpohjaisen järjestelmän nojaavan liiaksi yhtäältä läntisiin ja siten myös valikoiviin tulkintoihin kansainvälisten normien sisällöstä ja toisaalta läntisten valtioiden hegemoniseen asemaan keskeisissä kansainvälisissä järjestöissä ja muissa yhteistyöelimissä (Stuenkel 2015). BRICSin nähtiinkin alunperin edistävän siirtymistä ”post-hegemoniseen” maailmaan, jossa mikään yksittäinen valtio ei yksin kykene hallitsemaan kansainvälistä järjestelmää (Sakwa 2019). Putinin pyrkimys alistaa Ukraina osaksi venäläistä maailmaa helmikuussa 2022 aloittamallaan hyökkäyssodalla merkitsi kuitenkin siirtymää päinvastaiseen suuntaan ja samalla oli osoitus kansainvälisen oikeuden ytimessä olevan alueellisen koskemattomuuden normin kyseenalaistamisesta (Brunk ja Hakimi 2022). BRICS+-maiden ryhmittäminen Venäjän tueksi on pikemminkin nakertanut sääntöpohjaisen liberaalin järjestyksen keskeisiä periaatteita kuin pyrkinyt vahvistamaan niiden globaalia tulkintaa (Hopewell 2026).

Vaikka kansainvälisen politiikan toimintaympäristön muutoksessa on rakenteellisia, pitkän aikavälin tekijöitä, presidentti Donald Trumpin toinen presidenttikausi on ollut merkittävä liikkeellepanija. Yhdysvallat on tänä aikana irtisanoutunut sekä idean että käytännön tasolla tuestaan sääntöpohjaiselle kansainväliselle järjestelmälle. Samanaikaisesti Trump on valjastanut pitkälti koko poliittisen järjestelmän ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan oman autoritaarisen hallintonsa välineeksi (Cooley ja Nexon 2026; Levitsky ym. 2026). Tämä näkyy myös siinä, että tuoreimmassa V-Dem-instituutin 2022 valtiota kattavassa vertailussa Yhdysvaltoja ei enää laskettu demokratioiden joukkoon (Nord ym. 2026). Yhdysvaltojen nykyisellä asemoitumisella on ollut paljon laajakantoisemmat seuraukset kansainvälisen järjestyksen luonteelle kuin Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan. Yhdysvallat ei ole ainoastaan painottanut kansallista etuaan ja muuttanut suhtautumistaan liberaalin maailmanjärjestyksen keskeisiin pilareihin, kuten vapaakauppaan, ihmisoikeuksiin ja demokratiaan, vaan kyseenalaistanut koko vallitsevan kansainvälisen oikeuden ja keskeisten kansainvälisten

järjestöjen ja ylipäättään monenkeskisen yhteistyön merkityksen ja oikeutuksen. Trumpin hallintaideologiaa on luonnehdittu “saalistavaksi hegemoniaksi”, jossa kansallisia lyhyen tähtäimen hyötyjä tavoitellaan nolla-summapelin logiikalla kiristämällä ja uhkailemalla niin liittolaisia ja kuin vastustajaksi asemoituja tahoja (Walt 2026).

Yhdysvaltojen politiikassa on nähtävissä pyrkimys rakentaa uutta suurvaltakeskeistä ja niiden etuja priorisoivaa maailmanjärjestystä. Joulukuussa 2025 julkaistussa kansallisessa turvallisuusstrategiassa (White House 2025) tuodaan avoimesti esiin halu vahvistaa isänmaallisia arvoja edustavia poliittisia puolueita Euroopassa. Käytännössä tämä on näkynyt tukena EU:ta, maahanmuuttoa ja liberaalia demokratiaa vastustaville liikkeille, joilla on tiivis yhteys Venäjään, ja jotka nakertavat EU:ta sisältäpäin (Stewart 2026). Yhdysvallat ei kuitenkaan ole halunnut rajoittaa toimiaan vain omaksi etupiiriksi katsomansa läntisen hemisfäärin asioihin eikä siten ole noudattanut itselleen turvallisuusstrategiassa asettamia tavoitteita. Yhdysvallat väheksyy perinteisiä liittolaissuhteitaan eikä Venäjän tavoin kunnioita enää alueellisen koskemattomuuden normia.

Nykyistä maailmanpoliittista rakennetta voi luonnehtia “sääntöpohjaisuuden jälkeiseksi järjestykseksi” (post rules-based order) tai eräänlaiseksi välitilaksi, jossa liberaalin järjestyksen sääntöjä ei noudateta tai edes esitetä noudatettavan, mutta uuttakaan järjestystä ei ole syntynyt (ks. myös Kotilainen ym. 2026). Tämä on nostanut esiin kysymyksen siitä, voidaanko sääntöpohjaista maailmanjärjestystä ylläpitää ilman Yhdysvaltojen tukea tai sen suoranaisesta vastustuksesta huolimatta (Acharya 2025). Kiina ja useimmat maailman valtiot eivät halua kyseenalaistaa sääntöpohjaista ja institutionaalista maailmanjärjestystä sinänsä, vaikka ne vastustavatkin läntisen valtioiden johtoasemaa ja niiden tulkintaa ihmisoikeuksista ja demokratiasta. Tämä myös tiivistää liberaaliin järjestykseen tyytymättömien valtioiden välistä yhteistyötä (Cheeseman ym. 2026).

Trumpin hallinnon politiikan myötä myös Yhdysvaltojen liittolaiset ovat joutuneet pohtimaan sitä, kuinka avoimesti ne voivat vastustaa Yhdysvaltojen sääntöpohjaiselle maailmanjärjestykselle vastakkaisia pyrkimyksiä. Tämä on johtanut transatlanttisen liittouman murtumaan (rupture), johon Kanadan pääministeri Mark Carney viittasi Davosin talousfoorumissa tammikuussa 2026 pitämässään puheessa (World Economic Forum 2026). Liittolaissuhteiden käymistila näkyy myös siinä, että yhteistä toimijuutta rakennetaan kansainvälisten instituutioiden rinnalla tai sijaan yhä useammin epämuodollisilla halukkaiden koalitioilla, “minilateraalisilla” yhteenliittymillä ja klustereilla (esim. Blanchard ja Pisani-Ferry 2025; Scazzieri 2026, Vanhanen 2026). Toisaalta se tarjoaa myös mahdollisuuden tarkastella uudesta näkökulmasta vakiintuneiden instituutioiden pohjalta muodostuvien liittolaisuuksien perusteita, mitä havainnollistaa tuore keskustelu Kanadan EU-jäsenyydestä (Ojanen 2026). Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiseikkaa, että Yhdysvalloista riippuvaisilla mailla ei toistaiseksi ole selkeää suunnitelmaa siitä, millaiselta uusi kansainvälinen järjestelmä voisi näyttää ilman Yhdysvaltojen aktiivista osallistumista (Gordon ja Karlin 2026). Riippuvuus Yhdysvalloista ei koske pelkästään turvallisuutta vaan pitää sisällään myös teknologisen ja taloudellisen riippuvuuden, joka kattaa niin digitaalisen infrastruktuurin kuin rahoitussektorin.

Naton sisäiset jännitteet Trumpin presidenttikaudella

Trumpin presidenttikausi on synnyttänyt merkittävän kriisiulottuvuuden Naton sisälle. Trump on toistuvasti tuonut esiin jo ensimmäiselle kaudella ilmaisemansa tyytymättömyyden puolustusliiton sisäiseen työnjakoon etenkin konventionaalisen puolustuksen osalta. Tämä on näkynyt vahvimmin Yhdysvaltojen ja suurimpien Nato-maiden suhteissa, kun taas Yhdysvaltojen välit Euroopan pienempien maiden välillä ovat olleet monin paikoin paremmat. Trump on toistuvasti arvostellut muita Nato-maita siitä, että ne eivät täytä niille asettuja tavoitteita siitä huolimatta, että kesäkuun 2025 huippukokouksessa Nato-maat sitoutuivat nostamaan vuotuiset puolustusmenonsa 3,5 prosenttiin ja laajasti tulkiten jopa viiteen prosenttiin BKT:sta vuoteen 2035 mennessä. Yhdysvaltojen osuus Naton puolustusmenoista on ollut 60 prosenttia (NATO 2026b), mutta näiden lisäpanostusten myötä tilanne tasoittuu.

Vaatimukset liittää Tanskaan kuuluva Grönlanti Yhdysvaltoihin ovat puolestaan aiheuttaneet valtavan kolauksen liittolaisten Yhdysvaltoihin kohdistamalle luottamukselle. Tapaus on Naton historiassa ainutlaatuinen, sillä kertaakaan aikaisemmin Naton jäsen ei ole vaatinut toisen Nato-liittolaisen alueen haltuunottoa Naton perustamissopimuksesta välittämättä. Samanaikaisesti se on hitsannut muita Nato-maita tiiviimmin yhteen ja kirkastanut Naton päätehtävän, yhteisen puolustuksen ja pelotteen, merkitystä sekä vauhdittanut pyrkimystä eurooppalaisemman Naton suuntaan. Myös Naton pohjoisen alueen ja arktisen turvallisuuden agenda on saanut sysäyksen eteenpäin, minkä kautta liittolaiset perustelevat Naton vastaavan Yhdysvaltojen turvallisuushuoliin arktisella alueella (NATO 2026a).

Grönlannin tilanne on jäänyt ainakin hetkellisesti sivuun vuoden 2026 edetessä. Tammikuun alussa Yhdysvallat iski Venezuelaan ja vangitsi presidentti Nicolás Maduron, minkä jälkeen Trumpin huomio on keskittynyt Lähi-itään ja Iraniin. Tammikuun loppupuolella Yhdysvallat lisäsi nopeasti sotilaallista läsnäoloaan Persianlahdella tavoitteenaan valmistella Yhdysvaltojen osallistumista laajempaan sotilaalliseen operaatioon. Perustelut sotatoimille Irania vastaan vaihtelivat merkittävästi. Yhdysvallat vetosi muun muassa tarpeeseen pysäyttää Iranin väitetty ydinaseen kehittämiseen suunnattu ohjelma, poistaa välittömät turvallisuusuhkat keskeisiltä liittolaisilta, erityisesti Israelilta, ja lopettaa maan sisäinen väkivalta ja siitä mahdollisesti kumpuava sekasorto. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen näkökulmasta on keskeistä, että oikeutusta sotatoimille ei edes pyritty hankkimaan YK:n turvallisuusneuvostolta, kuten vielä Irakiin kohdistettujen iskujen kohdalla keväällä 2003. Trump ei hakenut sotatoimien käynnistämiseksi myöskään kongressin tukea, mikä kertoo hänen hallintonsa suhtautumisesta valtansa rajoittamattomuuteen Yhdysvaltojen sisällä.

Kun tilannetta ei saatu ratkaistua neuvotteluteitse Iranin, Yhdysvaltojen ja Israelin välillä, Yhdysvallat ja Israel käynnistivät helmikuun lopussa massiiviset ilmaiskut Iraniin. Iran vastasi kostoiskuilla konfliktin ulkopuolisia Persianlahden maita kohtaan ja pysäytti käytännössä Hormuzinsalmen kansainvälisen meriliikenteen. Tilanne on johtanut nopeasti Lähi-idän ja Persianlahden alueen sotaan, joka on aiheuttanut uuden shokin kansainväliseen talouteen. Hyökkäyksen välitön vaikutus on ollut erityisesti öljyn ja kaasun sekä muun muassa alumiinin, heliumin ja lannoitteiden hintojen selvä nousu. Tämä vauhdittaa inflaatiota ja heikentää ostovoimaa etenkin Euroopassa ja osassa Aasian maita, jotka kokonaisuutena ovat yhä hyvin riippuvaisia muualta tuotavasta fossiilienergiasta. Epävarmuus talouskehityksestä on lisääntynyt merkittävästi. Osakekurssit ovat reagoineet negatiivisesti ja korot ovat kääntyneet nousuun.

Talousennusteita on toistaiseksi tarkistettu sodan vuoksi vain varovaisesti, koska sen kesto ja laajuutta on vaikea arvioida. Esimerkiksi kansainvälisen valuuttarahaston huhtikuisessa perusennusteessa kevään aikana laukeavan kriisin arvioidaan heikentävän maailman talouskasvua vain 0,2 prosenttiyksikköä 3,1 prosenttiin (International Monetary Fund 2026). Sodan pitkittyminen ja laajeneminen aiheuttaisivat olennaisesti tätä suurempia tuotannon menetyksiä. Vaikka talouksien riippuvuus fossiilienergiasta on selvästi vähentynyt, energian ja sen avulla Persianlahdella tuotettujen tuotteiden tarjonnan väheneminen voi vakavimmillaan johtaa globaaliin taantumaa. Riippumatta taloudellisen iskun suuruudesta on todennäköistä, että se koskee enemmän Eurooppaa kuin Yhdysvaltoja. Sota on merkittävä lisärasite Euroopan talouksille ja hankaloittaa valtioiden kykyä panostaa turvallisuuteen. Samalla sota vaikeuttaa Ukrainan tilannetta kahdella tavalla: yhtäältä Venäjä hyötyy merkittävästi korkeammasta öljyn hinnasta ja toisaalta sota on jo kuluttanut monien sellaisten aseiden varantoja, joita Ukraina on pyrkinyt viimeisen vuoden aikana hankkimaan Yhdysvalloista Euroopan maiden rahoituksella.

Kriisin laajetessa Trump kääntyi keskeisten Nato-liittolaistensa puoleen, mistä on muodostunut uusi jännite liittokunnan sisälle. Asetelma on ollut vaikea erityisesti Ison-Britannian kaltaisille maille, joilla on ollut historiallisesti vahva liittolaissuhde Yhdysvaltojen kanssa, ja jotka nyt ovat kieltäytyneet osallistumasta Iranin vastaisiin sotatoimiin Hormuzinsalmen kauppaliikenteen avaamiseksi. Ison-Britannian pääministeri Keir Starmerin toteamus siitä, että ”Iranin sota ei ole meidän sotamme”, on tältä osin kuvaava: Yhdysvaltojen omavaltaisen ja kansainvälisen oikeuden vastaisen toiminnan kustannukset eivät kuulu liittolaisten katettaviksi. Trump on vastannut ilmoitukseen toteamalla, että sama pätee Yhdysvaltojen asemoitumiseen Ukrainan puolustamiseen Venäjän hyökkäykseltä.

Naton pääsihteeri Mark Rutte on pyrkinyt liennyttämään Naton sisäistä jännitettä ja torjumaan Trumpin uhkaukset vetää joukkonsa pois niistä Nato-maista, jotka eivät ole tukeneet sitä Iranin sodassa. Toukokuun alussa presidentti ilmoittikin vetävänsä seuraavan 6–12 kuukauden aikana 5 000 amerikkalaista sotilasta Saksasta. Trump on myös nostanut toistuvasti esiin mahdollisuuden irrottaa Yhdysvaltojen joukot paperitiikeriksi kutsumansa Naton komentorakenteesta. Jälkimmäinen olisi presidentin toimivaltuuksien puitteissa, vaikka vuonna 2023 hyväksytyn lain mukaan Yhdysvaltojen muodollinen vetäytyminen puolustusliitosta vaatii kongressin hyväksynnän (Guardian 2026a). Toisaalta Trumpin retoriikassa sekoittuvat usein tyytymättömyys Naton ja yksittäisen eurooppalaisen valtion toimintaa kohtaan (Suomen Kuvalehti 2026a). Osana sovittelevaa linjaansa Rutte on antanut ymmärtää, että Nato-mailta odotetaan osallisuutta tilanteen ratkaisemiseksi sen jälkeen, kun akuutista konfliktista on edetty rauhanomaisempaan suuntaan. Yhdysvaltojen keskeisin liittolainen Iso-Britannia on jo ryhtynyt toimiin halukkaiden koalition muodostamiseksi. Tämä kuitenkin edellyttää aselevon pitkäkestoisempaa toteutumista, jotta mahdolliselle Naton ja sen ulkopuolisista liittolaisista muodostuvalle halukkaiden koalitiolla olisi realistiset edellytykset toteuttaa tehtävänsä.

Tarve Euroopan itsenäisen puolustuksen vahvistamiseen

Yhdysvaltojen ja Euroopan liittolaissuhteen kriisiytyminen Trumpin presidenttikaudella ja Venäjän viidettä vuotta jatkunut hyökkäyssota Ukrainaan ovat kasvattaneet tuntuvasti painetta vahvistaa Euroopan omaa puolustuskykyä ja siihen käytettäviä resursseja. Keskeisiä välineitä tavoitteen toteuttamisessa ovat yhteistyö ja koordinointi puolustusmateriaalien hankinnassa ja tuotannossa, yhteistä puolustusinfrastruktuuria rakentavat hankkeet, kuten tuoreimpana avauksena droonipuolustuksen kehittäminen, yhteisvelan kaltaiset rahoitusinstrumentit sekä keskustelu unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevan päätöksentekokyvyn parantamisesta siirtymällä yksimielisyysvaatimuksesta määräenemmistöön. Euroopan puolustusteollisuuden edistämisen yksi tavoite on vähentää riippuvuutta Yhdysvalloista etenkin edistyksellisimpien asejärjestelmien osalta, mikä on korostunut Yhdysvaltojen priorisoidessa Iranin sodan myötä asetoimituksissa Lähi-idän maita Ukrainan ja muiden eurooppalaisten sijasta (Suomen Kuvalehti 2026a).

Huhtikuussa 2026 Kyproksella pidetyssä EU-maiden johtajien epävirallisessa huippukokouksessa käytiin keskustelua Lissabonin sopimuksen artiklasta 42.7, joka koskee keskinäistä avunantoa. Erityisesti EU:n komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja Saksan liittokansleri Friedrich Merz ovat tuoneet kevään mittaan esiin tarvetta määrittellä konkreettinen sisältö lausekkeeseen kirjatulle veloitteelle vastata kaikilla käytössä olevilla keinoilla jonkin jäsenmaan jouduttua aseellisen hyökkäyksen kohteeksi. Keskustelun avaamisen voi nähdä reaktiona sekä Trumpin toistuville uhkauksille vetää Yhdysvallat pois Naton komentorakenteesta että kiristyneeseen kansainväliseen turvallisuustilanteeseen. Myös Kypros on tuonut konkretisoinnin tarvetta vahvasti esiin sen jälkeen, kun iranilaisvalmisteinen drooni putosi maaliskuussa Ison-Britannian hallinnoimaan sotilastukikohtaan Kyproksen maaperällä. Siinä missä Naton ulkopuoliset jäsenmaat (Irlanti, Itävalta, Kypros, Malta) ovat nähneet tämän tervetulleena avauksena, Venäjän läheisyydessä sijaitsevat jäsenmaat ovat suhtautuneet siihen varauksellisesti ja nähneet sen pikemminkin heikentävän Natoa ja Yhdysvaltojen sitoutumista yhteiseen puolustukseen (Politico 2026b; The Financial Times 2026b). Valtioneuvoston ajankohtaiselonteossa (2026b, 14) todetaan, että Suomi korostaa Nato-jäsenenä artikla 42.7 merkitystä. Kyproksen kokouksessa EU-johtajat pääsivät kuitenkin yksimielisyyteen siitä, että Euroopan komissio valmistelee suunnitelman yhteisen puolustuslausekkeen täytäntöönpanomekanismista.

EU-maat käyttivät Ukrainan puolustukseen suoraan ja EU-instituutioiden kautta vuosina 2022–2024 keskimäärin 36 miljardia euroa vuodessa eli 0,2 prosenttia jäsenmaiden yhteenlasketusta BKT:sta (Kiel Institute 2026). EU:n tuen määrä nousi 62 miljardiin euroon (0,3 % BKT:sta) vuonna 2025, jolloin Yhdysvaltojen rahoitus käytännössä päättyi. Ison-Britannian ja Norjan panokset huomioiden Euroopan maiden maksama tuki nousi vuonna 2025 73 miljardiin kattaen siten valtaosan Ukrainan saamasta 80 miljardin tuesta. Tuen on pysyttävä vähintäänkin samalla tasolla, jotta Ukraina kykenisi jatkamaan puolustustaisteluaan. Tehtyjen päätösten perusteella, mukaan lukien huhtikuussa varmistunut 90 miljardia, tukilupauksia oli vuoden 2026 alussa käyttämättä noin 140 miljardia. Tämä riittäisi siis noin kahden vuoden rahoitukseen, mikä ei suuruusluokaltaan ole myöskään huomattava rasitus jäsenmaiden taloudelle. Hankalampi kysymys liittyy sen sijaan asehankintoihin, koska on epävarmaa, kyetäänkö Euroopan rahoituksella saamaan tarvittavia asejärjestelmiä, kun Yhdysvaltojen halu myydä aseita on kyseenalainen ja Iran-sota on kuluttanut merkittävän määrän esimerkiksi ilmatorjuntaohjuksia. Myös Ukrainan sotilaalliseen suorituskykyyn nykyisellä tukitasolla liittyy epätietoisuutta.

Ukrainan tukea suurempi taloudellinen kuorma liittyy Euroopan omaan varustautumiseen tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen tuen varaan ei voi entisessä määrin laskea. Joidenkin arvioiden (Barry ym. 2025; Burilkov ja Wolff 2025) mukaan pelkästään Yhdysvaltojen Euroopassa olevien ja Eurooppaan sotatilanteessa siirrettäväksi tarkoitettujen konventionaalisten suorituskykyjen korvaaminen vaatisi noin 220–340 miljardia euroa vuosittaista lisärahoitusta vuonna 2025 käytetyn noin 350 miljardin euron päälle. Tämä nostaisi samalla Euroopan maiden keskimääräiset puolustusmenot nykyisestä noin kahdesta prosentista vähintäänkin 3,5 prosenttiin, johon Nato-maat sitoutuivat Haagin huippukokouksessa kesäkuussa 2025 vuoteen 2035 mennessä.

Tarvittava menojen lisäys on periaatteellisesta poliittisesta sitoutumisesta huolimatta huomattavan vaativa tehtävä. Monien maiden julkinen talous on ahtaalla. Venäjistä maantieteellisesti kauempana sijaitsevilla jäsenmaissa sodan taloudelliset vaikutukset Euroopalle voivat korostua merkittävimpiä varsinaiseen sotilaalliseen turvallisuushkaan nähden, mikä voi osaltaan laskea Ukrainan taloudellisen tukemisen poliittista hyväksyttävyyttä (Rosenbach ym. 2026). Määrätietoisimmin puolustusmenoja ovatkin lisänneet Venäjää lähellä olevat valtiot. Suurista maista aiemmin vähän puolustukseen uhranneen Saksan puolustusmenot ovat kaksinkertaistumassa vuoden 2026 noin 80 miljardista eurosta vuosikymmenen loppuun mennessä (The New York Times 2026). Puolan pääministeri Donald Tusk on puolestaan varoitellut Venäjän Naton itäisille jäsenmaille kohdistamasta uhasta ja esittänyt avoimesti huolensa Yhdysvaltojen sitoutumisesta viidennen artiklan mukaisesti turvatakuisiin (The Financial Times 2026b). Puola käyttää jo nykyisellään Nato-maista suurimman osuuden BKT:sta puolustukseen (5 %) ja pohtii aktiivisesti erilaisia rahoitusvaihtoja sotilaallisen kyvykkyytensä vahvistamiseksi.

Epäluottamuksen kasvaminen Yhdysvaltoihin Euroopan turvallisuuden viimekätisenä takaajana on lisännyt konventionaalisen puolustuksen rinnalla myös keskustelua maanosan oman ydinasepelotteen vahvistamisesta, vaikka Yhdysvaltoja vastaavaa ydinasesateenvarjoa onkin mahdotonta muodostaa. Esimerkiksi EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Kaja Kallas on kuitenkin korostanut, että ydinaseita koskevat avaukset kuuluvat jäsenmaille (Helsingin Sanomat 2026b). Konkreettisin aloite eurooppalaisen ydinaseyhteistyön vahvistamiseksi on tähän mennessä ollut Ranskan presidentti Emmanuel Macronin linjaama idea ”eteentyönnetystä pelotteesta”. Ranskan pelotestrategian uusin päivitys sisältää sen liittolaisille mahdollisuuden osallistua Ranskan ydinaseharjoituksiin. Ranska kykenee myös jatkossa hajauttamaan ydinaseilla varustettuja lentokoneitaan sen liittolaisten alueelle (Lavikainen 2026). Myös Isossa-Britanniassa on käyty keskustelua sen ydinasepelotteen modernisoinnista, jonka on arvioitu maksavan vuosikymmenessä 130–140 miljardia puntaa (Mills 2025). Puolan pääministeri Donald Tusk on niin ikään ilmaissut tarpeen hankkia maalle oma ydinasepelote (Politico 2026c). Kyseiset aloitteet ovat nähtävissä yksittäisinä esimerkkeinä laajemmasta kansainvälisen ydinasejärjestyksen murroksesta. Yhdysvaltojen ja Venäjän välisen Uusi Start -sopimuksen umpeutuminen helmikuussa 2026 aloitti ajanjakson, jossa ydinasevaltioiden arsenaaleja ei enää rajoita mikään kansainvälinen sopimus.

Samanaikaisesti kun eurooppalaisten Nato-maiden luottamus Yhdysvaltojen antamaan suojaan on rapautunut, on Trumpin impulsiivinen ja avoimen vihamielinen suhtautuminen Euroopan demokratioihin ja erityisesti Euroopan unioniin muuttanut transatlanttisten taloussuhteiden luonnetta. Trump on osoittanut valmiutensa käyttää kauppasuhteita painostuskeinona turvallisuuspoliittisissa erimielisyyksissä myös liittolaisia kohtaan. Mario Draghin syksyllä 2024 julkaistussa raportissa Euroopan keskeisiksi riskeiksi identifioitiin suuri riippuvuus muualta hankittavista fossiilienergiasta,

kriittisistä raaka-aineista ja avainteknologioista (Dragh 2024). Geotaloudellisen kiristyksen uhan arvioitiin tulevan lähinnä Kiinan suunnalta. Trumpin hallinnon myötä Yhdysvaltojen markkinoista ja toisaalta amerikkalaisyritysten tarjoamasta teknologiasta ja palveluista on tullut ainakin potentiaalisesti haavoittuvuuden lähde sen sijaan, että ne olisivat yksiselitteisesti Eurooppaa hyödyttäviä tekijöitä. Samalla se myös korostaa Euroopan tarvetta pitää yllä Yhdysvaltojen linjauksista riippumatonta Kiina-politiikkaa (Matthijs ja Tocci 2026).

Osana strategisen autonomiansa vahvistamista Euroopan on kyettävä rakentamaan talouskehityksensä perusta tavalla, joka on vähemmän riippuvainen Yhdysvaltain markkinoista ja teknologiasta. Euroopan syvälle ulottuva riippuvuus amerikkalaisista digitaalista alustoista ja palveluista sekä maksuvälineistä tekee varautumisesta vaikeaa ja edellyttää eurooppalaisten vaihtoehtojen kehittämistä ja aktiivista käyttöönottoa. Tämä on erityisen keskeistä julkisen sektorin kriittisissä toiminnoissa. Suomessa oikeusministeriö peruuttikin maaliskuun 2026 lopulla päätöksensä siirtää vaalien tekninen tietojärjestelmä yhdysvaltalaisomisteiseen Amazon Web Services (AWS) -pilvipalveluun (Yle 2026b). Päätymisen amerikkalaisiin järjestelmiin on perustunut niiden hyvään teknologiseen tasoon, laajan käytön tuomiin verkostoetuihin ja hinnoitteluun. Tämän vuoksi varautumisen lisääminen tulee lisäämään sekä yksityisen että julkisen sektorin kustannuksia ja luultavasti myös heikentämään palveluiden tasoa ainakin tilapäisesti. Yksityisten, kilpailuolosuhteissa olevien toimijoiden osalta kyse on myös siitä, miten erilaisella sääntelyllä on käytännössä mahdollista rajoittaa yritysten teknologiavalintoja. Valmiutta irrottautua amerikkalaisesta teknologiasta hillitsee myös mahdollisuus Yhdysvaltain politiikan muuttumisesta Trumpin kauden jälkeen.

Siirtymät Suomen ja Yhdysvaltojen suhteessa

Trumpin presidenttikauden ensimmäinen vuosi on asettanut myös Suomen valtiojohtoon vaikeaan tilanteeseen. Presidentti Stubb (2025; 2026c) on kuvannut toimintaympäristön muutosta siirtymäksi aiemmasta sääntöpohjaisesta läntisestä järjestyksestä johonkin uuteen, vielä määrittymättömään tilaan. Stubb on itse osallistunut merkittävällä tavalla transatlanttisten suhteiden kriisin hallintaan ja onnistunut jo vuoden 2025 alussa muodostamaan henkilökohtaisen kontaktin Trumpiin, mitä voi pitää poikkeuksellisenä paitsi Suomen ja Yhdysvaltojen suhteessa myös Euroopan ja Yhdysvaltojen välisessä vuorovaikutuksessa. Yhdysvallat on yleensä priorisoinut suhteitaan Euroopan suurten, sotilaallisesti kyvykkäiden ja poliittisesti merkittävien valtioiden kanssa. Trumpin aiheuttamien muutosten syvyydestä kertoo sekin, että Suomen kaltaisen pienen valtion presidentti sai merkittävän roolin transatlanttisessa liittosuhdediplomatiassa ja Ukrainan ja Yhdysvaltojen suhteen edistäjänä. Suomen pieni koko, puolustuksen korkea taso ja sinänsä ongelmattomat kahdenväliset suhteet ovat mahdollistaneet tilanteen, jossa Suomi on ajoittanut ottanut, presidentti Stubbin 2026 uudenvuodenpuhetta siteeraten, "kokoaan suuremman roolin" (Stubb 2026b). Tämä näkyy myös kansainvälisissä arvioissa presidentti Stubbin merkittävästä roolista Eurooppa-politiikassa (Politico 2025).

Suomen ja Yhdysvaltojen välisessä kahdenvälisessä suhteessa on tietoisin toimin, todennäköisesti molempien osapuolten yhteisymmärryksessä, ylläpidetty kuvaa suhteiden suhteellisesta ongelmattomuudesta ja onnistuneesta jännitteiden hallinnasta. Suomi on jatkanut pidättyvää suhtautumistaan Yhdysvaltojen sotilaallisiin operaatioihin ja voimankäyttöön Venezuelassa ja Iranissa, mikä ulottuu myös pidättyvään tapaan kommentoida Israelin toimia. Merkittävän

poikkeuksen on muodostanut Grönlannin asemaan liittyvä aktiivisuus, jossa Suomi on voinut tukeutua EU- ja Nato-maiden leveään koalitioon, jolloin kysymys ei ole aktivoitunut Suomen ja Yhdysvaltojen kahdenvälisenä ongelmana. Toki kriisin ja mahdollisten vastatoimien eskalaatio olisi merkittävästi vaikuttanut myös Suomen asemaan, mutta tilanne on onnistuttu toistaiseksi vakauttamaan (Wright 2026).

Toinen poikkeus Suomen pidättyvästä politiikasta suhteessa Yhdysvaltoihin, on ollut presidentti Stubb'n kommentointi ja analyysit vuoden 2026 aikana, jolloin hän on luonnehtinut Suomen ja Yhdysvaltojen nykyhallinnon eroavaisuuksia arvojen tasolla. Tämä oli havaittavissa kansainvälistä huomiota saaneessa valtiopäivien avajaispuheessa helmikuussa 2026, jolloin Stubb totesi Yhdysvaltojen ulkopolitiikan taustalla olevan ideologian olevan jännitteisessä suhteessa omien arvojemme kanssa esimerkiksi siinä, että se murentaa nykyistä kansainvälistä järjestelmää. Presidentti kuitenkin korosti kahdenvälisen suhteen olevan niin vahva, että asioista kyetään keskustelemaan Yhdysvaltojen kanssa suoraan (Stubb 2026a). Pian tämän jälkeen Politico-lehdelle antamassaan haastattelussa Stubb sanoi Yhdysvaltojen nykyisen MAGA-hallinnon ajavan liberaalia maailmanjärjestystä, EU:ta ja ilmastonmuutoksen hillintää vastustavaa politiikkaa (Politico 2026a). Aiempaa selvästi varauksellisempi suhtautuminen Trumpin hallintoon on ollut nähtävissä kevään 2026 mittaan myös muissa presidentti Stubb'n esiintymisissä etenkin kansainvälisessä mediassa. Huhtikuun puolessa välissä kanadalaisen CTV-kanavan haastattelussa presidentti kertoi olevansa ”Euroopan Amerikka-myönteisin presidentti” ja ”innokas transatlantikko”, mutta pettynyt tapaan, jolla toiminnallaan itsensä nurkkaan ajava Yhdysvallat kohtelee liittolaisiaan (CTV News 2026).

Suomen hallituksen toistelemat vakuuttelut kahdenvälisen suhteen hyvästä tai vähintäänkin hallittavissa olevasta tilasta ovat olleet hallitseva teema koko Trumpin presidenttikauden. Suomi varoo virallisesti arvostelemasta tai ottamasta kantaa Yhdysvaltojen toimintaan, ja näin toimiessaan se noudattaa Suomen ulkopolitiikan pitkäaikaista toimintatapaa, joka ulottuu kylmää sota-aikaa edeltäneeseen aikaan. Suomen toiminnassa Yhdysvaltojen suuntaan näkyy, kuinka ulkopolitiikan julistuksellisen arvopohjaisuuden ja monenkeskiseen sääntöpohjaiseen järjestykseen sitoutuminen pitävät sisällään myös kovapintaisen realismin perinteen, jossa Suomi hakee tukea ja suojaa sieltä, mistä sitä on saatavissa, ja arvioi suurvaltapolitiittista asetelmaa omista kansallisista turvallisuuseduistaan käsin. Näin toimiessaan se noudattaa tyypillistä pienvaltiostrategiaa (Thorhallsson ja Vidal 2023). Yhdysvallat nähdään edelleen ratkaisevan tärkeänä turvallisuuden tuottajana, eikä Suomi halua horjuttaa tätä tilannetta. Stubb'n arvopohjaisen realismin käsiteparin jälkimmäinen osa on siten korostunut.

Taustalla on keskeisesti Suomen turvallisuuteen ja sen ylläpitoon liittyvä tilanneanalyysi, jossa etenevästä moninapaistumisesta huolimatta Yhdysvallat nähdään edelleen selkeänä globaalina johtajavaltiona. Sen asema ei ole yhtä vahva kuin kylmän sodan jälkeen, mutta se on edelleen selvästi suorituskykyisempi ja merkittävämpi kuin tärkeimmät kilpailijat, joista lähimpänä on Kiina. Suomen valtiojohto ei myöskään näytä vastustavan Yhdysvaltojen hegemoniaa, vaan se näyttää pikemminkin Suomen turvallisuutta lisäävänä kuin sitä heikentävänä tekijänä. Suomessa ei kyseenalaisteta Yhdysvaltojen sotilaallista ylivaltaa, jota liittolaissuhteet entisestään vahvistavat. Suomessa toimitaan siten eräänlaisen ”heikentyneen yksinapaisuuden” oletuksen pohjalta (Brooks ja Wohlforth 2023).

Huhtikuussa 2026 valtioneuvoston eduskunnalle antamassa ajankohtaiselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta näkyy selvästi Yhdysvaltojen muuttunut asemoituminen kansainvälisessä järjestelmässä ja siitä seuraavat strategiset valinnat Suomessa (valtioneuvosto 2026b). Selonteon mukaan nykyhallinnon Amerikka ensin -lähestymistavassa korostuvat transaktionaalisuus, kansallisten etujen edistäminen esimerkiksi tullipolitiikan keinoin ja valmius sotilaallisen voiman käyttöön, jotka ovat asettaneet Suomen ja Euroopan tilanteeseen, jossa niiden on punnittava omia kokonaisintressejään. Suomen ja Yhdysvaltojen kahdenvälisen suhteen keskeisinä vahvuuksina mainitaan puolustuspoliittinen, sotilaallinen, puolustusmateriaali- ja puolustusteollinen yhteistyö ja erityisesti Suomen tekemät molemmille osapuolille hyödylliset puolustushankinnat. Viesti on tältä osin se, että läheisten suhteiden ylläpitämiseksi Suomen on kyettävä osoittamaan yhteistyöstä koituvaa etua Yhdysvalloille, mutta myös arvioitava sen painopisteitä omien ulko-, turvallisuus- puolustus- sekä kauppa- ja teollisuuspoliittisten intressiensä näkökulmasta.

Yhdysvaltojen hallitsevaan asemaan sopeutuminen ja sen hyödyntäminen näkyvät suhteiden alemmilla ja teknisillä tasoilla. Kaikesta päätellen yhteistyö sujuu puolustushallinnon, puolustusvoimien ja ulkoministeriön sekä presidentin kanslian vastinparien välillä. Yhdysvaltojen hallinnon presidenttikeskeisyys muodostaa ongelmia, mutta suhteiden käytännön tason hoidossa ei ole raportoitu sen tyyppisistä tilanteista, joista Iranin sodan aikana on kuultu muualta, kuten Ison-Britannian ja Yhdysvaltojen turvallisuusyhteistyön vaikeutumisesta (Financial Times 2026a).

Päätöksentekijät eivät erittele Suomen ja Yhdysvaltojen väliseen kahdenväliseen suhteeseen liittyviä epävarmuuksia käytännössä lainkaan. Tämä heijastuu myös ajankohtaiselonteossa, jossa korostetaan Suomen ja Yhdysvaltojen läheisiä suhteita. Kyse on diplomatialle ominaisesta sosiaalisen vallan käytöstä, jossa julkisesti kommunikoimalla tavoiteltu asiantila pyritään edistämään sen toteutumista myös käytännössä (van Ham 2014). Vaikka ratkaisu on ymmärrettävä ulkoisen viestinnän tarpeista käsin, se on ongelmallista julkisen keskustelun näkökulmasta, jossa painottuvat Yhdysvaltoihin liittyvät huolet, kriisit ja uhkakuvat muun muassa Naton hajoamisesta. Suomalaisien päättäjien viestintä on pikemminkin kansalaisia tyynnyttävää niin julkisuudessa kuin asiantuntijafoorumeilla. Talouselämän puolella toimijat ovat leimallisen rauhallisia. Yhdysvaltoja pidetään edelleen turvallisena sijoitus- ja investointikohteena suomalaisille toimijoille eikä merkittävistä sijoitusstrategioiden muutoksista esimerkiksi eläkerahastojen osalta ole raportoitu. Julkisessa keskustelussa esiintyvä voimakas huoli Yhdysvaltojen sisäisestä tilanteesta ja etäisyyden kasvusta Eurooppaan on jännitteisessä suhteessa politiikan puhetausten kanssa. Tämä voi jopa korostaa huolipuheen ja Yhdysvaltoihin kriittisesti suhtautuvien esittämien puheenvuorojen kärjekkyyttä, ja toisaalta kehystää huolien vastapainoksi tarkoitettuja valtiiovallan edustajien rauhoittelupuheita kansalaisten kaitsemisena. Kansalaiset saattavat katsoa, ettei heille kerrota kaikkea, mikä lisää huolipuhetta ja kärjistää tilannetta edelleen.

Suomen ajankohtaiset ulko- ja turvallisuuspoliittiset valinnat

Suomalaiselle ulko- ja turvallisuuspoliittiselle keskustelulle on ominaista päättäjien laajasti jakama turvallisuusymmärrys, jonka muodostumisessa 1960-luvulta asti järjestetyllä maapuolustusopetuksella on ollut keskeinen merkitys (Wass 2025c). Sen ytimessä on käsitys kokonaisvaltaisen varautumisen välttämättömyydestä ja jo kylmän sodan ajalta lähtöisin oleva turvallisuusstrateginen idea selviytymisestä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan konsensusperinteessä on kuitenkin nähty säröjä pääministeri Petteri Orpon hallituksen kaudella, vaikka monet

turvallisuuspolitiikan ratkaisut tehdään edelleen laajan poliittisen yhteisymmärryksen vallitessa. Suurimmat ulko- ja turvallisuuspoliittiset erimielisyydet puolueiden välillä ovat liittyneet Palestiinan tunnustamiseen ja Suomen ydinasetinajaan Nato-jäsenenä. Kysymys Palestiinan tunnustamisesta nousi näkyvästi esiin vuonna 2025, kun useat maat ilmoittivat tunnustavansa Palestiinan YK:n kokouksessa syyskuussa 2025. Asia kuitenkin jakoi hallituspuolueita, mikä johti Suomen päätökseen jättää Palestiina tunnustamatta huolimatta presidentti Stubbin myönteisestä kannasta.

Suomen ydinasetinja puolestaan politisoitui näkyvästi alkuvuodesta 2026, kun hallitus esitti, että osana Nato-integraatiota ydinenergia- ja rikoslakia päivitetäisiin sallimalla liittolaisten ydinasetiden kauttakulku ja sijoittaminen Suomen alueelle. Hallitus painotti, että kyse on teoreettisesta mahdollisuudesta, jota Nato ei tällä hetkellä suunnittele. Oppositiossa esitettiin kritiikkiä paitsi kaavaillusta muutoksesta myös prosessista eli siitä, että kysymystä ei tuotu parlamentaariseen laajaan valmisteluun, vaikka ydinasetiteita koskeva linjaus on keskeinen kysymys Suomen turvallisuuden kannalta. Ydinasetiteiden vastustus ja aseriisunta olivat Suomen ja Ruotsin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kulmakiviä vuosikymmenten ajan (Juntunen ja Rosengren 2024).

Muuttuneessa Euroopan turvallisuustilanteessa hallitus perustelee lakimuutoksen tarvetta ennaltaehkäisevän pelotteen ja Nato-liittolaisuuden maksimaalisen hyödyntämisen näkökulmasta. Myöhemmin huhtikuussa julkaistussa ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaiselonteossa kuitenkin linjattiin, ettei Suomeen tulla sijoittamaan ydinasetiteita rauhan aikana (valtioneuvosto 2026b). Osa kritiikistä on kohdistunut siihen, että ydinasetiteiden salliminen Suomen alueella sodan aikana saattaisi lisätä Suomen Venäjän maalittamien kohteiden joukkoon (Erästä 2026). Sama jännite on havaittavissa keskustelussa pohjoismaisesta ydinasetiteesta (ks. esim. Dagens Nyheter 2026; Helsingin Sanomat 2026d; Hufvudstadsbladet 2026; Suomen Kuvalehti 2026b). Teema on noussut uudelleen ajankohtaiseksi norjalaisen everstiluutnantti Johannes Kibsgaardin (2026) esitettyä, että Pohjoismailla olisi vaadittavat taloudelliset ja tekniset resurssit rakentaa Naton puitteissa toimiva pohjoismainen ydinasetitejärjestely.

Suomi on sitoutunut ulkopoliitikassaan presidentti Stubbin lanseeraamaan arvopohjaiseen realismiin, joka on kirjattu hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon (valtioneuvosto 2024). Suomi on selvästi valmis tekemään yhteistyötä maiden kanssa, joiden arvopohjaa se ei jaa tai jopa vastustaa ja kokee itselleen uhaksi. Tasapainottelu arvojen ja realismin välillä saanut myös kansalaisilta ymmärrystä osakseen, mutta toisaalta Grönlannin kaltaisissa tilanteissa piirtyvät esiin myös realismin rajat (Wass 2025a; Wass ym. 2025). Jännitteitä syntyy myös niissä tilanteissa, joissa Suomen ulkopoliittiselta johdolta odotetaan kansainvälisen oikeuden vastaisten sotilaallisten hyökkäysten arvopohjaista tuomitsemista.

Suomen asemoituminen heijastaa laajempaa ulkopoliittisen identiteetin murrosta Venäjän aloittaman hyökkäyssodan ja Suomen Nato-jäsenyyden myötä. Aiempi valtiollinen identiteetti sotilaallisesti liittoutumattomana valtiona on korvautunut valtiollisella identiteetillä puolustusliittoon kuuluvana valtiona, mikä aluksi vahvisti identiteetin eheyttä (Vuorelma 2025). Nato-jäsenyys tarjosi selkeämmän identiteetin kuin monimerkityksellinen Nato-optio, joka oli kytketty yhteen hyvien Venäjä-suhteiden kanssa. Kansallinen tulkinta Nato-jäsenyyden vaikutuksista valtiolliseen identiteettiin sai kuitenkin säröjä jo Nato-prosessin aikana, kun Turkki ja Unkari jarruttivat Suomen ja Ruotsin jäsenyyttä puolustusliitossa.

Trumpin toisella kaudella kehystys Natosta samanmielisten valtioiden liittoumana on rakoillut entisestään. Tällä on suora vaikutus suomalaisten ymmärrykseen Naton olemuksesta ja Nato-jäsenyyden merkityksestä. Jäsenyyttä perusteltiin puolustuspoliittisten seikkojen lisäksi myös identiteettilähtöisesti vetoamalla siihen, että Suomi kuuluu yhteiset länsimaiset arvot jakavaan puolustusliittoumaan. Nato on heikentynyt sekä sisäisesti että ulkoisesti verrattuna tilanteeseen, jossa Suomi jätti jäsenhakemuksensa, mutta vahva sitoutuminen kansalliseen Nato-projektiin läpi puoluekentän näkyy puolueiden puheenjohtajien luottamuksessa puolustusliiton toimintakykyyn ja sen tarjoamien turvatakuiden pitävyyteen (Helsingin Sanomat 2026c). Vaikka pidättyvillä puheenvuoroilla korostetaan ulospäin liittokunnan yhtenäisyyttä ja Suomen vahvaa roolia sen jäsenenä, yksituumaisuus kapeuttaa ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua kevään 2027 eduskuntavaalien lähestyessä. Toisaalta valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspolitiikan selonteon päivityksen käsittely eduskunnassa loppukeväältä 2026 tarjoaa mahdollisuuden käydä suorasukaistakin keskustelua Suomen ulkopoliitiikan suunnasta muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa (ks. myös Helsingin Sanomat 2026a).

Yksi vaikea kokonaisuus on Venäjän muodostama turvallisuushukka ja suhteet Venäjään. Vain yksittäiset Nato-maat ovat ylläpitäneet poliittisen tason keskusteluyhteyksiä Venäjän kanssa sen hyökättyä Ukraina. Dialogin puuttuminen voi kasvattaa puuttuminen voi kasvattaa jännitteitä ja provokaatioksi tulkittujen toimien eskaloitumista täysimittaiseksi konfliktiksi (Charap ja Haukkala 2026). Venäjän hyökkäys Ukrainan katkaisi käytännössä kaiken taloudellisen ja kulttuurisen yhteistyön ja poliittiset suhteet myös Suomen ja Venäjän välillä. Suomella on takavuosiin verrattuna pienellä miehityksellä toimiva suurlähetystö Moskovassa, mutta konsulaatit ja Suomen Pietarin instituutti on suljettu. Julkinen keskustelu naapurimaasta on molemmin puolin avoimen kriittistä tai suoranaisten vihamielistä. Toisaalta Suomen ulkoministeriön Levada-tutkimuslaitokselta tilaaman haastattelututkimuksen mukaan venäläisten käsitys suomalaisista ei kuitenkaan ole aiempaan verrattuna radikaalisti heikentynyt (Ulkoministeriö 2025). Suomessa on hiljattain peräänkuulutettua keskustelua siitä, milloin ja miten Venäjän kanssa voitaisiin palata jonkinlaiseen keskusteluyhteyteen sen jälkeen, kun Venäjä ja Ukraina ovat solmineet keskenään rauhansopimuksen (Yläjärvi 2026).

Lähialueensa muista Nato-maista Virosta, Latviasta, Liettuasta ja Norjasta poiketen Suomi on pitänyt kaikki Venäjän vastaiset rajanylityspaikkansa suljettuina marraskuusta 2023 lähtien, mikä on ollut kansainvälisesti huomattavan voimakas toimenpide. Kokonaisuudessaan yli 1340 kilometriä kattavan maarajan varrella on kahdeksan maantien ja yksi rautatien rajanylityspaikkaa. Suomi perusteli päätöstään Venäjän hybridioperaation, välineellistetyin maahanmuuton, estämiseksi. Suomen rajan ylitti syksyn 2023 kuluessa noin 1 300 Venäjältä tullutta turvapaikanhakijaa. Poikkeustila on tuottanut monenlaisia toistaiseksi ratkaisemattomia ongelmia, joista yksi liittyy venäläisten omistuksiin Suomessa (Yle 2026c).

Vuoden 2026 alkupuoliskolla droonit ja niiden paljastamat Suomen ilmapuolustuksen puutteet ovat nostaneet esiin uusia varautumistarpeita. Maalis-huhtikuussa Kymenlaaksoon ja Etelä- ja Pohjois-Karjalaan syöksyi ainakin neljä ukrainalaista droonia, joissa kaikissa oli tietävästi taistelukärki. Ne putosivat metsään ja järven jäälle, eivätkä siten aiheuttaneet vaaratilannetta väestölle tai rakennuksille. Julkisuudessa esitetyissä arvioissa on pidetty todennäköisenä, että Ukraina oli kohdistanut droonit Venäjän Suomenlahden öljysatamiin Primorskiin (Koivisto) tai Ust-Lugaan (Laukaansuu), mutta ne olivat joko harhautuneet tieltään tai Venäjän ilmapuolustus oli torjunut droonit Suomen puolelle. Venäjän mediassa esitettiin paikallisten asiantuntijoiden väitteitä siitä, että

Ukraina ampuu drooneja Suomenlahdelle joko Baltiasta tai Itämereltä käsin, eli käytännössä Naton alueelta. Suomessa nämä väitteet tyrmättiin propagandaksi. Tekniset tutkimukset Suomeen syöksyneistä drooneista muuttivat puolestaan suomalaisten käsitystä niiden koosta ja nostivat esiin kysymyksiä niiden alkuperästä. Lisähuolta aiheutti myös se, että lähellä rajaa samanlaisia drooneja lensi Viipurin keskustaan, missä ne aiheuttivat aineellisia vaurioita (Yle 2026d). Suomi on hakenut Euroopan komissiolta 35 miljoonan euron rahoitusta droonien torjuntaan (Reserviläinen 2026), ja droonipuolustuksen vahvistamiseen ja kalustehankintoihin kohdennettiin rahoitusta myös kevään kehysriihessä (valtioneuvosto 2026a).

Suhteellisen vähän julkisuudessa esillä ollut ajankohtainen teema liittyy avaruuden kasvavaan puolustuspoliittiseen merkitykseen. Se nivoutuu olennaisesti kaksoiskäyttöön (dual use) eli saman teknologian hyödyntämiseen sekä siviili- että sotilaskäytössä (Riaz ja Waseem 2025). Nato (2019) on jo pitkään tunnistanut avaruuden operatiiviseksi toimintaympäristöksi, johon ulottuvat myös viidennen artiklan sisältämät turvatakuut. Tämä on konkretisoitunut liittokunnan avaruusstrategian muodostamisena ja jäsenmaiden kansallisten avaruuskyvykkyyksien koordinoituna ja kehittämisenä osin yhteisen rahoituksen puitteissa. Euroopan komission vuoden 2025 puolustusta koskeva valkoinen kirja (European Commission 2025) puolestaan hahmottaa avaruuskyvykkyydet osaksi eurooppalaisen strategisen autonomian rakentamista. Satelliittijärjestelmien merkitys tiedustelulle, valvonnalle, ennakkovaroitukselle, viestinnälle sekä navigoinnille kasvaa jatkuvasti. Samanaikaisesti avaruudesta käsin kohdistuvat uhat, kuten häirintä, avaruussää ja avaruusromun kertyminen, vaativat aktiivista varautumista.

Suomi näkee avaruusosaamisen kehittämisen osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, mutta sen puolustusulottuvuus on korostunut viime vuosina (Herranen 2025). Presidentti Stubb on esittänyt kyber- ja avaruusvoimien perustamista (Puolustusvoimat 2025), ja ensimmäinen avaruuskomentaja aloitti tehtävässään kesällä 2025. Suomalaisen avaruusteknologiayrityksen ICEYEn alunperin siviilitarpeisiin kehittämää tutkasatelliittiteknologiaa käytetään laajasti eri maiden sotilastiedustelussa. Nato on solminut yhtiön kanssa hankesopimuksen ja myös Suomen puolustusvoimat on tilannut yhtiöltä satelliittikaukokartoitusjärjestelmän. Suomesta onkin joidenkin arvioiden mukaan kehityksessä ”avaruuskyvykkyyden suurvalta” (Uusi Suomi 2026) ja avaruustaloudesta merkittävä osa kansallista kilpailukykyä ja innovaatiopolitiikkaa (Punnala 2025).

Suomelle avaruuspolitiikka kytkeytyy myös laajempaan turvallisuuspoliittiseen perusjännitteeseen riippumattomuuden ja yhteistyön välillä. Suomi allekirjoitti ulkoavaruuden käyttöä säätelevän Artemis-sopimuksen tammikuussa 2025 ja liittyi siten osaksi pääosin liberaalien demokratioiden muodostamaa yhteisöä. Kansalaisille tärkeä kysymys riippuvuuksien vähentämisestä kriittisissä tuotanto- ja toimitusketjuissa (Wass ym. 2025a, b) saa avaruudessa erityisen konkreettisen muodon. Kaupallisten satelliittipalvelujen käyttö, etenkin yhdysvaltalaisiin toimijoihin nojautuminen, tuo kustannustehokkuutta mutta synnyttää riippuvuuden, joka on kriisitilanteessa ”aseellistettavissa” eli käännettävissä vihollista vastaan (Farrell ja Newman 2025). Pohjoismaista Ruotsi ja Norja ovat panostaneet oman laukaisukyvykkyyden rakentamiseen, mikä nostaa esiin kysymyksen Suomen valinnoista. Oman laukaisukyvykkyyden kehittäminen vaatisi Suomelta kuitenkin mittavia investointeja ja saattaisi johtaa poliittisiin selkkauksiin epäonnistuneesti laukaistujen ja naapurivaltioon pudonneiden satelliittien vuoksi. Avaruuteen liittyvien puolustuspoliittisten ratkaisujen huomattavasta painoarvosta huolimatta niistä ei käydä avointa poliittista keskustelua, joka jäsenyisille helposti avautuviksi vaihtoehdoiksi (Kotilainen ym. 2026).

Suomella on kuluvalle ja seuraavalle vaalikaudella edessään monenlaisia päätöksiä, joista keskeinen kokonaisuus liittyy yhtäältä puolustusmäärärahojen lisäysten kohdentamiseen ja toisaalta niiden rahoituspohjaan. Tuoreen useita eri maita vertailevan tutkimuksen (Sacchi ym. 2026) mukaan äänestäjät vastustavat voimakkaasti puolustusmenojen rahoittamista sosiaalipalveluja leikkaamalla, mikä asettaa taantuvien talouksien poliitikot vaikeaan asemaan. Tämä tykit vs. voi -asetelma on erityisen korostunut Suomessa sen myötä, kun vasemmistoliittoa lukuun ottamatta kaikki eduskuntapuolueet ovat sitoutuneet seuraavaa hallitusta sitovaan velkajarruun. Perusturvaan kohdistuvat lisäsäästöt heikentävät sosiaalista turvallisuutta, mutta lapsilisien ja eläkkeiden kaltaisista laajoille äänestäjäjoukoille suunnatuista eduista karsiminen on taas poliittisesti riskialtista (Hiilamo 2026). Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ei kuitenkaan ole kyse ainoastaan rahasta vaan myös kansallisesta omakuvasta. Suomalaisten poliitikkojen odotetaan tekevän kauaskantoisia ja vastuullisia linjauksia, joissa heijastuu edelleen Suomen maine paitsi rauhanrakentajana myös kansallisen turvallisuuden edistäjänä (Wass ym. 2025a, b). Päättäjien onkin kyettävä sekä paikkaamaan kansainvälistä järjestelmää Yhdysvaltojen nykyhallinnon heilutteleman moukarin tuholta että suuntaamaan purkupalloja ulko- ja turvallisuuspolitiikan ulkoisiin ja sisäisiin jännitteisiin.

Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen

Nato teettää huippukokousten edellä mittauksia jäsenmaiden kansalaisten suhtautumisesta puolustusliiton jäsenyyteen ja siitä saatavaan hyötyyn. Niistä on nähtävissä, että kansalaisten tuki puolustusliiton jäsenyydelle nousi selvästi Venäjä hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022, ja on pysynyt suhteellisen vakaana siitä lähtien. Maansa Nato-jäsenyyden puolesta äänestävien osuus oli 72 prosenttia keväällä 2022 ja 70 prosenttia keväällä 2024 (NATO 2024, 2025). Keskiarvo peittää kuitenkin alleen huomattavaa vaihtelua jäsenmaiden välillä. Tuoreimmassa kevään 2024 kyselyssä jäsenyyden kannatus oli korkea Puolassa (91 %), Liettuassa (88 %), Norjassa (87 %) ja Portugalissa (87 %), mutta selvästi heikompi Yhdysvalloissa (62 %), Ranskassa (61 %), Bulgariassa (59 %) ja Sloveniassa (58 %). Kreikassa (70 %) ja Turkissa (69 %) kansalaisten Natolle osoittama tuki ei vuoden 2024 kyselyssä ollut erityisen alhainen, mutta aiemmissa vertailuissa kummankin maan kansalaiset ovat suhtautuneet Natoon Pohjois- ja Itä-Eurooppaa jännitteisemmin. Tässä näkyy havainto siitä, että koettu ulkoinen uhka lisää puolustusyhteistyön kannatusta (Mader ym. 2024), mikä ilmenee myös suomalaisten asennoitumisessa puolustusliittoon (Weckman 2023).

Trumpin hallinnon puolustusliittoon kohdistaman kritiikin myötä Naton kannatus amerikkalaisten keskuudessa on erityisen kiinnostava kysymys. Maaliskuussa 2026 tehdyn kyselyn mukaan 59 prosenttia amerikkalaisista katsoi maansa hyötyvän Nato-jäsenyydestä, mikä on seitsemän prosenttiyksikköä vähemmän vuoden takaiseen mittaukseen verrattuna (Pew Research Center 2026). Demokraateista tätä mieltä oli 82 prosenttia, mutta republikaaneista ainoastaan 38 prosenttia. Demokraatit ovat perinteisesti suhtautuneet kansainväliseen yhteistyöhön huomattavasti republikaaneja luottavaisemmin (Rathbun 2011), mutta puoluepoliittinen eriytyminen Naton kannatuksessa on huomattavasti jyrkentynt Trumpin toisella presidenttikaudella.

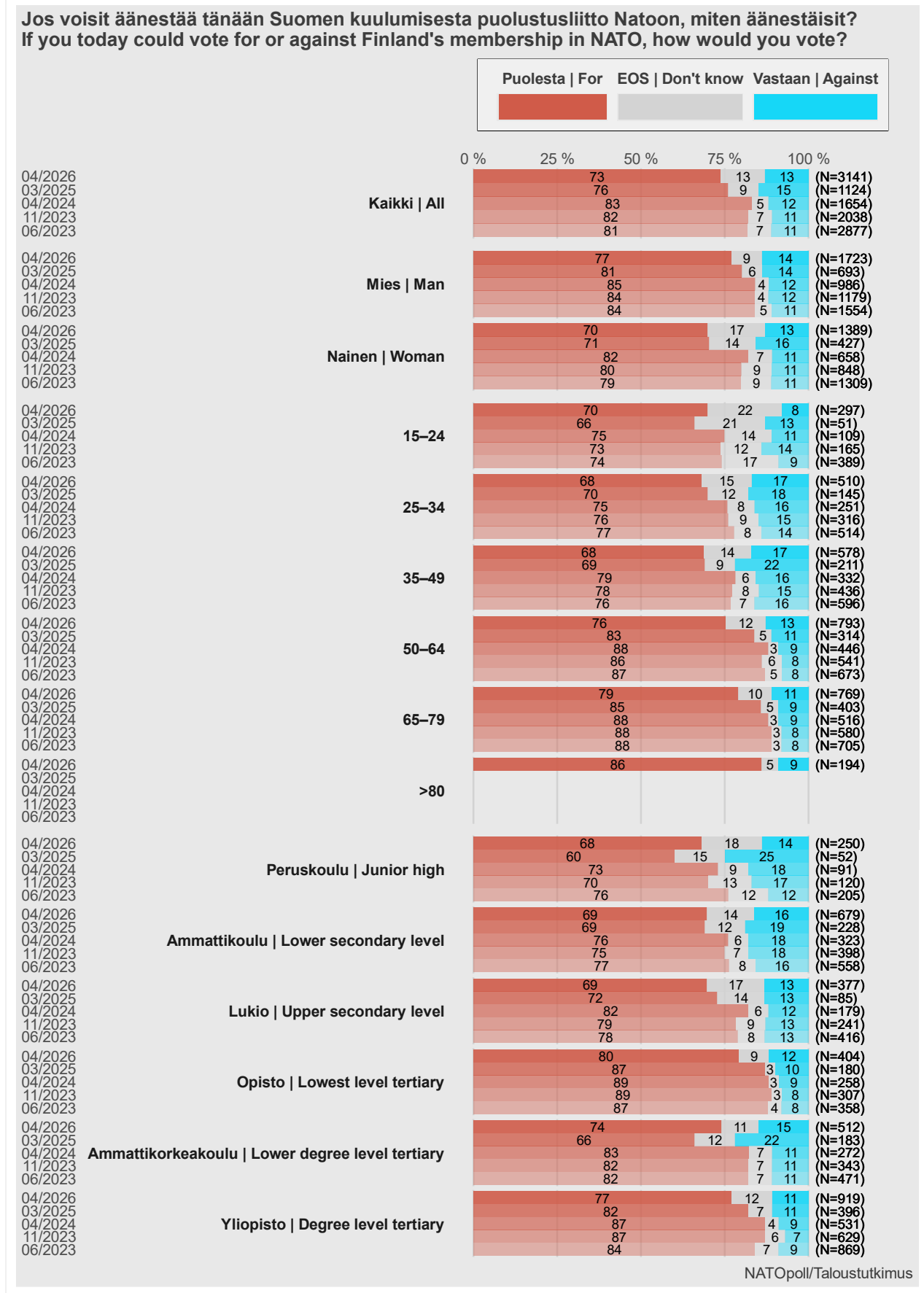
Viimeaikainen tutkimus viittaa siihen, että Venäjän hyökkäyksen jälkeinen laaja Nato-myönteinen konsensus saattaa olla heikkenemässä myös Euroopassa. Sota ikään kuin neutralisoi Naton ja EU:n roolin turvallisuuden tuottajina, mutta tämä on vähitellen korvautumassa turvallisuuskysymysten politisoitumisella uudelleen (Johansson-Nogués 2026). Kehitystä ovat osaltaan vauhdittaneet

Yhdysvaltojen muuttuva ulkopolitiikka ja lisääntyvä erimielisyys niin puolueiden välillä kuin niiden sisällä. Vaikka tämä ei välttämättä johda vastaavaan polarisaatioon kansalaisten keskuudessa, Nato-jäsenyydestä saattaa tulla tulevaisuudessa aiempaa kiistanalaisempi kysymys, etenkin mikäli turvallisuuspolitiikka kytkeytyy entistä tiiviimmin ideologisiin ja puoluepoliittisiin jakolinjoihin. Myös Natossa on varauduttu tähän ottamalla käyttöön pehmeän vallan ja strategisen viestinnän keinoja kansalaismielipiteeseen vaikuttamisessa. Toukokuun 2026 alussa uutisointiin, että Nato on kutsunut elokuva- ja tv-alan tekijöitä suljettuihin keskusteluihin puolustusliiton toiminnasta (Guardian 2026b).

Tarkastelemme kuvioissa 1a–1d Naton kannatuksen kehitystä suomalaisten keskuudessa sosioekonomisen aseman (kuviot 1a ja 1b), poliittisen orientaation (kuvio 1c) ja puoluekannan mukaan. Vertailun pohjana toimivat vuoden 2023 kesäkuussa (n=2 877) ja marraskuussa (n=2 038), vuoden 2024 huhtikuussa (n=1 654) ja vuoden 2025 maaliskuussa (n=1 124) kerätyt kyselyaineistomme. Huhtikuussa 2026 kerättyyn uusimpaan kyselyyn vastasi yhteensä 3 141 15–93-vuotiasta suomalaista. Vastaajista 840 (30 %) on ollut mukana kaikilla edellisillä kierroksilla ja 2 301 on uusia. Kuvioissa on raportoitu tulokset kaikkien vastaajien osalta. Vastaavat aikasarjat alkuperäisten vastaajien kesken on esitetty liitteessä 2. Kaikki kyselyt ovat painotettu siten, että ne muodostavat myös itsenäisesti edustavan otoksen suomalaisista (ks. liite 1). Naton kannatusta mittaavan kysymyksen muotoilu on sama kuin mitä Nato käyttää osassa omia kansalaiskyselyitään (ks. esim. NATO Audience Research 2023). Tämän rinnalla Naton kyselyissä käytetään säännöllisesti kysymystä Natoon jäämisen tai Natosta irtaantumisen puolesta äänestämisestä, mikäli asiasta järjestettäisiin kansanäänestys.

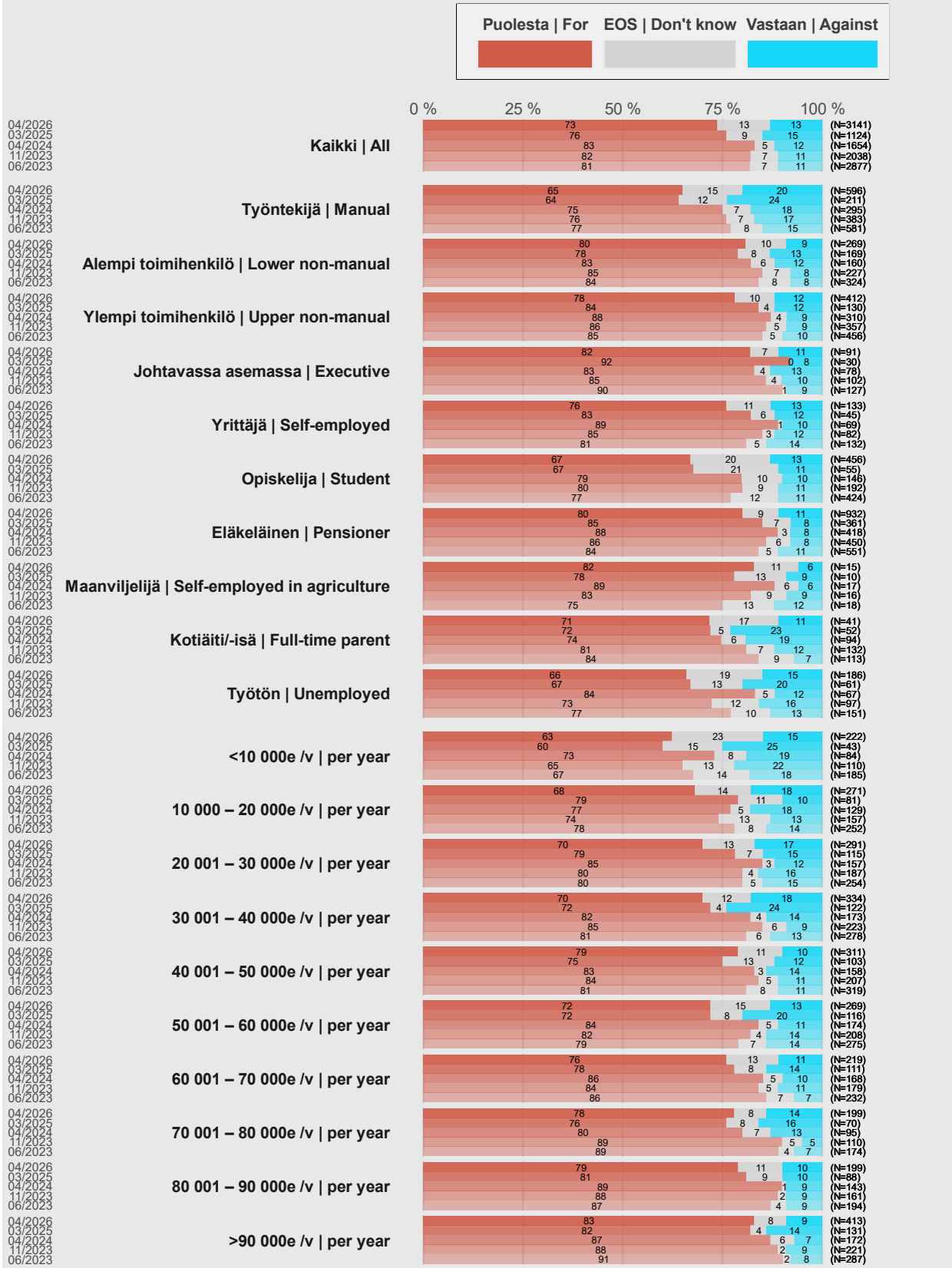
Kuviosta 1a nähdään, että jäsenyyden kannatus (73 %) on säilynyt pitkälti entisellään kuluneen vuoden aikana. Alkuperäisten vastaajien keskuudessa (liite 2) laskua on tapahtunut ainoastaan prosenttiyksikkö ja koko otosta tarkastellessa kolme prosenttiyksikköä. Alkuperäisten vastaajien voi olettaa pohtineen Nato-jäsenyyden etuja ja haittoja sekä laajemmin turvallisuusteemoja uusia vastaajia enemmän, jolloin heidän vastauksissaan korostuu harkinta. Myös kannastaan epävarmojen osuus on pienempi alkuperäisten vastaajien keskuudessa. Lisäksi he ovat keskimäärin vanhempia ja koulutetumpia kuin uudet vastaajat ja miesten osuus on suurempi (ks. liite 1). Kokonaisuudessaan vaikuttaisi siis siltä, että suurin shokki puolustusliittoa ravistelleista Yhdysvaltojen Nato-linjausten muutoksista ajoittui keväälle 2025. Tuolloin kaksi ensimmäistä vuotta vakaana säilynyt Nato-jäsenyyden kannatus laski yhteensä seitsemän prosenttiyksikköä vuoden 2024 huhtikuuhun verrattuna. Nykyinen kannatus on lähellä Nato-maiden keskiarvoa, joka oli 70 prosenttia keväällä 2024 (Nato 2025).

Kuvio 1a. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan (%).

Kuvio 1b. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen ammattiaseman ja tulojen mukaan (%).

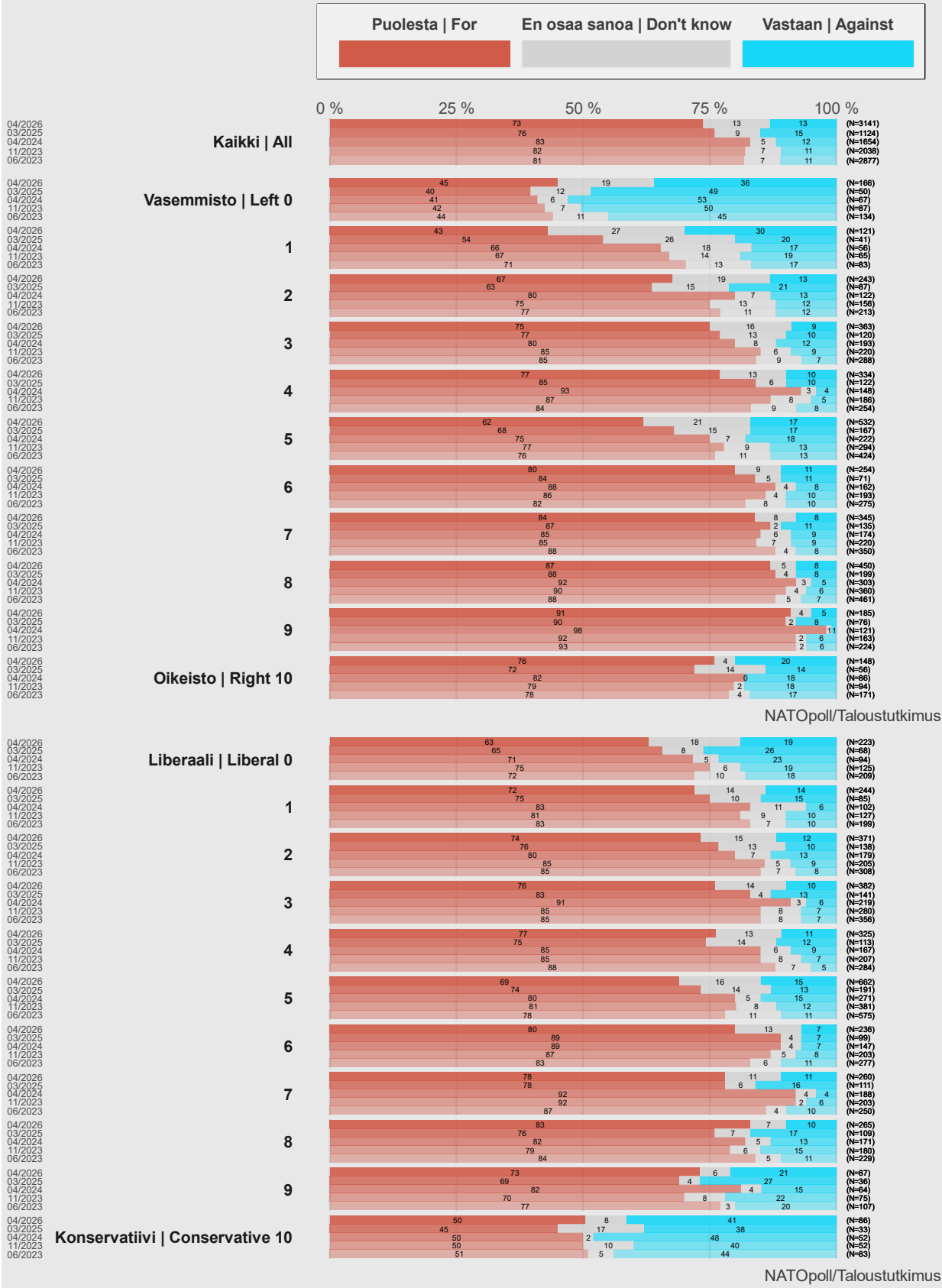
Jos voisit äänestää tänään Suomen kuulumisesta puolustusliitto Natoon, miten äänestäisit?
If you today could vote for or against Finland's membership in NATO, how would you vote?

NATOPoll/Taloustutkimus

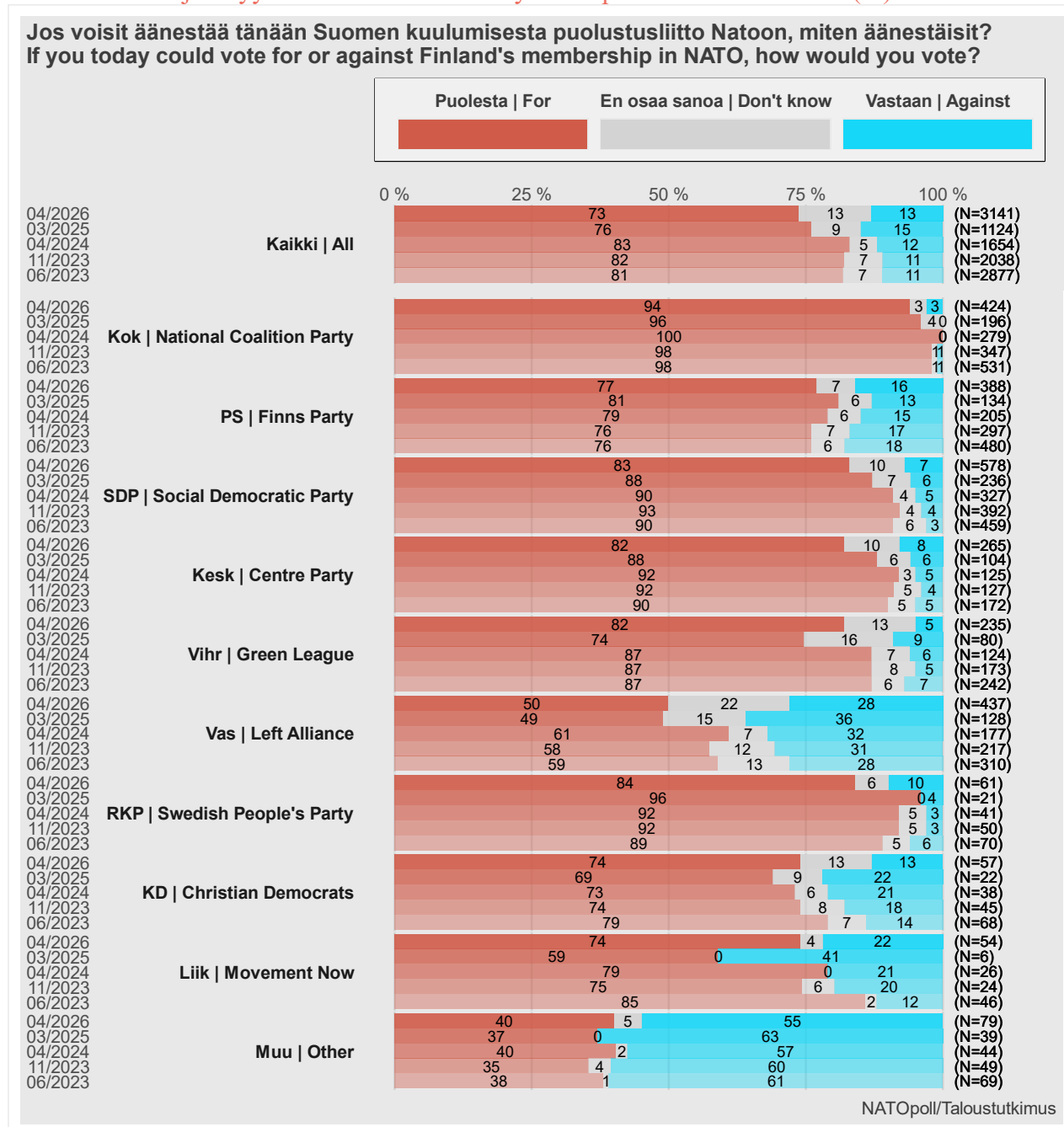
Kuvio 1c. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen poliittisen orientaation mukaan (%).

Jos voit äänestää tänään Suomen kuulumisesta puolustusliitto Natoon, miten äänestäisit?
If you today could vote for or against Finland's membership in NATO, how would you vote?

Siinä missä pudotus kohdistui vuosi sitten erityisesti nuoriin, naisiin ja matalamman koulutus- ja tulostason ryhmiin, laskua on nyt tapahtunut miehillä, 50–64-vuotiailla, ylempillä toimihenkilöillä ja johtavassa asemassa olevilla (kuviot 1a ja 1b). Tämä näkyy myös alkuperäisillä vastaajilla (liite 2). Suhtautuminen puolustusliittoon on siis liikkeessä ryhmien sisällä ja muutosta voi tapahtua myös Nato-jäsenyyteen alun perin vahvasti sitoutuneilla. Ainoastaan korkeakoulutettujen Nato-kannatus näyttää olevan jokseenkin immuuni puolustusliiton ulkoisessa ja sisäisessä toimintaympäristössä tapahtuneille muutoksille. Alkuperäisten vastaajien keskuudessa korkeakoulututkinnon suorittaneista 81 prosenttia äänestäisi edelleen jäsenyyden puolesta. Tämä voi johtaa siihen, että jo aiemmissa tutkimuksissa havaitut Nato-kannatuksen erot koulutusryhmien välillä (Weckman 2023) kärjistyvät jatkossa entisestään.

Kuvio 1d. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen puoluekannan mukaan (%).

Kuten aiemminkin, asennoituminen Natoon vaihtelee poliittisen kannan mukaan. Kannatus on edelleen korkeinta itsensä oikeistolaisiksi mieltävien keskuudessa ja matalinta vasemmistolaisilla. Kielteisimmän suhtautuvat itsensä konservatiivisimpaan laitaan sijoittavat, mutta myös hyvin liberaaleiksi mieltävissä on selvästi keskimääräistä vähemmän Nato-jäsenyyden kannattajia. Tilanne on näiltä osin säilynyt ennallaan. Suhtautuminen Nato-jäsenyyteen ei erottele äänestäjiä hallitus–oppositio-ulottuvuudella, vaan molempien ryhmien sisällä on huomattavaa hajontaa (kuvio 1d). Kokoomuksen äänestäjistä käytännössä kaikki tukevat edelleen Suomen Nato-jäsenyyttä (98 % alkuperäisistä vastaajista). Kannatus on korkeaa myös RKP:n äänestäjillä, mutta hallituskumppaneista perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien äänestäjien suhtautuminen on selvästi kriittisempää.

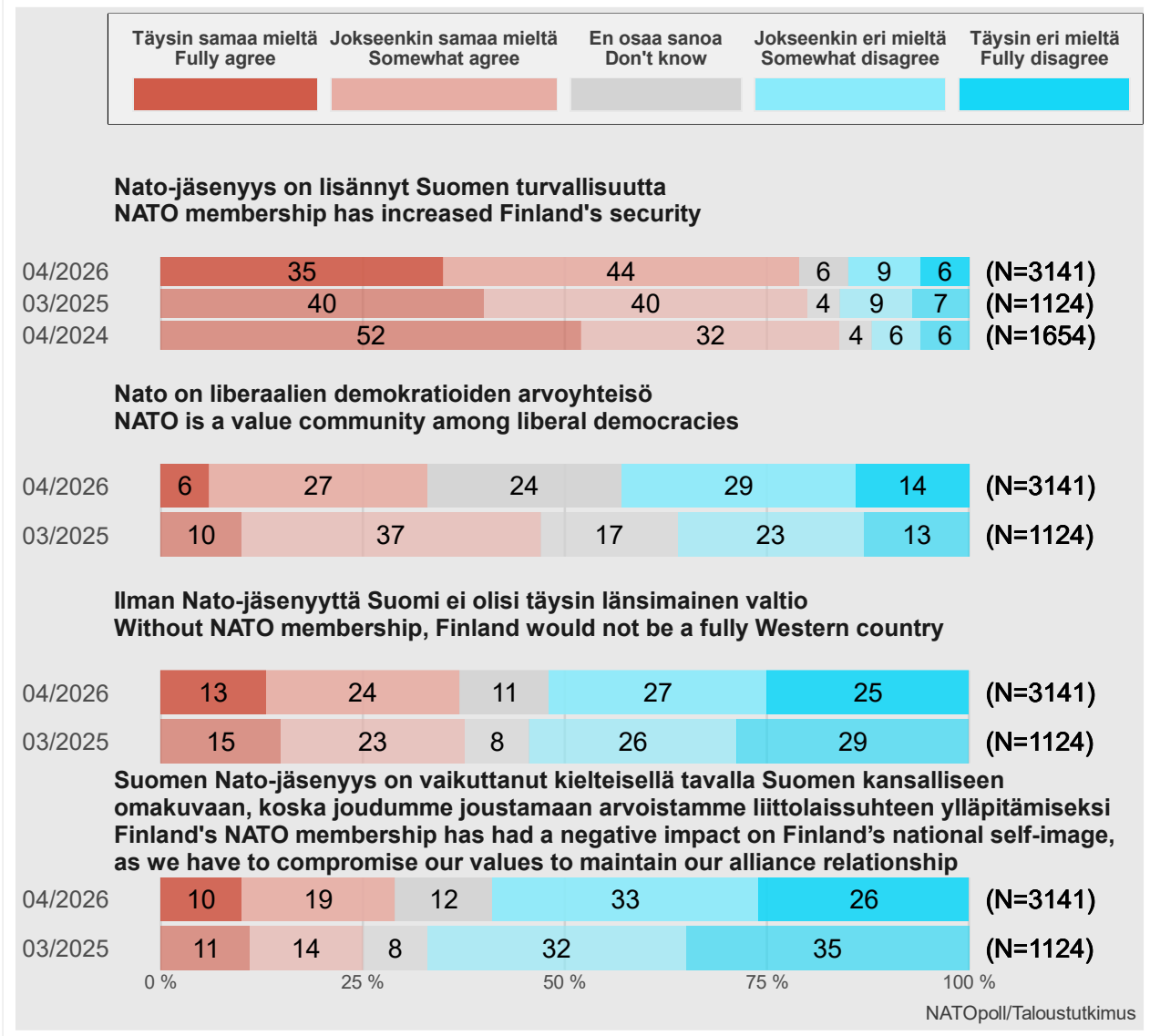
Perussuomalaisten äänestäjien Nato-kannatus on myös laskenut vuoden takaisesta: alkuperäisistä vastaajista 76 prosenttia äänestäisi nyt jäsenyyden puolesta (liite 2) kun vastaava luku vuoden 2025 maaliskuussa oli 81 prosenttia. Vielä suurempi pudotus (-6 %-yksikköä) on havaittavissa SDP:n äänestäjillä verrattaessa kyselyn alkuperäisiä vastaajia keskenään. Vasemmistoliiton kannattajista vain puolet on Nato-jäsenyyden takana ja myös kannastaan epävarmojen osuus on huomattava (22 %). Mahdollisuus turvallisuuspoliittisten ratkaisujen uudelleen politisoitumisesta (Johansson-Nogués 2026) näyttääkin varteenotettavalta myös suomalaisten äänestäjien keskuudessa, mikä voi vain vahvistua ulko- ja turvallisuuspoliittisen ajankohtaiselonteosta käytävän eduskuntakeskustelun ja vuoden 2027 eduskuntavaalien kampanjoinnin myötä.

Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa

Suomen Nato-jäsenyys on nähty suomalaisessa julkisessa keskustelussa hakuprosessin käynnistämisestä lähtien ennen kaikkea tarpeellisenä ja tehokkaana pelotteena Venäjän muodostamaa uhkaa vastaan (Forsberg 2024; Koskimaa ja Raunio 2024; Weckman 2023). Kuviosta 2a havaitaan, että suomalaiset jakavat edelleen laajasti tämän kehityksen. Lähes 80 prosenttia katsoo, että puolustusliiton jäsenyys on lisännyt Suomen turvallisuutta. Osuus on pysynyt lähes samana viimeisen kahden vuoden aikana. Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi ja toistuvat uhkaukset vetää maansa pois Natosta ei siten näyttäisi vaikuttaneen suomalaisten näkemyksiin jäsenyyden merkityksestä turvallisuuden tuottajana.

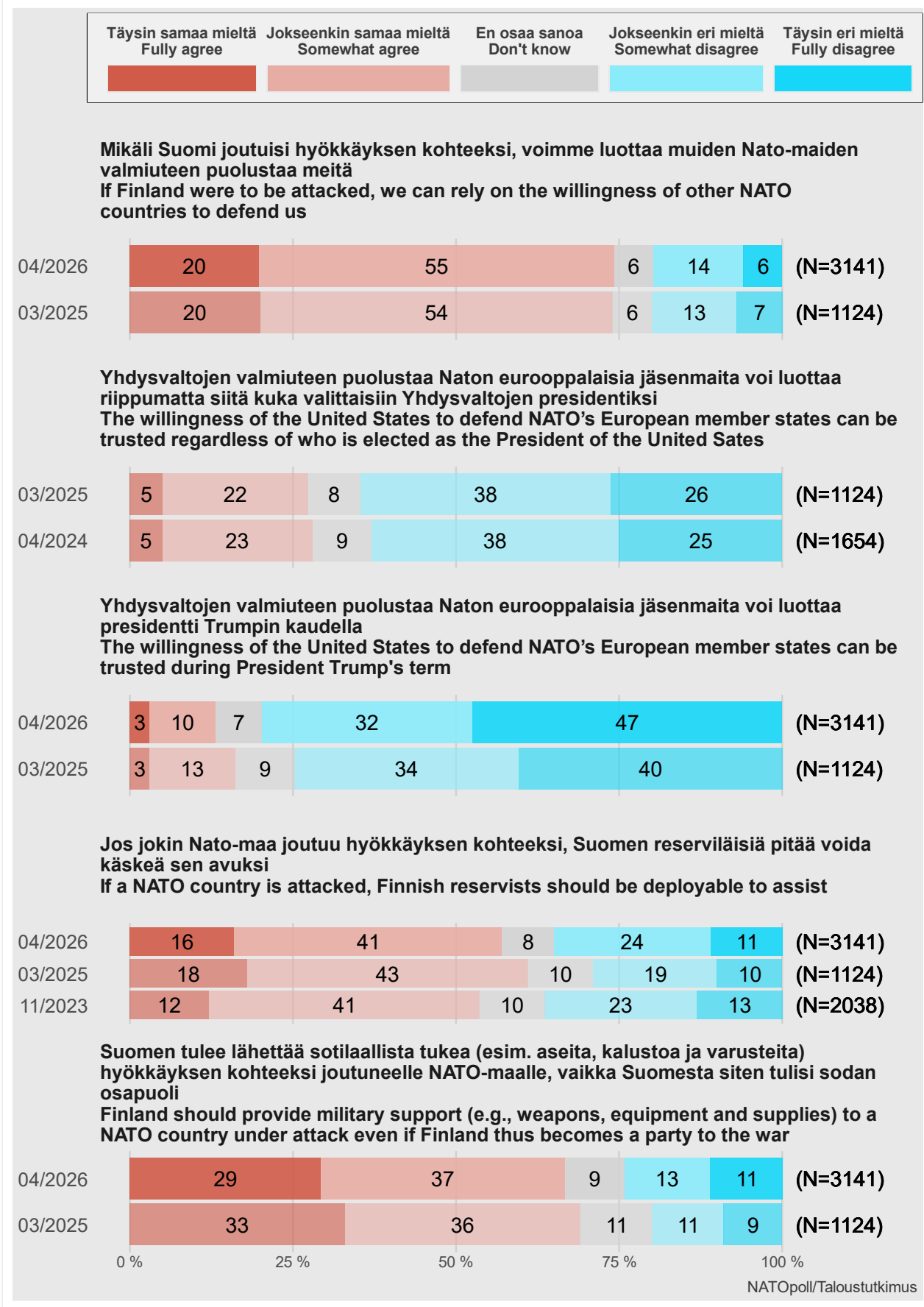
Turvallisuuden rinnalla Suomen Nato-jäsenyyttä perusteltiin Suomen länsimaistumisen päätepisteenä (ks. esim. Forsberg 2023; Yle 2022). Tämä tulkinta ei kuitenkaan saa juurikaan tukea kansalaisten keskuudessa. Enemmistö (52 %) ei pidä Nato-jäsenyyttä Suomen länsimaisuuden kriteerinä. Myöskään idea Natosta liberaalien demokratioiden muodostamana arvoyhteisönä ei saa enemmistön kannatusta kansalaismielipiteessä, vaikka Naton itseymmärrys nojasi pitkään tällaiseen omakuvaan. Tässä myös heijastuu selkeästi Trumpin kauden vaikutus. Kun vielä keväällä 2025 lähes puolet vastaajista (47 %) katsoi Naton olevan liberaalien demokratioiden arvoyhteisö, nyt tätä mieltä alkuperäisistä vastaajista on 35 prosenttia (liite 2). Peräti joka neljäs kaikista vastaajista ei osaa ottaa asiaan kanta, mikä osoittaa, että Naton arvopohjainen identiteettiulottuvuus ei ole kovin laajasti juurtunut Suomessa.

Kuvio 2a. Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa (%).

Niiden vastaajien määrä, joiden mielestä Suomen Nato-jäsenyys on vaikuttanut kielteisellä tavalla Suomen kansalliseen omakuvaan, on noussut hieman. Tämän nähdä heijastelevan maailmanpolitiikan murrosta ja Suomen jännitteistä tasapainoilua arvojen ja realismin välillä. Lähes joka kolmas vastaaja (29 %) on sitä mieltä, että Suomen kansallinen omakuva kärsii liiallisesta arvojoustamisesta, mutta edelleen enemmistö vastaajista (59 %) on sillä kannalla, että Suomen Nato-jäsenyydellä ei ole ollut kielteistä vaikutusta Suomen kansalliseen omakuvaan. Toisien sanoen kansalaisten myönteiset näkemykset Natosta turvallisuutta tuottavana liittoumana eivät ole riippuvaisia siitä, näyttäytykö Nato liberaalin demokratian arvot jakavana arvoyhteisönä. Tämä viittaa siihen, että Natoa ja Suomen jäsenyyttä puolustusliitossa arvioidaan ensisijaisesti realismin, ei arvojen näkökulmasta.

Kuvio 2b. Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa (%).

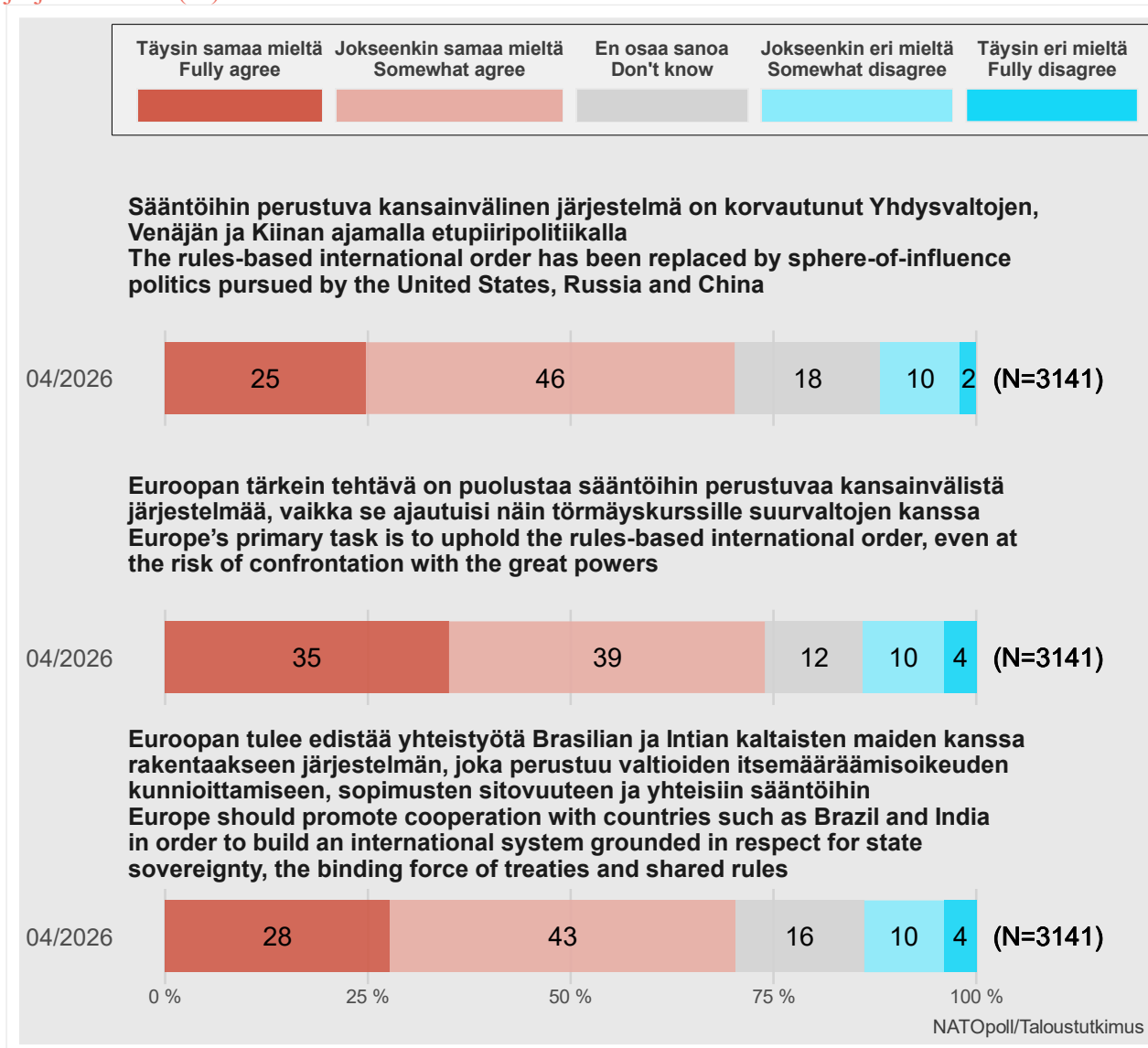
Kansalaisten luottamus Naton päätehtävään, yhteiseen puolustukseen ja pelotteeseen on säilynyt korkealla tasolla. Kuvio 2b osoittaa, että vastaajista kolme neljäsosaa luottaa edelleen muiden Nato-maiden tukeen, mikäli Suomeen hyökättäisiin. Luottamus Yhdysvalloilta saatavaan tukeen oli sen sijaan matalaa jo Trumpin toista presidenttikautta ennakoivissa ja romahti hänen uudelleenvalintansa myötä. Vain runsas kymmenesosa luottaa siihen, että Yhdysvallat olisi nykyisin valmis puolustamaan Nato-liittolaisiaan. Tältä osin vuoden sisällä ei ole tapahtunut muutosta, mikä selittyy luottamuksen jo valmiiksi pohjalukemissa laahanneella tasolla. Suomalaisten näkemys Yhdysvaltojen sitoutuneisuudesta on siten huomattavasti synkempi kuin poliittisen johdon lausunnoissa esiin piirtyvä kuva ja lähentyy siten pikemminkin Puolan pääministeri Tuskin esittämää avointa huolta Naton turvatakuiden pitävyydestä (The Financial Times 2026b).

Suomalaiset ovat itse edelleen vahvasti sitoutuneita yhteisen puolustuksen velvoitteeseen, mikä on ollut ollut alusta lähtien keskeinen osa kansallista omakuvaa Naton jäsenenä (ks. Wass 2024). Runsas enemmistö (57 %) on valmis lähettämään suomalaisia reserviläisiä tueksi toisen Nato-maan jouduttua hyökkäyksen kohteeksi. Osuutta voi pitää huomattavana sitä vasten, että Suomen oman alueen ulkopuolelle lähettävät sotilaat ovat lähtökohtaisesti kantahenkilökuntaa tai vapaaehtoisia reserviläisiä. Myös muun muassa aseita, kalustoja ja varusteita kattavan sotilaallisen tuen lähettämiseen on erittäin korkea valmius, eikä siinä ole juurikaan tapahtunut muutosta verrattessa alkuperäisten vastaajien antamaa tukea (66 %) vuoden takaiseen tilanteeseen (69 %). Kiristynyt kansainvälinen turvallisuusympäristö ja aiempaa konkreettisemmin nähtävillä oleva mahdollisuus joutua liittosuhteiden vuoksi sodan osapuoleksi ei siten näytä nakertavan suomalaisten käsitystä vastavuoroisuudesta liittokunnan puolustuksen perustana.

Euroopan turvallisuuspoliittiset valinnat sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen murtumisissa

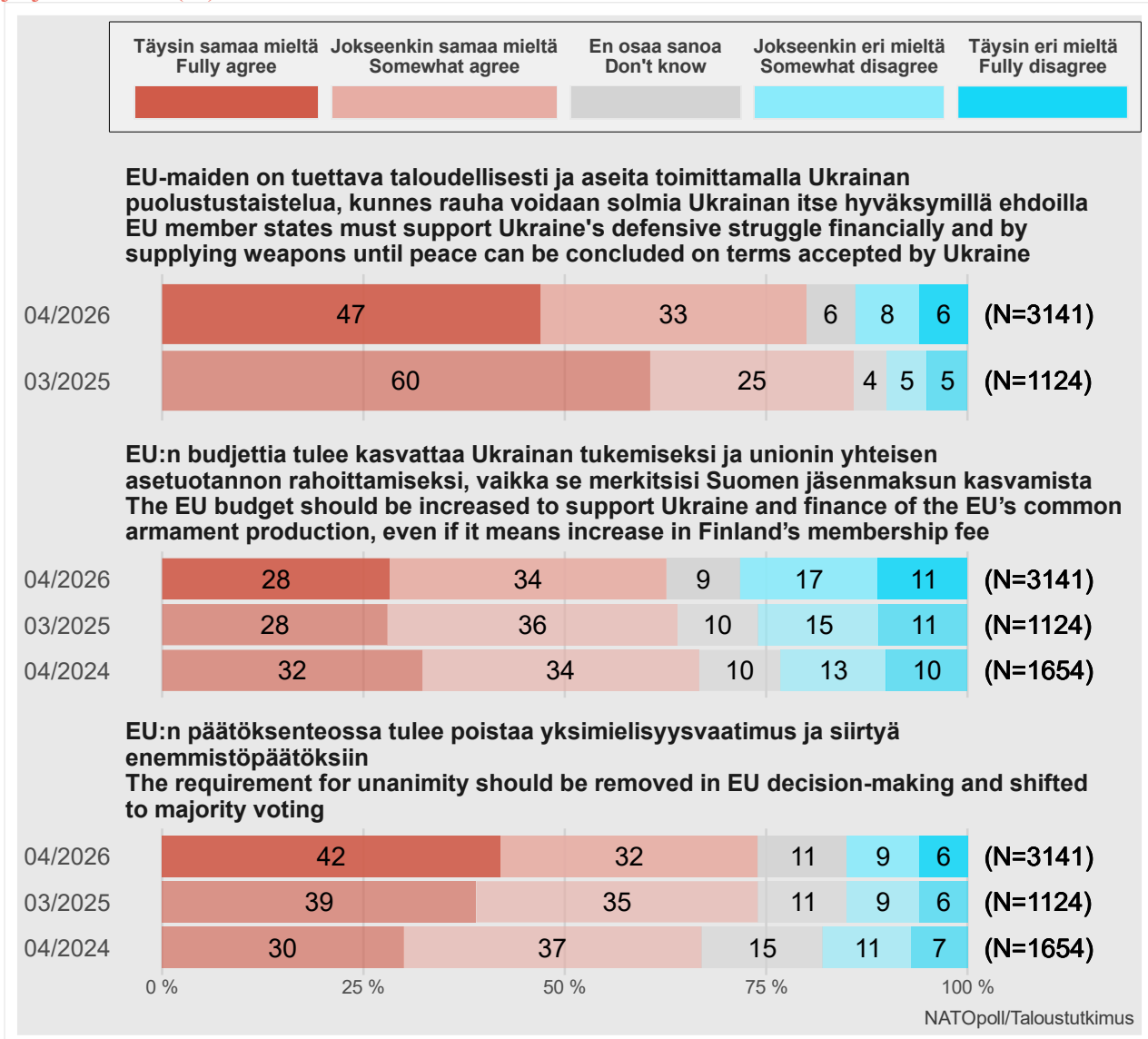
Trumpin hallinnon toimet ovat kiihdyttäneet keskustelua yhtäältä sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen murtumisesta ja toisaalta Euroopan asemoitumisesta muuttuneessa tilanteessa. Kuvioista 3a nähdään, että suomalaisilla on keskenään varsin yhtenäinen käsitys nykytilanteesta ja sen vaatimista ratkaisuksista. Lähes kolme neljäsosaa (71 %) vastanneista katsoo, että sääntöihin pohjautuva maailmanjärjestys on jo korvautunut Yhdysvaltojen, Venäjän ja Kiinan ajamalla etupiiripolitiikalla. Myös käsitys Euroopan valitsemasta linjasta on selvä. Kansalaiset ovat myös vahvasti (74 %) sitä mieltä, että Euroopan ei tule tinkiä omista arvoistaan pärjätäkseen suurvaltojen harjoittaman transaktionaalisen intressipolitiikan puristuksissa, vaan sen on puolustettava seurauksista riippumatta sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää. Tältä osin presidentti Stubbin esittämä näkemys Euroopan vastuusta monenvälisen, yhteisiin sääntöihin ja instituutioihin perustuvan järjestelmän säilyttämisessä (Stubb 2026c) vaikuttaa olevan laajasti jaettu.

Kuvio 3a. Näkemykset Euroopan turvallisuuspoliittisista valinnoista muuttuneessa kansainvälisessä järjestelmässä (%).

Suomalaiset näyttävät myös jakavan näkemyksen, että Eurooppa ei varsinkaan ilman Yhdysvaltoja kykene pitämään yksin kansainvälistä järjestystä, vaan mukaan tarvitaan esimerkiksi Brasilia, Intia ja joukko pienempiä ja keskisuuria maita. Nämä voisivat muodostaa yhteisen järjestelmän, joka pohjautuisi yhteisesti jaetuille peruseriaatteille mukaan lukien itsemääräämisoikeuden turvaaminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen (ks. myös Yle 2026a). Myös Kanadan pääministeri Mark Carney toi Davosin talousfoorumissaan pitämässään puheessa esiin tarpeen solmia uusia kumppanuuksia ja yhteistyön muotoja omista perusarvoista kiinni pitäen (World Economic Forum 2026). Kansalaisista 71 prosenttia näkee tämän tyyppisen etenemistavan Euroopan kannalta tavoiteltavana strategiana asteittain uudelleenjärjestäytyvässä maailmassa. On myös huomionarvoista, että kyselyn tausta-aineiston pohjalta uusia kumppanuuksia painottuva visio Euroopan asemoitumisesta, samoin kuin käsitys kansainvälisen järjestelmän nykytilasta, hyväksytään laajasti riippumatta puoluekannasta tai suhtautumisesta Suomen Nato-jäsenyyteen.

Kuvio 3b. Näkemykset Euroopan turvallisuuspoliittisista valinnoista muuttuneessa kansainvälisessä järjestelmässä (%).

Kuviosta 3b nähdään, että suomalaisten tuki Ukrainan puolustustaistelulle on miltei yhtä vankkaa kuin aiemmin. Vuosi sitten 60 prosenttia oli täysin ja 25 prosenttia jokseenkin samaa kieltä siitä, että Euroopan tulee tukea Ukrainaa siihen asti, kunnes rauha voidaan saavuttaa sen itsensä hyväksymillä ehdoilla. Nyt vastaavat osuudet alkuperäisten vastaajien keskuudessa olivat 57 ja 25 prosenttia (liite 2). Sen sijaan kaikkia vastaajia tarkastellessa osuudet ovat pienentyneet 13 ja viisi prosenttiyksikköä.

Epävarmuuden lisääntyminen heijastanee sitä, että Ukrainan sota ei enää ole samalla tavalla ainoa uhkaava tekijä kuin aiemmin, kun Yhdysvaltojen Eurooppa-politiikka on muuttunut radikaalisti ja sota Persianlahdella on nostanut esiin uusia riskejä. Kyse voi olla myös epätietoisuudesta tai suoranaisestä turhautumisesta sodan pitkittymistä kohtaan. Tuen toteuttaminen yhteisesti EU:n budjetin kautta saa kuitenkin lähes saman verran kannatusta kuin aiemmin. Kiinnostavaa on, että alkuperäisten vastaajien joukossa kannatus näyttäisi jopa kasvaneen hivenen vuoden takaisesta (67 %, ks. liite 2). Tämä saattaa kuvastaa asiaan huomiota kiinnittäneiden kansalaisten vahvistunutta

käsitystä Euroopan yhteisen toiminnan tärkeydestä tilanteessa, jossa Yhdysvallat on selvästi vetäytynyt Ukrainan pääasiallisen tukijan roolista (Mills 2026).

Kansalaiset myös näkevät, että EU:n tulisi luopua yksimielisyysvaatimuksesta, joka on voimassa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevissa päätöksissä. Enemmistöpäätöksiin siirtymistä kannattavien osuus on alkuperäisten vastaajien keskuudessa (82 %, liite 2) on kasvanut huomattavasti vuoden takaisesta (74 %). Alkuperäisten vastaajien tuki yksimielisyydestä luopumiselle on samalla merkittävästi suurempi kuin koko otoksessa (74 %). Myös tältä osin voi päätellä, että ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien kysymysten seuraaminen on vahvistanut käsitystä EU:n päätöksentekokyvyn tehostamisen tarpeesta.

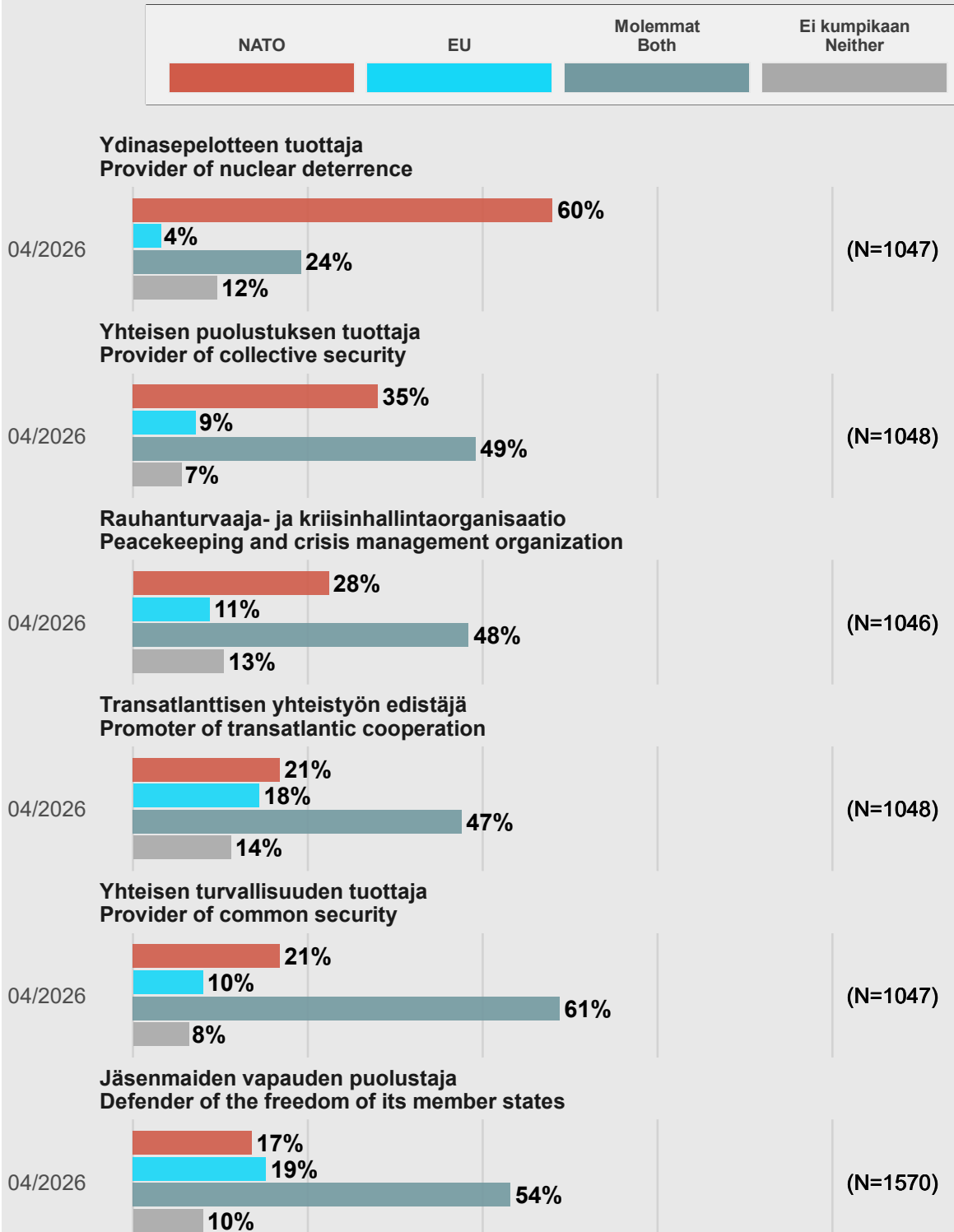
Naton ja EU:n työnjako ulko- ja turvallisuuspolitiikassa

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja Trumpin toinen presidenttikausi ovat korostaneet yhtäältä Euroopan tarvetta vahvistaa omaa puolustustaan ja toisaalta eurooppalaisten jäsenvaltioiden painoarvoa Naton sisällä erityisesti rahoitusosuuksien lisäämisen myötä. Keväällä 2026 amerikkalaisessa mediassa uutisoitiin näyttävästi, että Naton eurooppalaiset jäsenet laativat parhaillaan suunnitelmia Yhdysvaltojen vetäytymisen varalle (The Wall Street Journal 2026). Keskustelu ”eurooppalaisesta Natosta” on kuitenkin ollut käynnissä jo huomattavasti pidempään, vaikka sen sisältö on jäänyt toistaiseksi pitkälti tarkentumatta. EU:n johtajien epävirallisessa huippukokouksessa Kyproksella huhtikuussa 2026 sovitun mukaisesti komissio alkaa puolestaan laatia toimeenpanosuunnitelmaa Lissabonin sopimuksen 42.7 artiklan mukaisesta avunantovelvoitteesta jonkin jäsenmaan jouduttua hyökkäyksen kohteeksi. Vaikka päättäjien puheenvuoroissa painotetaan, että kyse ei ole Naton turvatakuista korvaavasta järjestelystä (Politico 2026b), julkinen keskustelu teemasta nostaa kuitenkin esiin EU:n merkitystä yhteisen turvallisuuden ja puolustuksen tuottajana.

Kuvioissa 4a ja 4b on tarkasteltu suomalaisten näkemyksiä Naton ja EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisista tehtävistä. Kysymyssarja toteutettiin siten, että kullekin vastaajalle esitettiin satunnaisessa järjestyksessä kymmenen eri luonnehdintaa ja pyydettiin kertomaan, kuuluuko se Naton, EU:n, molempien vai ei kummankaan tehtäväkenttään. Naton ja EU:n tehtävät perustuivat niiden virallisissa asiakirjoissa itselleen määrittelemiin tehtäviin. Lisäksi mukana oli luonnehdintoja, jotka kuuluvat muille kansainvälisille organisaatioille. Kuvioissa 4a ja 4b on raportoitu ainoastaan vastaukset Naton ja EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittista roolia koskeviin luonnehdintoihin.

Kuvio 4a. Näkemykset Naton ja EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisista tehtävistä (%).

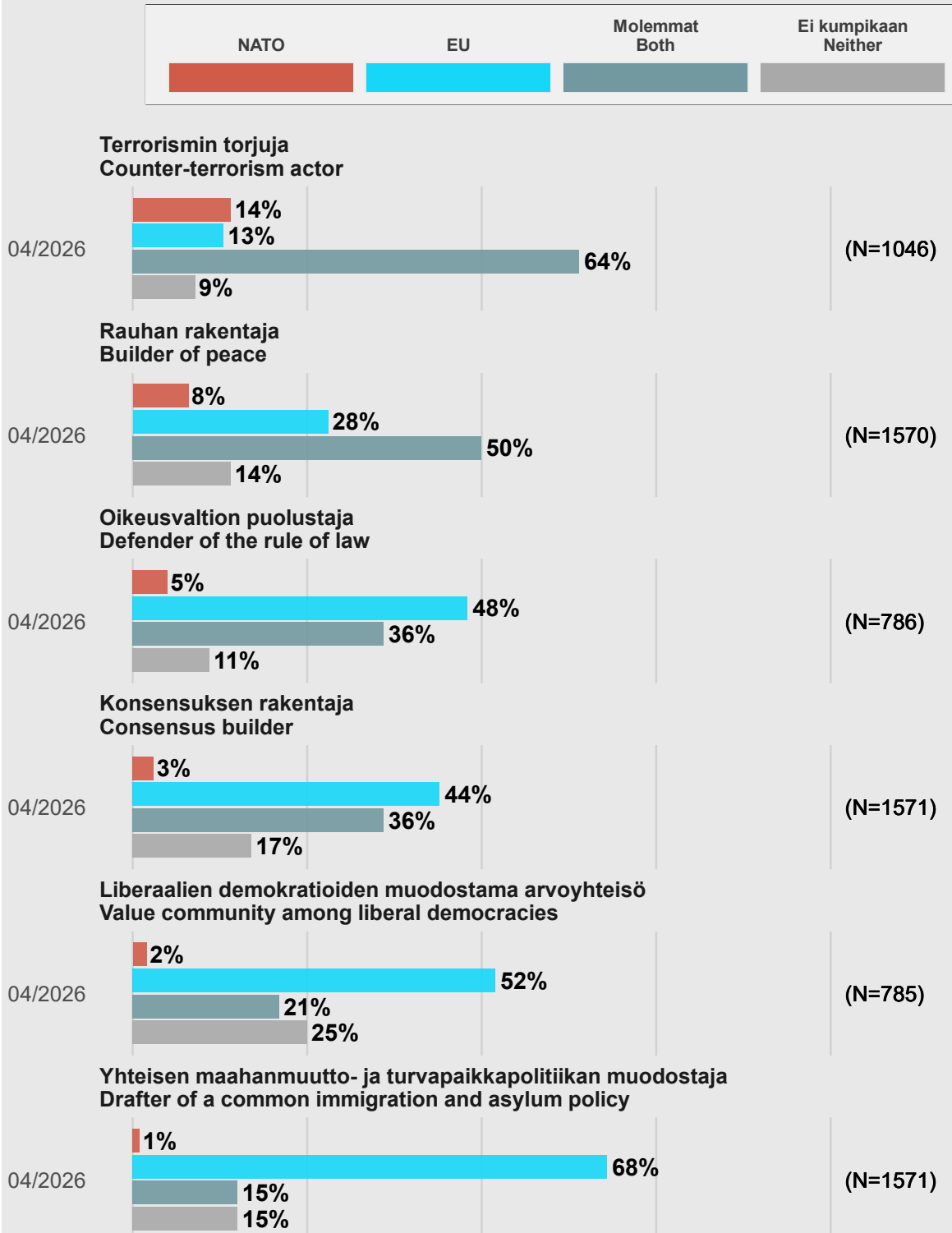
Kansainvälisillä organisaatioilla on monenlaisia eri tehtäviä. Mihin organisaatioon seuraavat tehtävät sopivat mielestäsi parhaiten?
International organizations have many different policy missions. Which organization do you think the following missions best fit?

NATOpoll/Taloustutkimus

Kuvio 4b. Näkemykset Naton ja EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisista tehtävistä (%).

Kansainvälisillä organisaatioilla on monenlaisia eri tehtäviä. Mihin organisaatioon seuraavat tehtävät sopivat mielestäsi parhaiten?
International organizations have many different policy missions. Which organization do you think the following missions best fit?

NATOpoll/Taloustutkimus

Keskeisenä havaintona nousee esiin suomalaisten pääosin hyvä tietotaso Naton ja EU:n itselleen asettamista tehtävistä ja organisaatioiden välisestä työnjaosta. Sekä Naton että EU:n tehtäviin katsotaan lukeutuvan yhteisen turvallisuuden (61 %) ja puolustuksen (54 %) tuottaminen sekä terrorismin torjunta (64 %), jotka sisältyvät myös molempien itsensä määrittelemään tehtäväkenttään. Myös rauhanturvaaminen ja kriisinhallinta nähdään molempien organisaatioiden tehtävänä (48 %). Pelkästään Natolle kuuluvista tehtävistä ydinasepelotteen tuottaminen osataan kohdistaa oikein (60 %), samoin kuin ainoastaan EU:lle kuuluva rooli yhteisen maahanmuutto- ja turvallisuuspolitiikan muodostajana (68 %). Sen sijaan Naton vahvasti esillä pitämän tavoitteen edistää transatlanttista yhteistyötä nähdään kuuluvan lähes yhtä paljon EU:lle (18 %) kuin Natolle (21 %) sekä jaetusti kummallekin (47 %). Sama pätee myös jäsenmaiden vapauden puolustamiseen, jonka nähdään sisältyvän kummankin organisaatioiden tehtäviin (54 %).

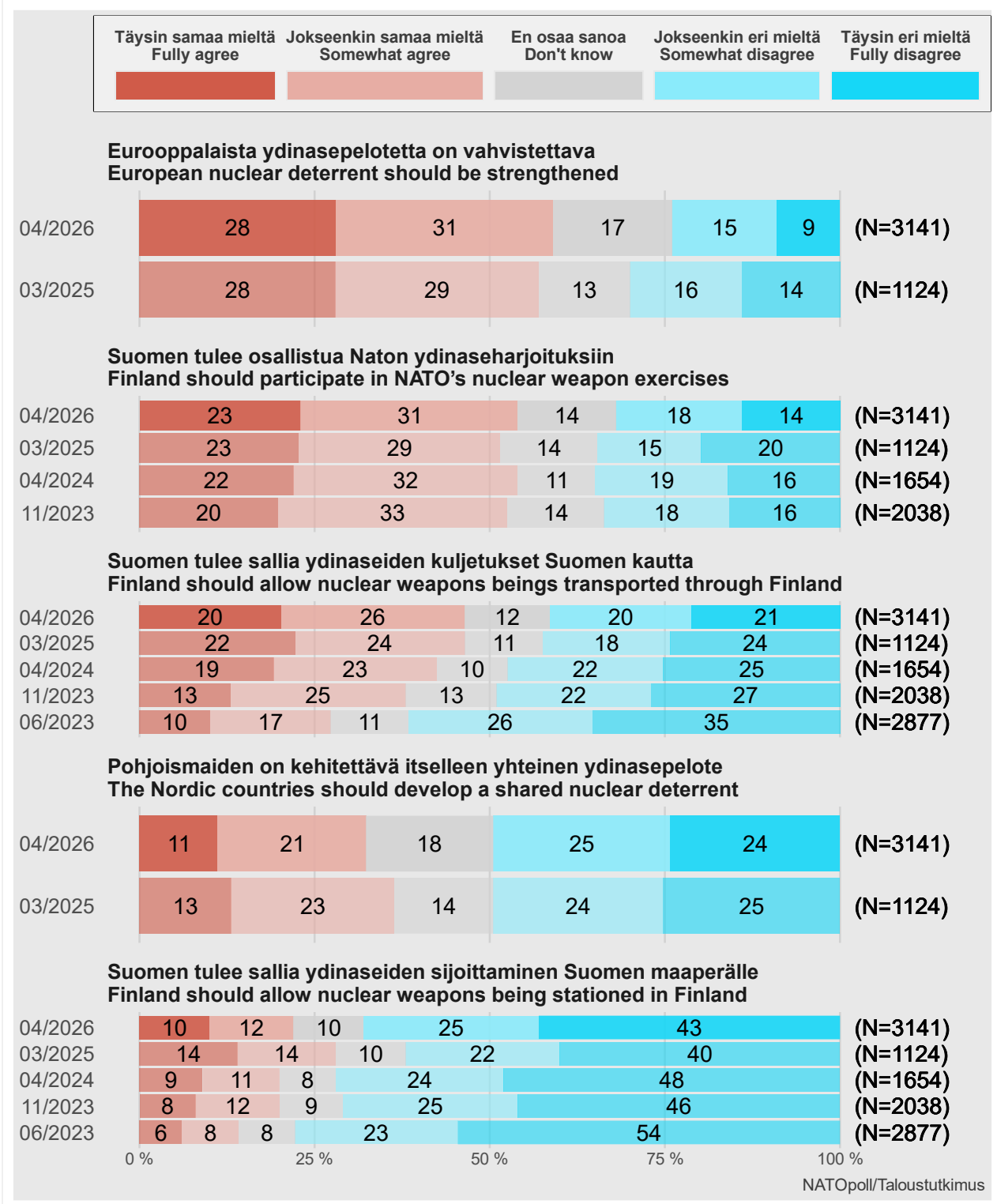
Erityisen kiinnostavaa tehtävien sekoittuminen on arvoulottuvuudella. Naton julkilausumaa tavoitetta toimia liberaalien demokratioiden muodostamana arvoyhteisönä ei tunnisteta lainkaan (2 %), mikä on havaittavissa myös Natoa koskeissa näkemyksissä (kuvio 2a). Naton ei myöskään katsota toimivan oikeusvaltion puolustajana (5 %) tai konsensuksen rakentajana (3 %), mitkä nekin lukeutuvat puolustusliiton itseymmärrykseen.

Suomalaisten mielissä Nato näyttää selkeästi edustavan kovan turvallisuuden tuottajaa siinä missä EU:n tehtäväkentän katsotaan sisältävän perinteisen turvallisuuden rinnalla myös pehmeän turvallisuuden alueita. Tämä voi osittain heijastaa sitä, että Trumpin kaudella pehmeän turvallisuuden kysymykset ovat jääneet selkeästi sivuun Yhdysvaltojen politiikassa (Nye 2025), mikä heijastuu myös Naton tehtävistä käytävään keskusteluun. Lisäksi Suomen asemoituminen Nato-jäsenyyteen on ollut alusta lähtien pelote- ja turvatakuukeskeinen, eikä julkisuudessa ole juurikaan pohdittu puolustusliiton laajempaa roolia turvallisuuteen nivoutuvan arvopohjan osalta. Toisaalta on ymmärrettävää, että Naton sisäisten jännitteiden kasvaessa nämä tavoitteet eivät välity johdonmukaisesti ulospäin.

Suhtautuminen ydinasepolitiikkaan

Huhtikuussa 2026 Suomen Nato-jäsenyyden toteutumisesta tuli kuluneeksi kolme vuotta. Tämän ajan Suomi on ollut mukana Naton ydinasepoliittisessa päätöksenteossa, mikä on kasvattanut suomalaista ymmärrystä Naton ydinasepelotteen toiminnasta. Samalla Suomen rooli Naton ydinasepolitiikassa on vähitellen vakiintumassa. Suomi osallistuu ydinasesuunnitteluryhmän lisäksi Naton ydinaseharjoitukseen Ruotsin, Norjan ja Tanskan tavoin monitoimihävittäjillään (Ilmavoimat 2025). Verrattuna muihin ydinaseettomiin liittolaisiin Suomen aktiivisuus Naton ydinasepolitiikassa on noussut keskitasolle (ks. Pesu ja Juntunen 2023, 6). Kuvioista 5a nähdään, että toiminnalle on selvä suomalaisten tuki. Runsas enemmistö (54 %) katsoo, että Suomen tulisi osallistua Naton ydinaseharjoitukseen. Valmiudesta tukea Naton ydinasepolitiikkaa kertoo myös se, että suurempi osa suomalaisista kannattaa (46 %) kuin vastustaa (41 %) ydinaseiden kuljetuksia Suomen kautta. Alkuperäisiä vastaajia tarkasteltaessa asenteissa on tapahtunut myös merkillepantavaa siirtymää sallivampaan suuntaan. Ydinaseharjoitukseen osallistumisesta kannattavien osuus (57 %, liite 2) on noussut vuodessa viisi prosenttiyksikköä ja kauttakuljetukset hyväksyvien osuus (52 %, liite 2) kuusi prosenttiyksikköä.

Kuvio 5a. Näkemykset ydinasepolitiikasta (%).

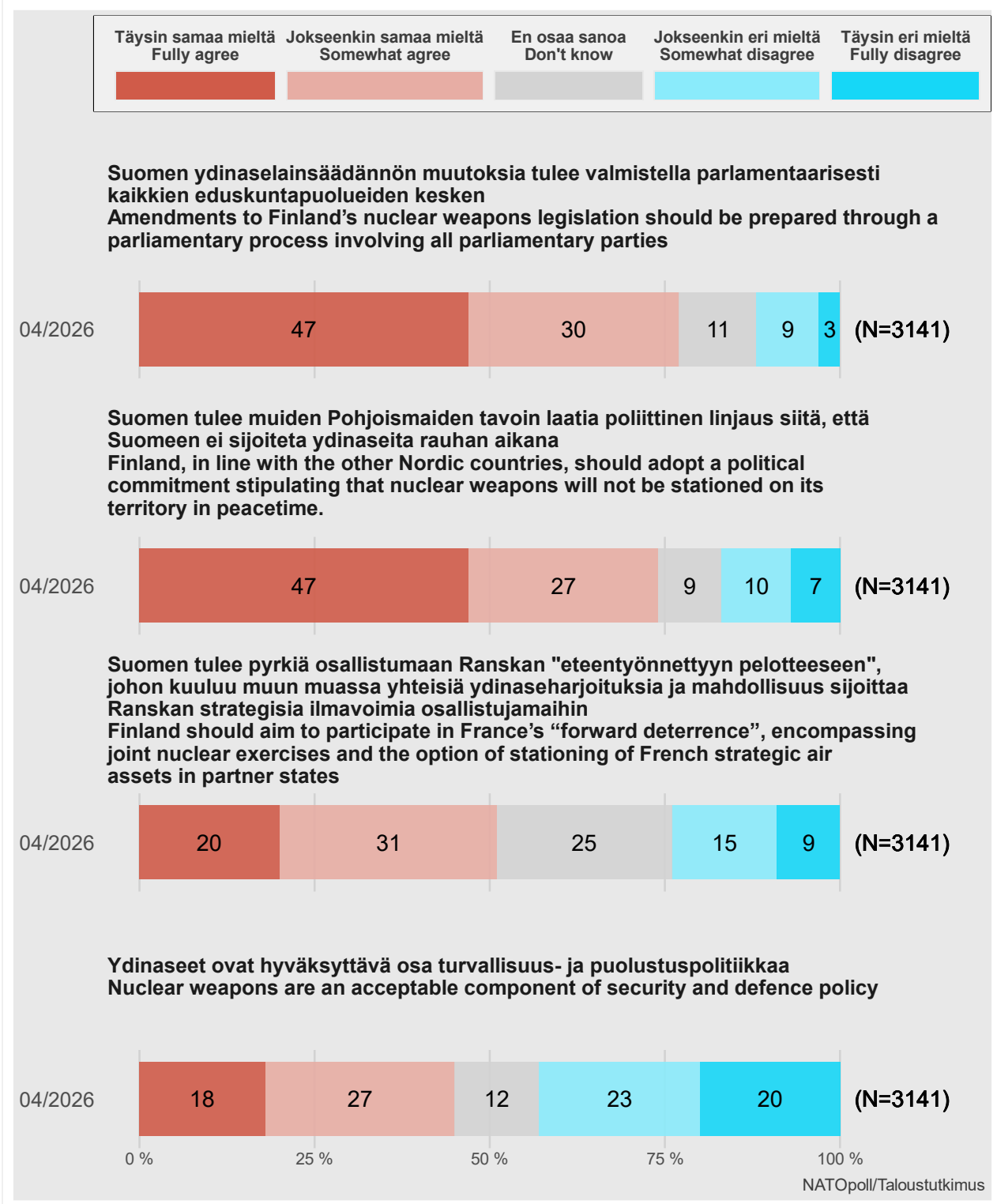
Hieman alle puolet suomalaisista (45 %) pitää ydinasepolitiikkaa hyväksyttävänä osana turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (kuviot 5b), mikä on huomattava osuus suhtautettuna Suomen pitkään perinteeseen ydinaseiden vastustuksessa ja aseriisunnassa (Juntunen ja Rosengren 2024). Kyselyn tausta-aineisto osoittaa, että vahvimmin tällä kannalla ovat perussuomalaisten (46 %) ja kokoomuksen (67 %) äänestäjät ja vähiten vasemmistoliiton (21 %) ja vihreiden (39 %) kannattajat.

Ydinasepelotteen vahvistuvasta legitimiteetistä kiellii myös suomalaisten suhtautuminen eurooppalaiseen ydinasepelotteeseen, jota koskeva keskustelu on ryöpsähtänyt Trumpin toisen presidenttikauden aikana. Eurooppalaisen ydinpelotteen vahvistamista kannattaa 59 prosenttia (kuvio 5a). Alkuperäisiä vastaajia tarkastellessa sen suosio (65 %, liite 2) on kasvanut tuntuvasti vuodessa (8 %-yksikköä). Puolet vastaajista myös katsoo, että Suomen tulisi olla mukana presidentti Macronin visioimassa “eteentyönnettyssä pelotteessa” (kuvio 5b), joka muun muassa mahdollistaa liittolaismaiden osallistumisen Ranskan kansallisiin ydinaseharjoituksiin (Macron 2026). Toisin kuin Ruotsi ja Tanska, Suomi ei ole vielä lähtenyt mukaan Ranskan aloitteeseen.

Suomalaisten tuki eurooppalaiselle ydinasepelotteelle ei kuitenkaan käänny kannatuksiksi pohjoismaisen ydinpelotteen kehittämiseksi (kuvio 5a). Ainoastaan joka kolmas pitää tätä hyvänä ratkaisuna ja alkuperäisten vastaajien keskuudessa sen suosio (30 %, ks. liite 2) on laskenut kuusi prosenttiyksikköä vuoden 2025 kevääseen verrattuna. Idea pohjoismaisesta ydinasepelotteesta onkin tähän mennessä elänyt lähinnä yksittäisissä asiantuntijakommenteissa (Kibsgaard 2026) sekä lehtien pääkirjoituksissa (Dagens Nyheter 2026). Poliittisella tasolla liikettä kohti pohjoismaista ydinasepelotetta ei ole ollut havaittavissa. Suomalaisten penseys pohjoismaiselle ydinasepelotteelle saattaa johtua siitä, että alueellinen ydinasepelote toisi Suomen väistämättä aiempaa lähemmäksi ydinasepelotteen toimeenpanoa. Tämä ei ole tutkimuksen valossa yllättävää. Naton niin kutsutuissa ydinasejakojärjestelyissä olevien valtioiden kansalaisista enemmistö vastustaa kyseistä politiikkaa (Onderco 2026). Sama varautuneisuus näkyy myös siinä, että alle neljännes (22 %) sekä kaikista että alkuperäisistä vastaajista hyväksyisi ydinaseiden sijoittamisen Suomen maaperälle, mikä on kahdeksan prosenttia vähemmän kuin vielä vuosi sitten. Muutos heijastaa selvästi keväällä 2026 käytyä kansallista keskustelua ydinasepolitiikasta.

Maaliskuussa 2026 Petteri Orpon hallitus esitti keväällä 2026 muutoksia ydinenergialakiin ja rikoslakiin ydinräjähteiden osalta tavoitteenaan vahvistaa Naton pelotetta. Esityksen mukaan ydinräjähdერიkokset siirretään kattavammin rikoslain piiriin. Salassa tehty valmisteltu esitys suututti osan oppositiopuolueista, jotka pohjoismaisesta linjasta poiketen vaativat edelleen lainsäädäntötason kieltoa ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen. Kompromissina hallituksen huhtikuussa 2026 eduskunnalle antama ulko- ja turvallisuuspoliittinen ajankohtaisselonteko sisältää muiden pohjoismaiden politiikkaa mukailevan linjauksen siitä, että Suomi ei sijoita alueelleen ydinaseita rauhanaikana (valtioneuvosto 2026b, 14).

Kuvio 5b. Näkemykset ydinasepolitiikasta (%).

Linjaus saa vankan kannatuksen suomalaisten keskuudessa (74 %). Vastaavasti kolme neljäsosaa (77 %) on parlamentaarisen valmistelun kannalla Suomen ydinaselainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Kyselyn tausta-aineisto pohjalta nähdään, että kysymys kuitenkin erottelee huomattavasti hallituspuolueiden äänestäjiä. Siinä missä parlamentaarista valmistelun näkee tarpeelliseksi 79 prosenttia kokoomuksen äänestäjistä, ainoastaan puolet (51 %) perussuomalaisten kannattajista on

vastaavalla kannalla. Vankimmin kaikki eduskuntapuolueet prosessiin mukaan ottavan valmistelun kannalla ovat tällä hetkellä oppositioon kuuluvan SDP:n (94 %) ja Vasemmistoliiton (94 %) äänestäjät. Jälkimmäisillä on ylipäänsä kaikista kriittisin suhtautuminen ydinaseisiin.

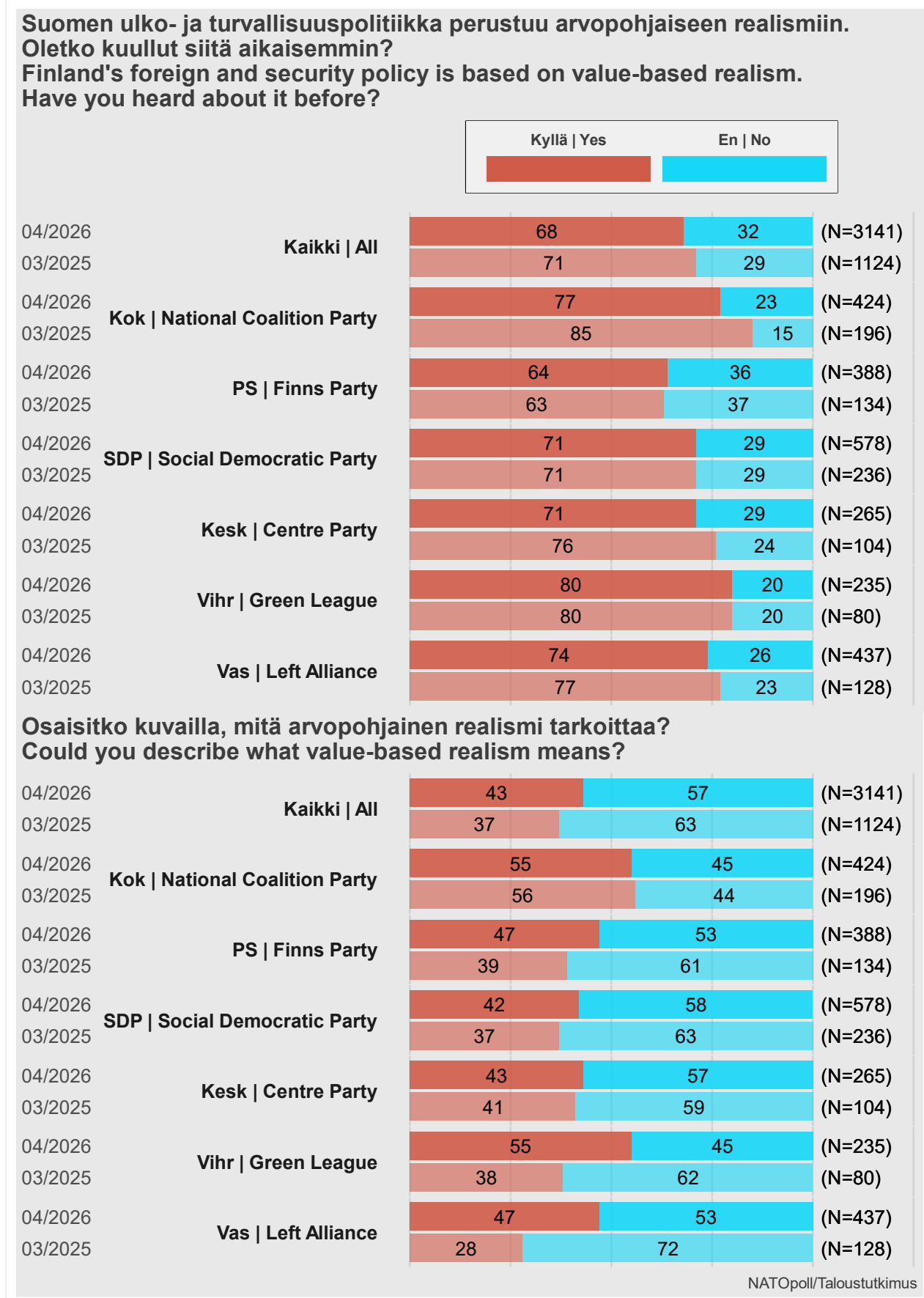
Kiinnittyminen arvopohjaiseen realismiin

Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan Suomen ulkopoliittikka pohjautuu arvopohjaiseen realismiin (valtioneuvosto 2024). Käytännössä tämä tarkoittaa, että Suomi edistää ulkopoliitikassaan itselleen keskeisiä arvoja, mutta on vuorovaikutuksessa myös eri arvoja edustavien tahojen kanssa. Huhtikuussa 2026 julkaistussa ajankohtaiselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista käsitteelle on annettu astetta toiminnallisempi sisältö linjaamalla, että ”Suomi on aktiivinen toimija ja vaikuttaja, joka pyrkii maksimoimaan vaikutusvaltansa ja muovaa toimintaympäristöä etujensa ja arvojensa mukaiseksi” (valtioneuvosto 2026a, 6). Arvopohjainen realismi pyrkii näin yhdistämään parhaat palat kahdesta eri koulukunnasta nivoessaan kansallista näkökulmaa painottavan realismin kansainvälistä oikeutta ja yhteisvastuuta korostavaan liberalistiseen perinteeseen.

Syksyllä 2025 arvopohjaista realismia ja sen sisältöä käsiteltiin varsin runsaasti julkisuudessa, kun presidentti Stubb in ulkopoliittisia näkemyksiä avaava teos *Vallan kolmio* julkaistiin. Siinä Stubb (2025) määrittelee kehittelemänsä käsitteen tarkoittavan "vapauteen, perusoikeuksiin ja kansainvälisiin sääntöihin perustuvia yleismaailmallisia arvoja, jotka ottavat huomioon kansainvälisten suhteiden maailmanlaajuisen järjestyksen muodostaman kansallisvaltioiden, alueiden ja maanosien globaal in moninaisuuden, kulttuurin ja historian realiteetit". Uudenvuoden puheessaan (Stubb 2026b) ja *Foreign Affairs* -lehdessä julkaistussa artikkelissaan (Stubb 2026c, 112) ankkuroi käsiteparin realismiosan selkeämmin arvojen ja intressien välisen tasapainon löytämiseen ja eri arvopohjia edustavien maiden tasaveroiseen keskinäiseen kumppanuuteen. Presidentti on myös korostanut, että arvopohjaisessa realismissa ei niinkään ole kyse doktriinista vaan toimintakehikosta, joka lisää Suomen ja muiden liberaalin demokratian arvopohjaa edistämään pyrkivien maiden toimintaedellytyksiä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän muovautuessa uudelleen (Stubb 2026a).

Kuviosta 6 nähdään, että aktiivinen keskustelu arvopohjaisesta realismista ei juurikaan ole vaikuttanut sen tunnettavuuteen suomalaisten keskuudessa. Runsas kaksi kolmasosaa (68 %) kertoo kuulleensa käsitteestä ja 43 prosenttia osaisi kuvailla, mitä se tarkoittaa. Alkuperäisten vastaajien vastaavat osuudet ovat huomattavasti suuremmat (79 % ja 49 %, liite 2) ja nousseet edellisestä mittauksesta, mikä selittyy osallistumisella samat kysymykset sisältävään kyselyymme keväällä 2025. Sen sijaan uusien vastaajien keskuudessa sekä käsitteen tunnistavien (61 %) ja sen sisällön hahmottavien (41 %) määrä on selvästi pienempi. Luvut ovat kuitenkin kokonaisuudessaan varsin korkeita ottaen huomioon käsitteen abstrakti ja moniulotteinen luonne. Voikin siis katsoa, että arvopohjainen realismi on alkanut vähitellen tulla varsin tutuksi kansalaisille. Tämä näkyy myös siinä, että eri puolueiden kannattajien väliset erot ovat kaventuneet eikä käsitteen sisällön koetun ymmärtämisen välillä ole havaittavissa enää samanlaista vasemmisto–oikeisto-jakoa kuin vielä vuosi sitten.

Kuvio 6. Kansalaisten tietämys arvopohjaisesta realismista puoluekannan mukaan (%).

Kuvioissa 7a–7c arvopohjaiseen realismiin liittyviä käytännön valintoja on tarkasteltu koeasetelmalla. Vastaajat arvottiin kolmeen ryhmään, joista ensimmäiselle kerrottiin ainoastaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustuvan arvopohjaiseen realismiin. Toiselle ryhmälle avattiin lisäksi arvopohjaisuuden määritelmä: ”pidämme kiinni meille tärkeistä ja keskeisistä arvoista, kuten demokratiasta, oikeusvaltioperiaatteesta, kansainvälisestä oikeudesta ja ihmisoikeuksista, rauhasta, tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta”. Kolmannelle ryhmälle kerrottiin puolestaan, mitä realismilla tarkoitetaan: ”Suomi on valmis vuoropuheluun myös sellaisten maiden kanssa, jotka eivät jaa näkemyksiämme ja arvojamme”. Tämän jälkeen vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten Suomen tulisi toimia 14 erilaisessa tilanteessa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä. Tilanteista 12 oli samoja kuin keväällä 2025 ja kaksi uusia. Kuviossa 7a–7c on raportoitu kunkin ryhmän keskiarvot.

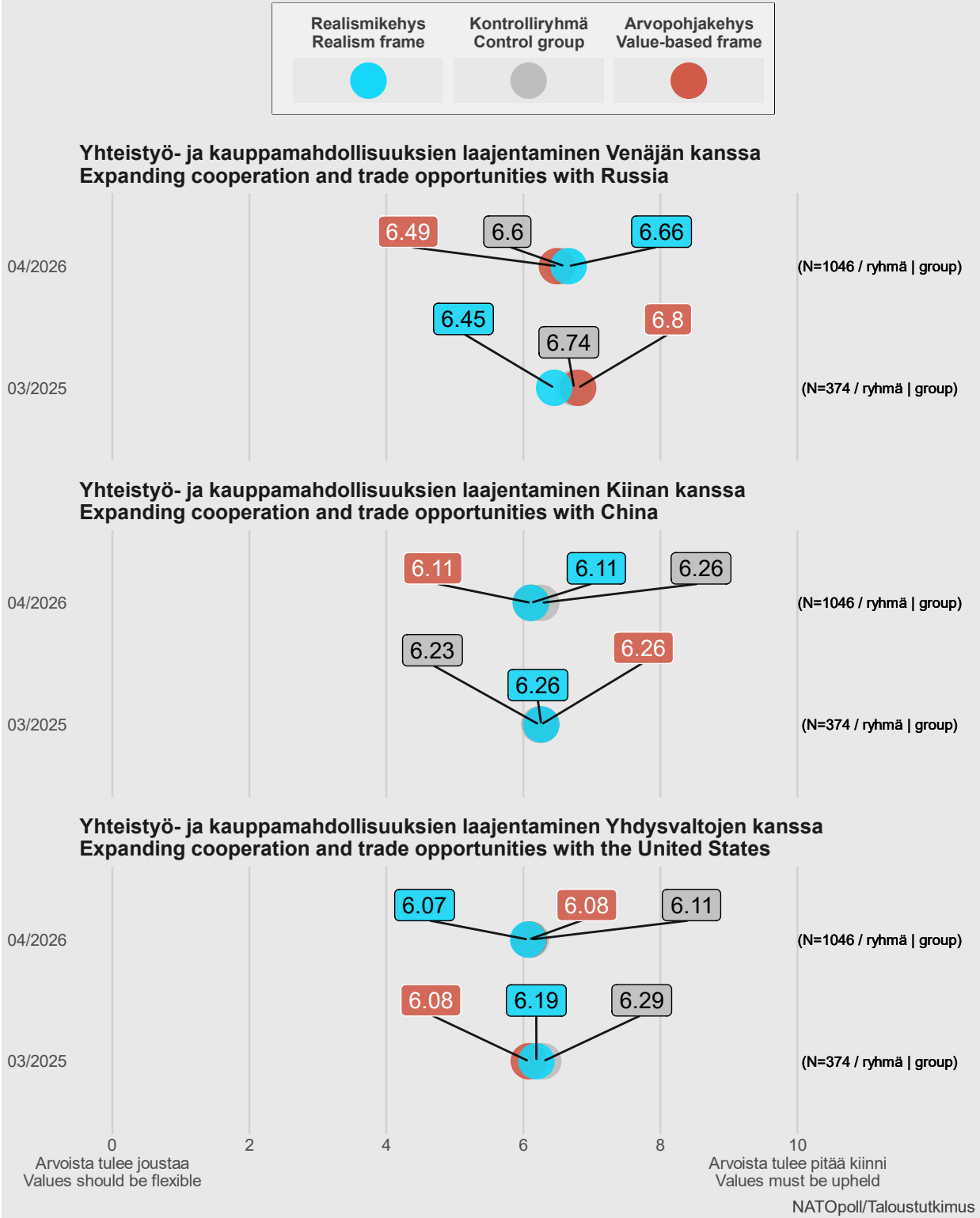
Tuloksista havaitaan tilannekohtaisen arvoista kiinni pitämisen ja arvojoustopien välillä vaihtelevan puntaroinnin kohteena olevan kysymyksen mukaan paikoin huomattavastikin. Vahvimmin arvoista halutaan pitää kiinni Grönlanti-kysymyksessä (keskiarvot 7,62–7,80), jossa Tanskan tukeminen Yhdysvaltojen painostusta vastaan saa kaikkien ryhmien keskuudessa vahvan tuen. Suomalaiset asettuvat yksiselitteisesti kansainvälisen oikeuden ja arvojen puolelle, kun suurvalta uhkaa pohjoismaista liittolaista. Yhdysvaltojen hallinnon arvostelua ei myöskään kaihdeta, vaikka se ei välttämättä olisi intressien mukaista (6,47–6,57). Vastaavasti suhtautuminen Gazan ihmisoikeusrikkomuksista äänestäminen YK:ssa saa korkeahkot arvopainotukset (6,90–7,11), samoin kuin Palestiinan itsenäisyyden tunnustaminen (6,35–6,63). Näissä kysymyksissä halutaan selvästi pitää kiinni kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien puolustamisesta. Toisaalta saattaa olla myös jossain määrin hankala hahmottaa, mitkä ovat sellaisia kansallisia intressejä, joiden edistäminen saattaisi näissä tapauksissa vaatia arvoista joustamista.

Joustavuudelle arvojen suhteen annetaan hieman enemmän tilaa Suomen osallistumisessa Hormuzinsalmen kansainväliseen operaatioon (5,80–6,00) sekä aseiden ostamisessa itsevaltaisilta mailta (5,78–6,05). Yhdysvaltojen tuen varmistaminen Suomen turvallisuudelle, vaikka se edellyttäisi EU:n yhteisestä linjasta poikkeamista, saa niin ikään maltillisemmat arvopainotukset (5,74–6,02). Venäjän osalta tulokset ovat johdonmukaisia, sekä kauppayhteistyön laajentamiseen (6,49–6,66) että keskusteluyhteyden avaamiseen (6,17–6,33) suhtaudutaan varauksella, ja arvoista halutaan pitää kiinni. Nämä tulokset voi tulkita myös tuenilmauksena Suomen hallituksen poliittiselle linjalle pitää kahdenväliset suhteet minimitasolla ja raja suljettuna. Suomen heikentynyt taloustilanne ei siis ole vaikuttanut vastaajien näkemyksiin idänkaupan elvyttämisestä.

Näkemyksissä ei juurikaan ole tapahtunut muutosta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen myöskään tarkasteltaessa alkuperäisiä vastaajia (liite 2). Merkittävin havainto liittyy kuitenkin siihen, että etukäteen annettu arvo- tai realismikehys ei sen sijaan näytä juurikaan vaikuttavan arvioihin. Arvopohja- ja realismikehysten saaneiden ja kontrolliryhmän väliset erot jäävät kaikissa kysymyksissä vain muutaman kymmenesosan suuruisiksi, kuten myös edellisvuoden mittauksessa. Kevään 2025 aineistossa oli kuitenkin havaittavissa yksi kiinnostava poikkeus. Aseiden ostamisen itsevaltaisilta mailta ja turvapaikanhakuoikeuden rajoittamisen kohdalla realismin korostaminen tuotti yllättäen päinvastaisen reaktion kuin voisi odottaa. Sen sijaan, että realismikehys olisi lisännyt joustavuutta, vastaajat kiinnittyivätkin arvioihin entistä vahvemmin. Uusimmassa aineistossa tämä vastareaktio on kuitenkin lähes hävinnyt.

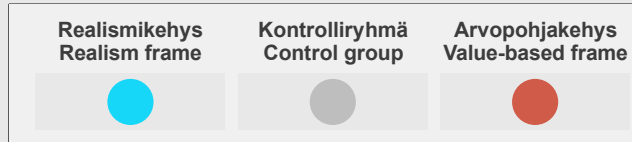
Kuvio 7a. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

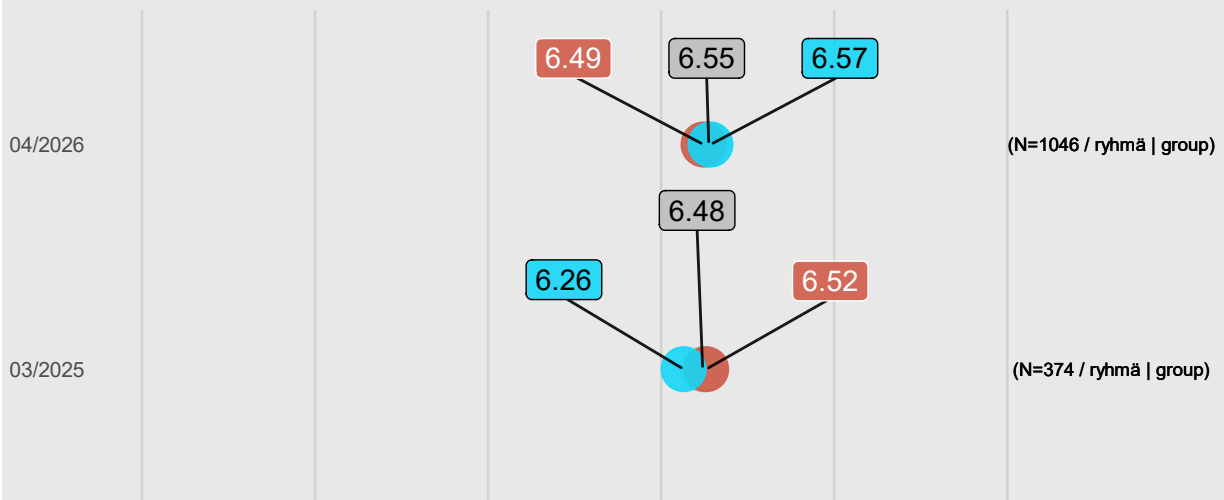

Kuvio 7b. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

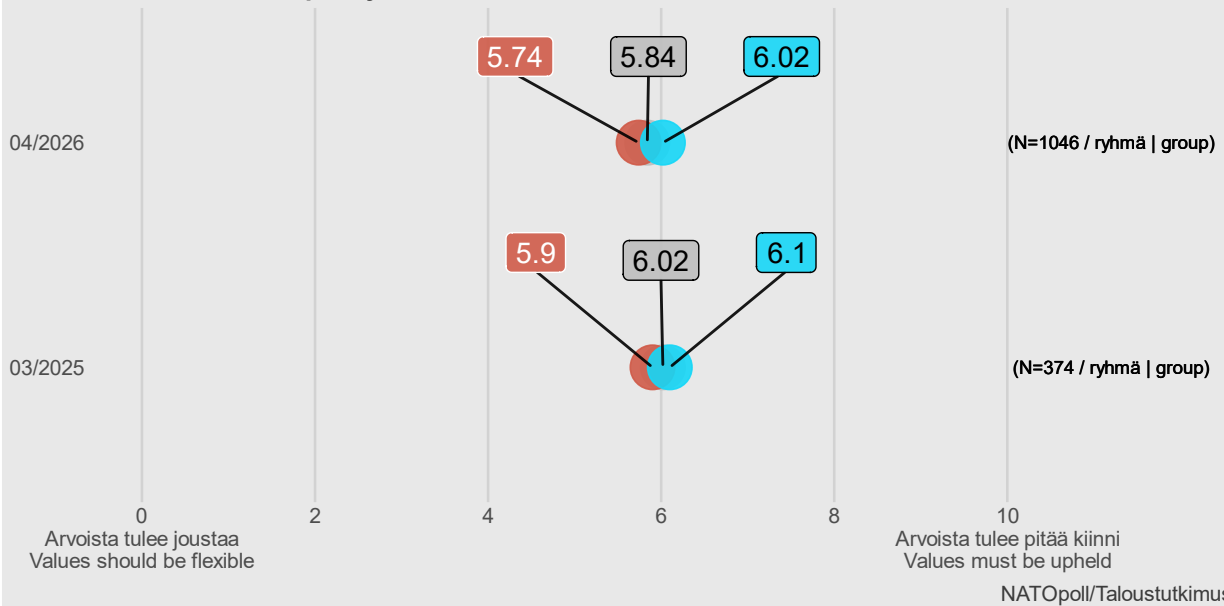
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

**Yhdysvaltojen hallinnon arvosteleminen
Criticizing the US administration**

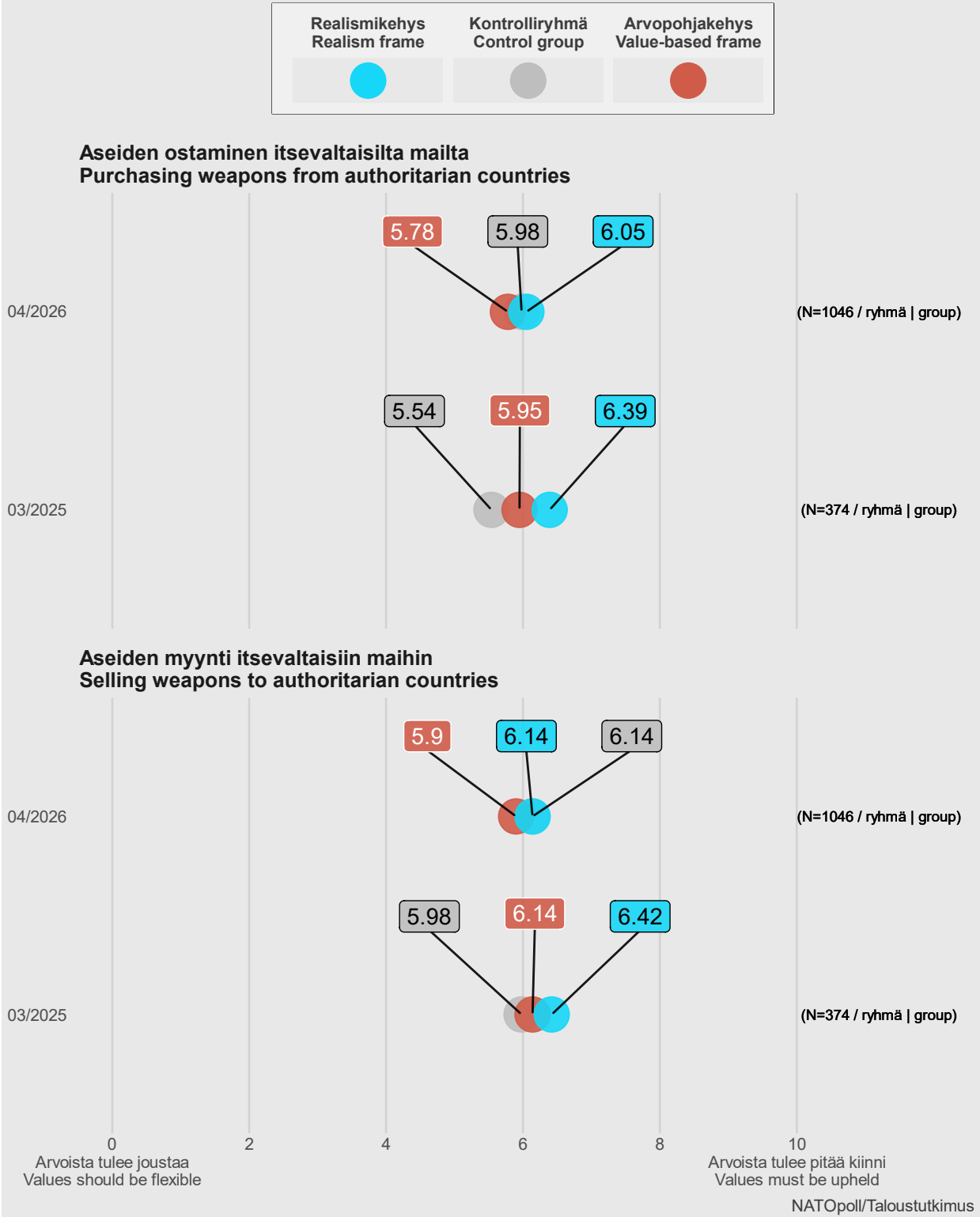

**Yhdysvaltojen tuen varmistaminen Suomen turvallisuudelle, vaikka se edellyttäisi EU:n yhteisestä linjasta poikkeamista
Ensuring US support for Finland's security, even if it requires deviating from the EU's shared policy**

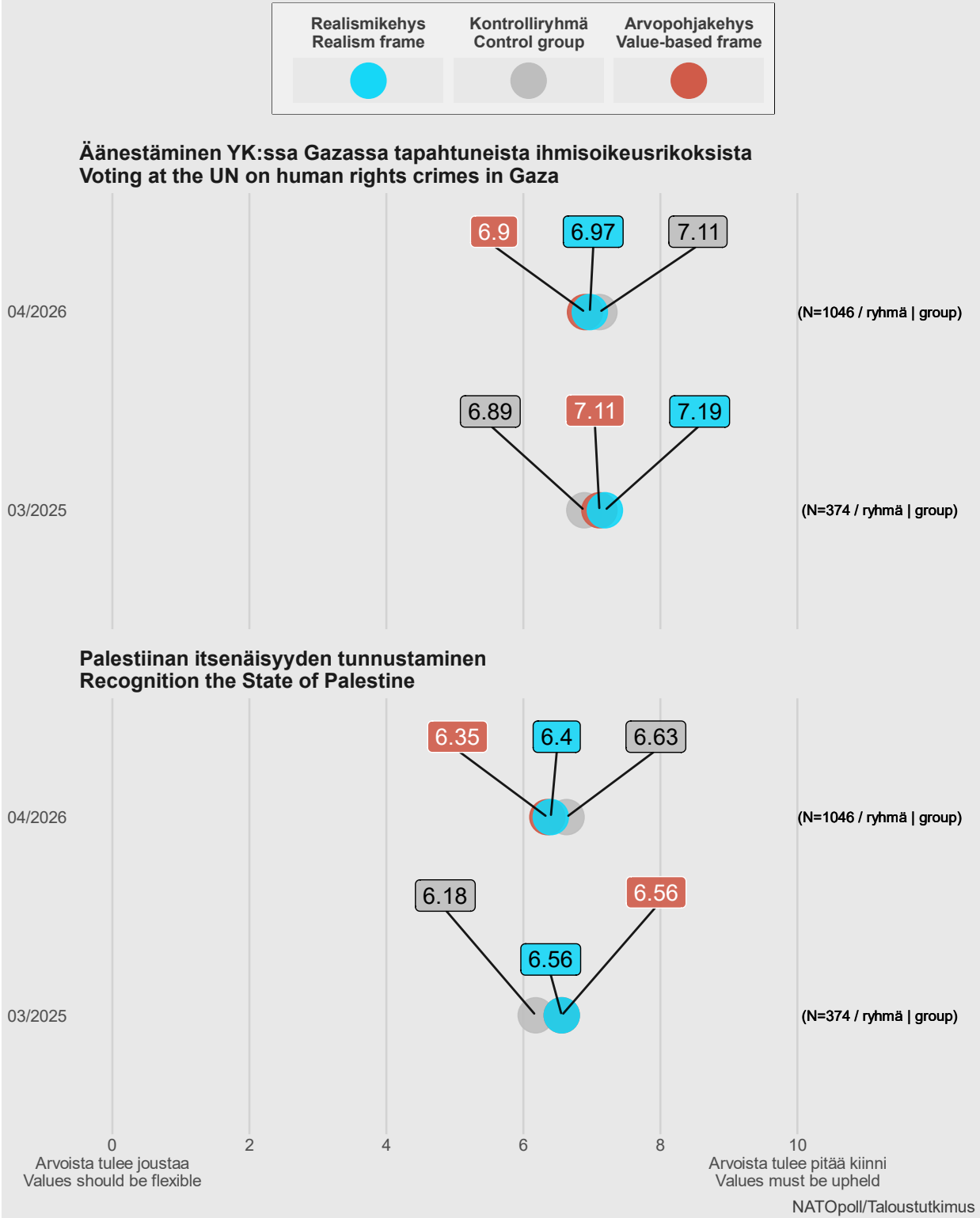
Kuvio 7c. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

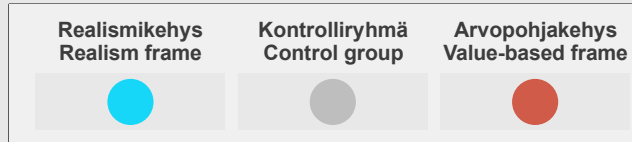
Kuvio 7d. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

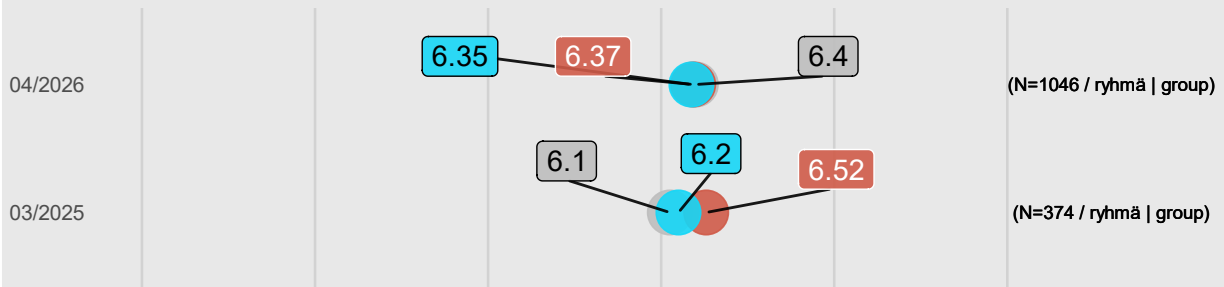

Kuvio 7e. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

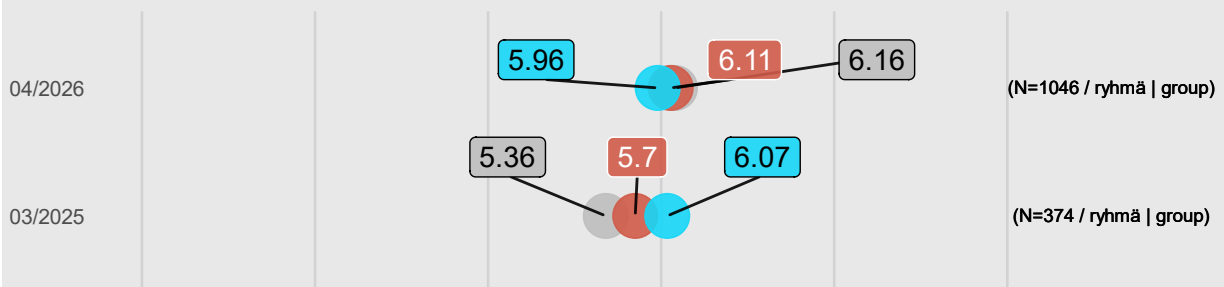
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

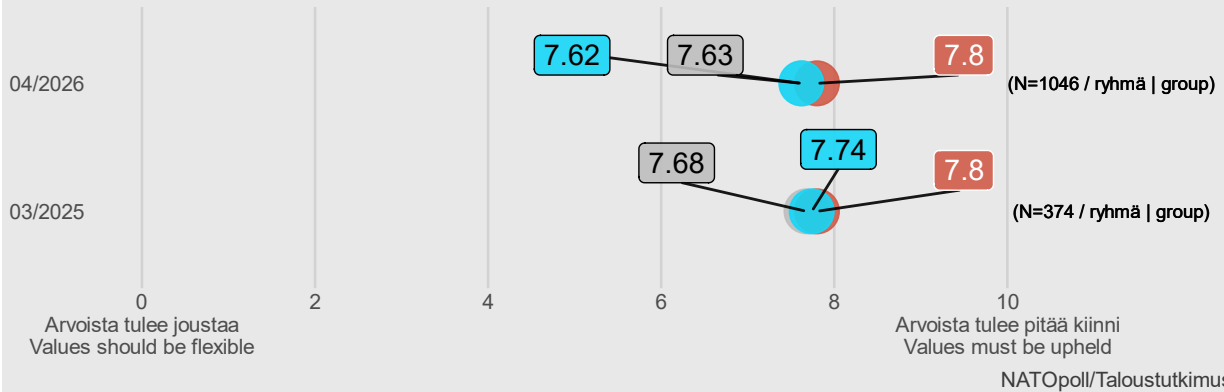
Epävirallisten diplomaattisten suhteiden ja kauppasuhteiden vahvistaminen Taiwanin kanssa
Strengthening informal diplomatic and trade relations with Taiwan

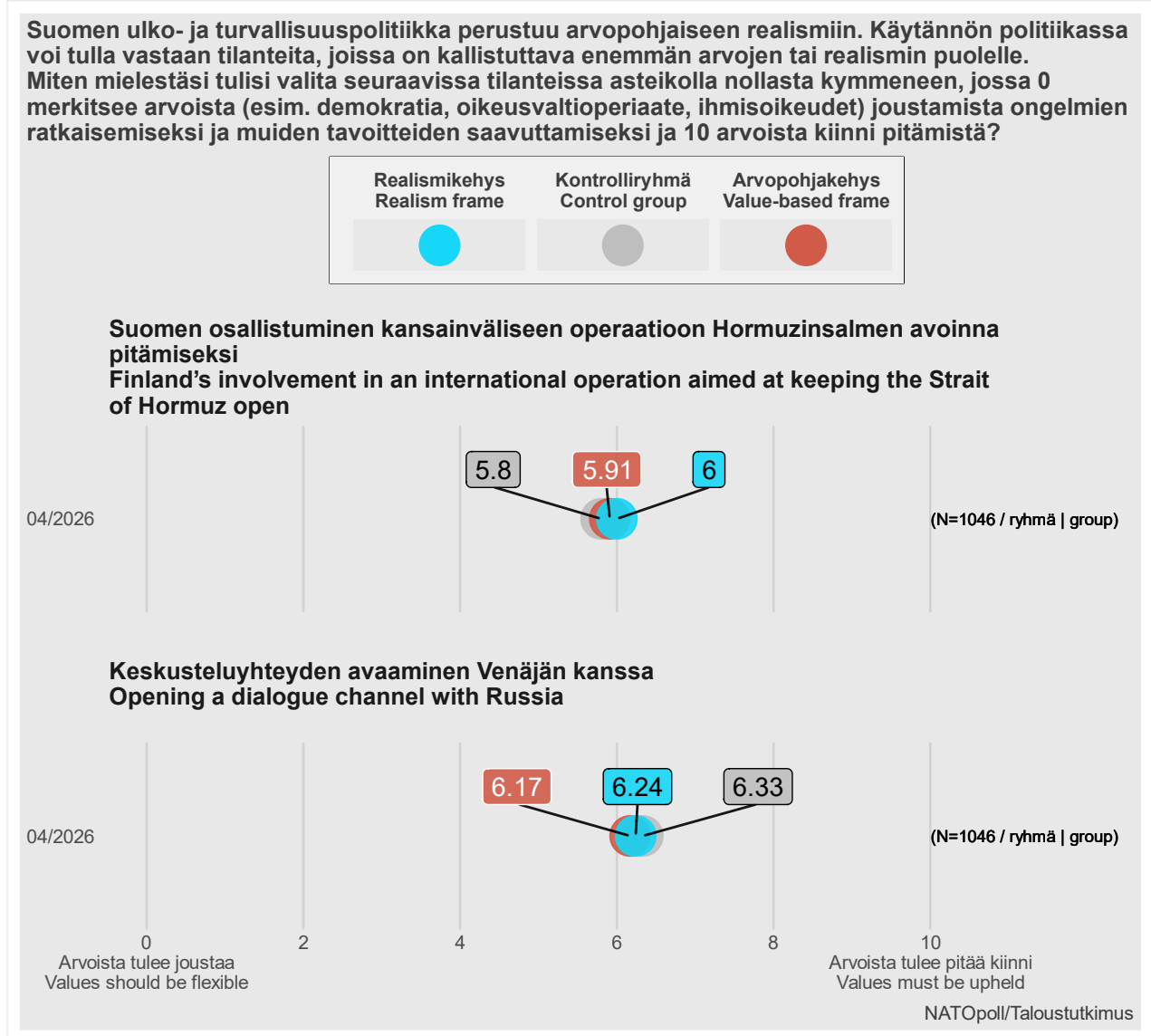
Turvapaikanhakuoikeuden rajoittaminen Venäjän aiheuttaman uhan torjumiseksi
Restricting the right to seek asylum to counter the threat posed by Russia

Tanskan tukeminen, mikäli Yhdysvallat jatkaa Tanskan painostamista Grönlannin saamiseksi ja vaatii Suomea valitsemaan puolensa
Supporting Denmark if the United States continues to pressure Denmark to acquire Greenland and demands that Finland choose a side

Kuvio 7f. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

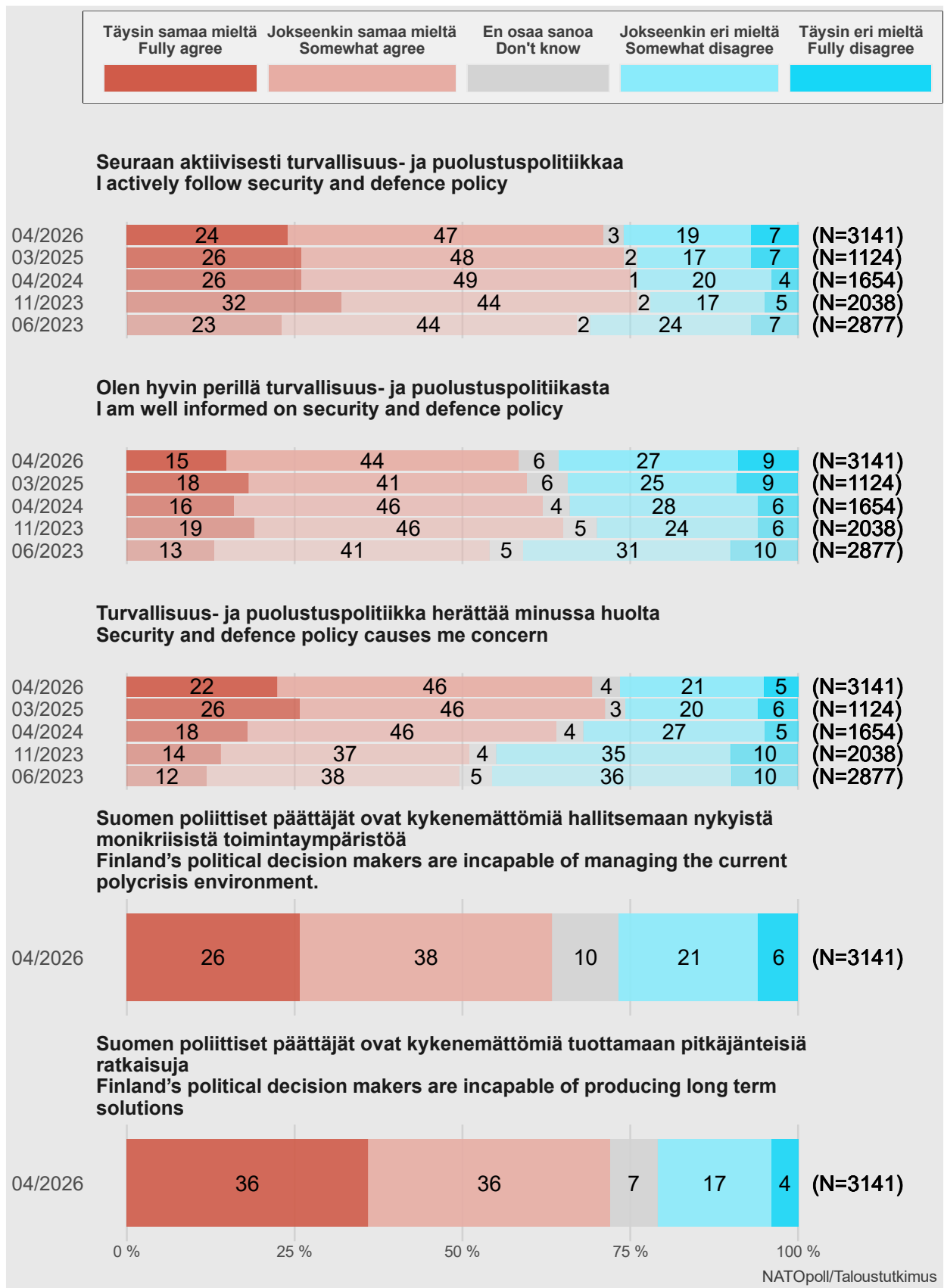
Kehysvaikutusten lähes täydellinen puuttuminen herättää kuitenkin perustavanlaatuisen kysymyksen arvopohjaisen realismin merkityksellisyydestä ulkopoliittisena työkaluna kansalaisten näkökulmasta katsottuna. Arvopohjaisen realismin käsite rakentuu oletukselle siitä, että arvot ja realismi ovat kaksi erillistä ulottuvuutta, joiden välillä tasapainoillaan (vrt. Crawford 2000). Kriittisesti tarkasteltuna arvopohjaisen realismin käsitteen merkityssisältö jää ohueksi, mikäli kansalaiset päätyvät samoihin johtopäätöksiin riippumatta siitä, kehystetäänkö tilanne arvojen vai realismin kautta. Toisaalta kehysvaikutusten puuttuminen voidaan tulkita myös siten, että arvopohjaiseen realismiin sisäänrakennettu joustavuus vastaa kansalaisten omaa tapaa hahmottaa ulkopoliittikkaa. Suomi on historiallisesti tottunut noudattamaan pienvaltiostrategiaa (vrt. Thorhallsson ja Vidal 2023), jossa suurvaltapoliittista asetelmaa arvioidaan kansallisista turvallisuuseduista käsin. Kansalaiset eivät välttämättä tarvitse erillistä kehystystä arvioidakseen erilaisia ulkopoliittisia tilanteita, sillä heidän asemoitumisensa on jo lähtökohtaisesti arvojen ja intressipolitiikan yhdistelmä. Tämä voi kuitenkin merkitä myös sitä, että arvopohjainen realismi ei tarjoa erottelukykyyä vaikeissa valintatilanteissa, mihin osaltaan viittaa myös vastausten voimakas keskiahakuisuus. Tämä edellyttää ulkopoliittiselta johdolta kommunikatiivista johtajuutta, jossa tehtyjä valintoja jatkuvasti avataan ja perustellaan.

Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle kevään 2027 eduskuntavaalien lähestyessä

Kansainvälisen järjestelmän pitkän aikavälin siirtymien ja maailmanpolitiikan nopeasti kehittyvien käänteiden ja valta-asetelmien myötä ulko- ja turvallisuuspoliittisten teemojen voi olettaa saavan huomattavan näkyvyyden kevään 2027 eduskuntavaaleissa. Puolueilta ja ehdokkailta odotetaan kannanottoja ajankohtaisiin kysymyksiin, tulevaisuuteen suuntaavia visioita Suomen ja Euroopan roolista uudelleen muotoutuvassa maailmassa ja aktiivista toimijuutta ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Tätä korostaa äänestäjien näitä teemoja kohtaan osoittama kiinnostus. Kuvioista 8a nähdään, että huomattava enemmistö (71 %) suomalaisista ilmoittaa seuraavansa aktiivisesti turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Luku on vielä suurempi kyselyn alkuperäisten vastaajien keskuudessa (80 %, liite 2), mikä osaltaan selittää heidän motivaatiotaan osallistua kaikille viidelle kierrokselle. Myös arviot omasta perehtyneisyydestä ovat jokseenkin korkeita: 59 prosenttia kaikista ja kaksi kolmasosaa alkuperäisistä vastaajista katsoo olevansa hyvin perillä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksistä.

Toisaalta turvallisuus- ja puolustuspolitiikka herättää myös huomattavaa (68 %) huolta, mikä on kasvanut vuosien mittaan. Tämä voi osaltaan heijastaa myös matalaa luottamusta päätöksentekijöitä kohtaan. Ainoastaan runsas neljännes (27 %) katsoo päätöksentekijöiden olevan kyvykkäitä hallitsemaan monikriisistä toimintaympäristöä ja vain viidesosa (21 %) pitää päättäjiä kyvykkäinä tuottamaan pitkäjänteisiä ratkaisuja. On huomionarvoista, että luvut ovat lähes identtiset myös alkuperäisten vastaajien keskuudessa verrattuna kevään 2025 tuloksiin, jolloin asiaa tiedusteltiin ilman erillistä mainintaa suomalaisista päättäjistä (Wass ym. 2025, 26). Epäluottamus ei siten välttämättä kohdistu sen enempää suomalaisiin kuin laajemminkaan joihinkin tiettyihin toimijoihin vaan kuvastaa enemmän näkemystä edustuksellisen politiikan mahdollisuuksista nykyisenkaltaisessa jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa kriisit seuraavat toisiaan.

Kuvio 8a. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

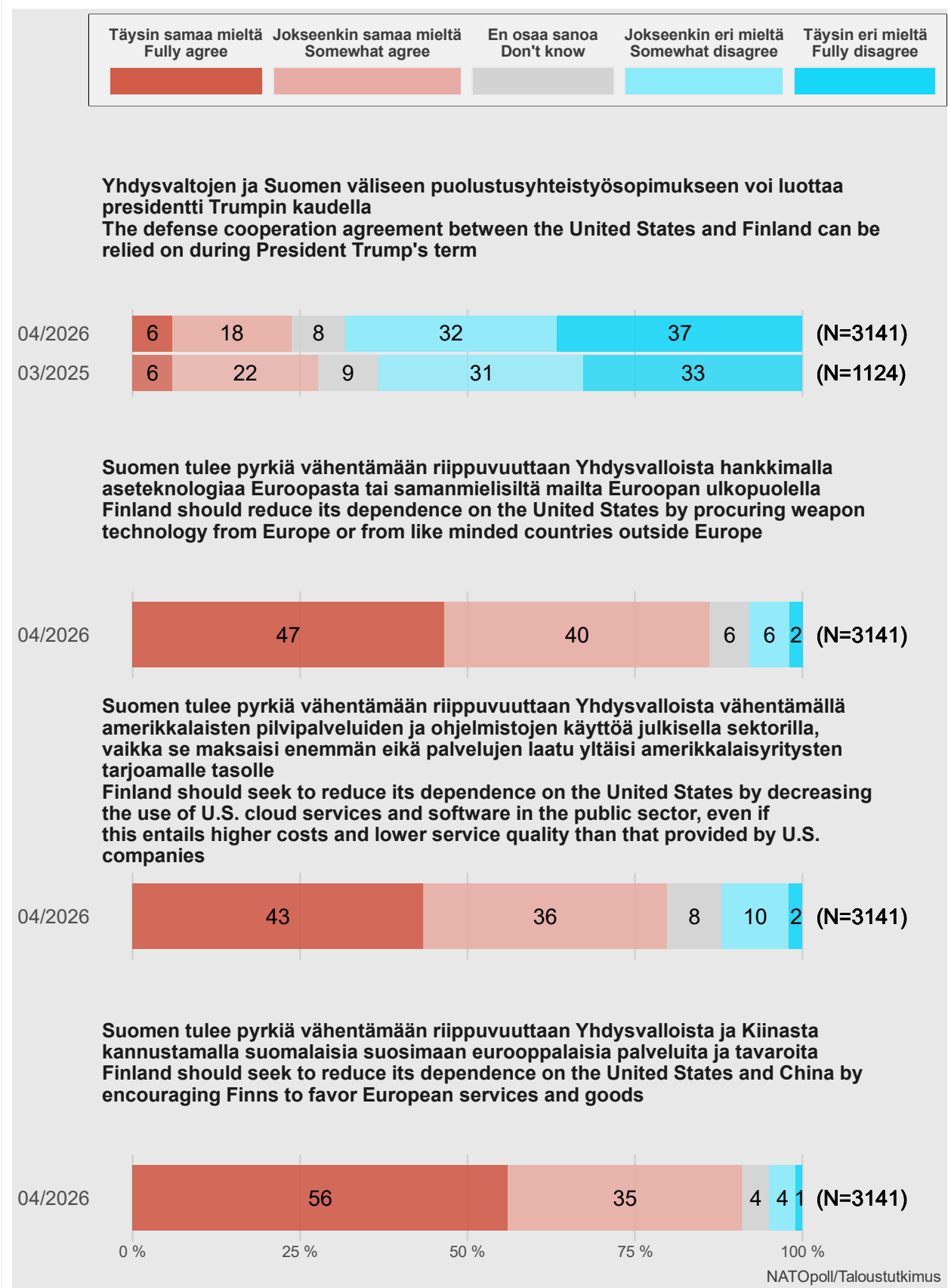

Kuviossa 8b on tarkasteltu näkemyksiä Suomen ja Yhdysvaltojen suhteesta Trumpin presidenttikaudella ja mahdollisista reaktioista Yhdysvaltojen nykyhallinnon ajamalle politiikalle. Suomalaisten jo valmiiksi matala luottamus Yhdysvaltojen ja Suomen välisen puolustusyhteistyösopimuksen pitävyyteen on heikentynyt entisestään. Ainoastaan neljännes (24 %) sekä kaikista että alkuperäisistä vastaajista (liite 2) katsoo, että puolustusyhteistyösopimuksen pitävyyteen voi luottaa myös Trumpin kaudella. Epäluottamus Yhdysvaltoja kohtaan on selvästi suurempaa naisten keskuudessa. Kyselyn tausta-aineisto osoittaa, että luottamus on huomattavasti matalampaa naisten (9 %) kuin miesten (35 %) keskuudessa. Vahvinta luottamus on perussuomalaisten (49 %) ja kokoomuksen (40 %) kannattajien keskuudessa ja vähäisintä vasemmistoliiton (6 %) ja vihreiden (13 %) kannattajien keskuudessa. Suhtautuminen Suomen ja Yhdysvaltojen väliseen kahdenväliseen yhteistyöhön onkin yksi turvallisuusteema, jonka voi olettaa politisoituvan uudelleen eduskuntavaalikampanjan aikana (vrt. Johansson-Nogués 2026).

Suomalaiset jakavat myös laajasti näkemyksen tarpeesta vähentää riippuvuutta Yhdysvalloista niin aseteknologian (87 %) kuin julkisen sektorin käyttämien pilvipalvelujen ja ohjelmistojen osalta (79 %). Tämä heijastaa nopeasti muuttunutta turvallisuusympäristöä: kun vielä muutama vuosi sitten pohdittiin laajasti Kiina-riippuvuuksien hallintaa, riskiksi identifioituu nyt Yhdysvallat. Vastaajien puoluekannatuksen suhteen oli jossain määrin eroja. Riippuvuuden vähentämistä Yhdysvalloista kannattavat etenkin vasemmistoliiton ja SDP:n äänestäjät, kun taas perussuomalaisten joukossa tätä puolletaan hieman harvemmin. Lähes kaikki (91 %) ovat sillä kannalla, että suomalaisia tulee kannustaa käyttämään eurooppalaisia palveluja ja tavaroita amerikkalaisten ja kiinalaisten sijaan.

Kokonaisuudessaan kansalaisten näkemys Suomen ja Yhdysvaltojen kahdenvälisistä suhteista ja ylipäänsä asemoituminen Yhdysvaltoihin on huomattavasti varauksellisempi kuin valtioneuvoston (2026) ajankohtaisselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista. Siinä todetaan Suomen yhteistyön Yhdysvaltojen kanssa olevan monella alalla läheisempää kuin koskaan ja pitkäjänteisesti rakennetun puolustusyhteistyön perustuvan yhteisiin intresseihin ja kahdenvälisiin sopimuksiin. Myös puolustuspoliittinen, sotilaallinen, puolustusmateriaali- ja puolustusteollinen yhteistyö on selonteon mukaan läheistä (mt., 11–12). Kuilu kansalaisten huolien ja Suomen virallisen linjan välillä on siten ilmeinen.

Kuvio 8b. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

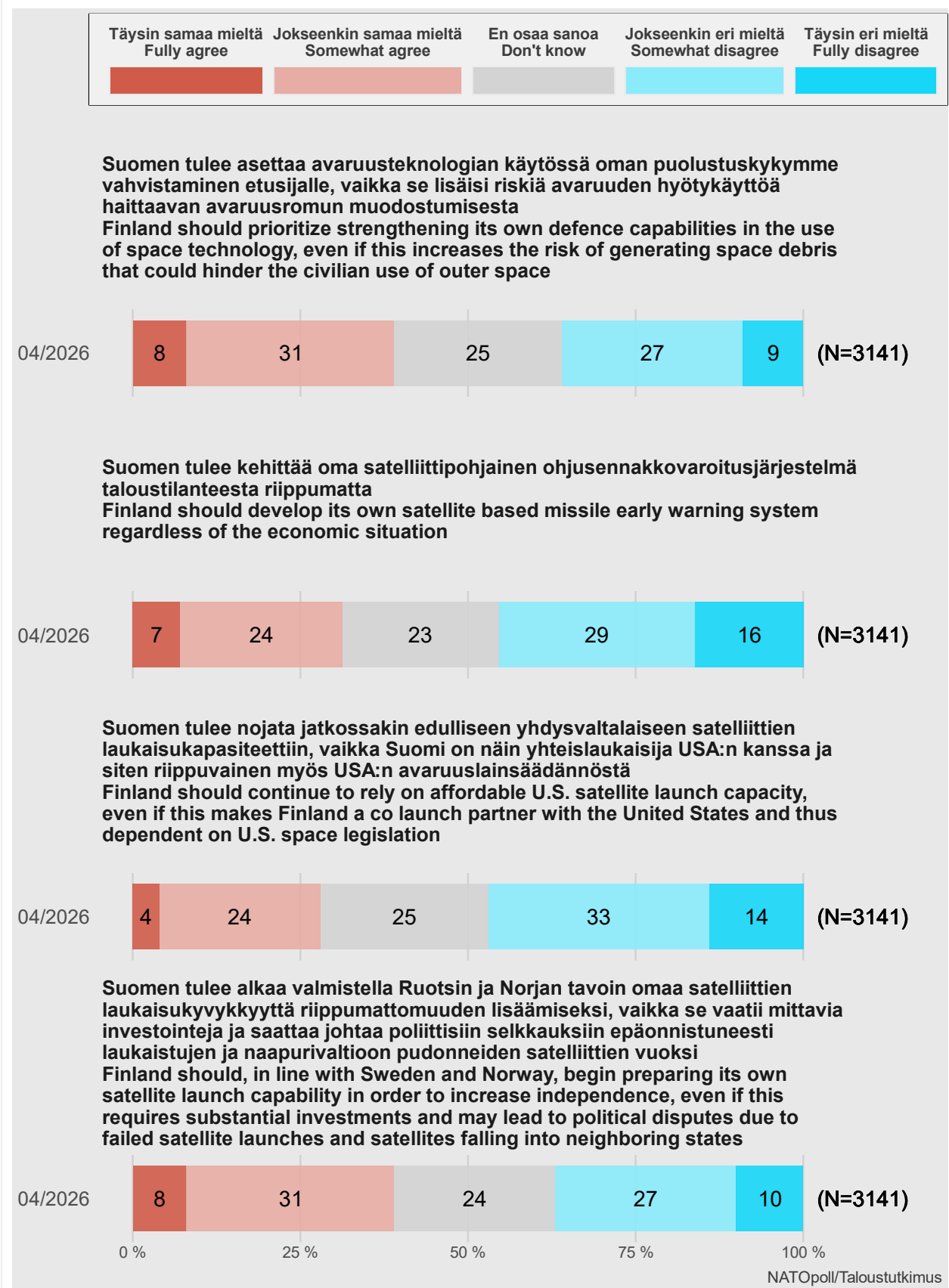
Kuviossa 8c tarkastellaan Suomen valintoja avaruuspolitiikassa. Avaruus on toimintaympäristönä yhä tärkeämpi kansallisten puolustusjärjestelmän toimivuudelle. Esimerkiksi Ruotsi laukaisi toukokuun 2026 alussa ensimmäisen operatiivisen sotilastiedustelu- ja valvontasatelliittinsa tavoitteena parantaa kykyä havaita ja parantaa pitkällä etäisyydellä ilmeneviä uhkia etenkin arktisella ja muilla vaikeasti valvottavilla alueilla (Defence Industry Europe 2026). Kansalliset avaruuspanostukset myös tukevat Naton yhteistä puolustuskykyä. Suomen avaruuspuolustuksen konkreettisista ratkaisuista ei kuitenkaan ole käyty kansalaisille avautuvaa poliittista keskustelua. Kysymykset onkin muotoiltu siten, että niistä kävisi mahdollisimman selkeästi ilmi kuhunkin valintaan liittyvät jännitteet. Näin on pyritty varmistamaan se, että vastaajilla olisi tarpeellinen tietopohja puntaroida kunkin ratkaisun etuja ja haittoja. Monelle vastaajalle koko aihealue saattoi kuitenkin olla entuudestaan varsin vieras, mikä näkyy korkeana ei osaa sanoa -vastausten osuutena (23–25 %).

Suomalaiset vaikuttavat suhtautuvan myönteisesti avaruuspuolustuksen yleiseen vahvistamiseen mutta ovat selvästi varovaisempia, kun kyse on konkreettisista ja kalliista järjestelmähankinnoista. Puolustuskyvyn priorisointia saa neljästä turvallisuuteen nivoutuvasta väittämästä vahvimman kannatuksen, mutta jakaa silti voimakkaasti vastaajia: 39 prosenttia katsoo, että Suomen tulee asettaa puolustuskykynsä vahvistaminen etusijalle avaruusteknologian käytössä, vaikka se lisäisi avaruusromun riskiä, ja päinvastaisella kannalla on 36 prosenttia. Suhtautumisessa näkyy myös selkeä puoluepoliittinen jakolinja perussuomalaisten ja kokoomuksen äänestäjien painottaessa puolustuskyvyn lisäämistä ja vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajien taas avaruusromun muodostumisen hillitsemistä.

Oman satelliittipohjaisen ohjusennakkovaroitusjärjestelmän kehittämistä taloustilanteesta riippumatta kannattaa vain 31 prosenttia vastaajista, kun taas 45 prosenttia on eri mieltä. Kysymyksenasettelu korostaa taloudellista ehdottomuutta, mikä todennäköisesti vaikuttaa vastauksiin, mutta tulos viittaa siihen, etteivät kansalaiset ole valmiita sitoutumaan raskaisiin kansallisiin investointeihin ilman taloudellisia reunaehdoja. Huomionarvoista on, että julkisen talouden sopeuttamistarvetta korostavan kokoomuksen ja perussuomalaisten äänestäjät kannattavat esitystä selvästi enemmän kuin vasemmistopuolueiden tai vihreiden äänestäjät.

Laukaisukapasiteettia koskevat kaksi väittämää muodostavat mielenkiintoisen parin. Kustannusvaikutukseltaan suotuisaan amerikkalaiseen laukaisukapasiteettiin nojautumista kannattaa vain runsas neljännes (28 %), mikä osoittaa, että suomalaiset tunnistavat tässäkin Yhdysvalloista riippuvuuteen liittyvät riskit. Huoli ei olekaan pelkästään hypoteettinen, sillä Suomen puolustusvoimien toinen SAR-satelliitti laukaistiin tammikuussa 2026 amerikkalaisen SpaceX-yhtiön Vandenbergin tukikohdasta (Ilmavoimat 2026). Tämä havainnollistaa konkreettisesti avaruuspoliittisissa ratkaisuissa muodostuvaa riippuvuutta, jota Yhdysvallat saattaa halutessaan käyttää painostuskeinona omien taloudellisten etujensa tai muiden päämääriensä edistämiseen (Farrell ja Newman 2025). Euroopan tasolla riippuvuus yhdysvaltalaisesta laukaisukapasiteetista on tunnistettu strategiseksi haavoittuvuudeksi, sillä Euroopan avaruusjärjestön (ESA) Ariane-ohjelman viivästykset ovat pakottaneet jopa eurooppalaisten sotilassatelliittien laukaisemisen SpaceX:n kautta (Courthouse News Service 2025). Suomalainen avaruustekniikka-alan yritys ICEYE on toistaiseksi käyttänyt laukaisuissaan pääasiassa SpaceX:ää, mutta on ilmoittanut tutkivansa aktiivisesti eurooppalaisia vaihtoehtoja osana pyrkimystä kohti kokonaisvaltaisesti suvereneja ratkaisuja (Defense News 2025).

Kuvio 8c. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

Oman laukaisukyvykkyyden valmistelua Ruotsin ja Norjan tavoin kannattaa 39 prosenttia ja vastustaa 37 prosenttia. Suomalaisia näyttääkin huolestuttavan yhtäältä riippuvuus Yhdysvaltojen laukaisukapasiteetista ja sitä koskevasta lainsäädännöstä ja toisaalta oman laukaisukapasiteetin rakentamisen kustannukset ja laukaisujen mahdolliseen epäonnistumiseen nivoutuvat turvallisuuskysymykset. Vaikka oma kyvykkyys saa selvästi enemmän kannatusta kuin USA-riippuvuus, se ei kerää selvää enemmistöä. Kansalaiset näyttävät siis hylkäävän nykyisen riippuvuusmallin mutta epäröivän sen vaihtoehdon kustannuksia.

Kokonaisuudessaan vastauksissa hahmottuu varsin johdonmukainen logiikka, jossa puolustuskyvyn vahvistaminen hyväksytään periaatteena, mutta kalliita ja ehdottomia kansallisia ratkaisuja arvioidaan kriittisemmin. Tämä asettuu jännitteeseen sen kehityskulun kanssa, jossa Suomesta on arvioitu kehittyvän "avaruuskyvykkyyden suurvalta" (Uusi Suomi 2026). Suomen avaruussektorin nopea kasvu on kansainvälisesti tunnistettu ilmiö (Payload Space 2026), mutta kansalaismielipide ei toistaiseksi anna tälle kehitykselle selvää mandaattia, joskaan ei myöskään aktiivisesti vastusta sitä. Poliittinen liikkumatila jää siten päätöksentekijöille poikkeuksellisen laajaksi. Tehtävien ratkaisujen taloudellinen mittakaava ja koko ihmiskuntaa koskevat kauaskantoiset vaikutukset kuitenkin korostavat avaruuskysymysten politisoimisen ja demokraattisen puntaroinnin tarvetta (Kotilainen ym. 2026).

Kuvioissa 9a ja 9b on tarkasteltu suomalaisen näkemyksiä siitä, miten kasvavat puolustusmenot tulisi rahoittaa seuraavalla hallituskaudella. Naton jäsenenä Suomi on sitoutunut kesäkuun 2025 huippukokouksessa sovittuun tavoitteeseen nostaa vuotuiset puolustusmenot 3,5 prosenttiin ja laajasti tulkiten jopa viiteen prosenttiin BKT:sta vuoteen 2035 mennessä. Suomi aikookin monien muiden Euroopan maiden tavoin lisätä lähivuosina puolustusmenojaan. Nykyinen Orpon hallitus päätti puoliväliriihessä huhtikuussa 2025 korottaa puolustusmäärärahoja ainakin kolmeen prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä (valtiovarainministeriö 2025a). Suomen Pankki on arvioinut laskelmissaan päätöksellä olevan huomattavaa kansantaloudellisia merkitystä, koska se lisää julkisen talouden kustannuksia ja vaikuttaa sekä kotimaiseen ja kansainväliseen kysyntään, tuotantoon, hintoihin ja inflaatioon (Sariola ym. 2025). Euroopan komission poikkeuslausekkeen mukaan puolustusmenot voidaan jättää yhteisisissä finanssipoliittisissa säännöissä määritellyn velkakaton (60 % BKT:sta) ulkopuolelle vuoteen 2028 asti.

Suomessa kasvavien puolustusmenojen rahoituksen tekee julkisten menojen sopeuttamistarpeen ja matalien kasvunäkymien rinnalla erityisen pulmalliseksi vasemmistoliittoa lukuun ottamalla kaikkien eduskuntapuolueiden kaikkien sitoutuminen syksyllä 2025 niin kutsuttuun velkajarruun. Velkajarrulla tarkoitetaan parlamentaarisen työryhmän seuraavalle kahdeksalle vuodelle asettamaa rahoitusasematavoitetta, jonka tarkoituksena on valtionvelan alentaminen (valtiovarainministeriö 2025b). Tämä merkitsee, että komission poikkeuslausekkeen umpeuduttua puolustusmenolisäykset on rahoittava pääosin muita julkisia menoja supistamalla tai veronkorotuksilla. Sosiaali- ja terveystalouden muodostavat siinä määrin huomattavan osuuden valtion budjetista, että supistaminen tarkoittaisi käytännössä julkisista palveluista supistamista (Hiilamo 2026). Asetelmaan viitataan kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa valintana tykkien ja voin välillä (Samuelsson 1948). Vaikka käytännössä puolustusmenojen lisäys katetaan todennäköisesti molemmista lähteistä, on kiinnostavaa tietää, kumpi rahoituskeino on äänestäjille periaatteellisella tasolla mieluisampi.

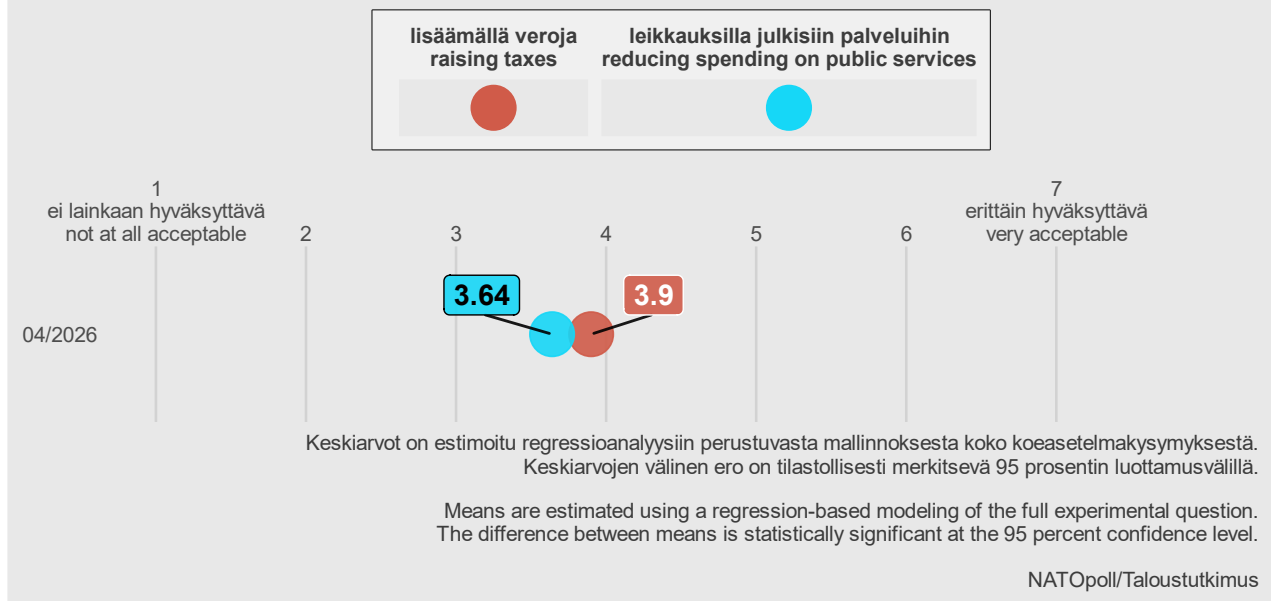
Kuvio 9a. Näkemykset puolustusmenojen rahoituksesta, keskiarvot.

Suomi aikoo lisätä puolustusmenoja lähivuosina kahdella miljardilla eurolla saavuttaakseen Naton tavoitteen. Eduskuntapuolueiden helmikuussa 2026 sopiman velkajarrun myötä lisävelkaa ei voi ottaa, vaan menolisäys täytyy rahoittaa muilla päätöksillä. Kuinka hyväksyttävänä pidät seuraavia esityksiä?

Finland plans to increase defense spending by two billion euros in the coming years in order to meet NATO's target. Due to the debt brake agreed by the parliamentary parties in February 2026, additional borrowing is not possible, and the increase in spending must be financed through other policy decisions. How acceptable do you find the following proposals?

Eduskuntavaalien 2027 jälkeen hallitus esittää, että puolustusmenojen lisäys rahoitetaan [rahoitustapa].

After the 2027 parliamentary elections, a government proposes that the increase in defense spending will be financed by [funding source].

Rahoituskeinojen hyväksyttävyyttä tutkittiin koeasetelmakysymyksellä, jossa vastaajalle arvottiin joko veronkorotukset tai leikkaukset julkisiin palveluihin keinona rahoittaa nousevat puolustusmenot. Menetelmän avulla voidaan erityisen hyvin vertailla vaihtoehtojen välistä hyväksyttävyyttä. Tulosten perusteella veronkorotukset ovat hivenen julkisiin palveluihin kohdistuvia leikkauksia hyväksyttävämpi keino rahoittaa kasvavat puolustusmenot. Vaihtoehtojen välisen suosion ero (0,3 %-yksikköä) on tilastollisesti merkitsevä, mutta pieni seitsemänasteisella asteikolla. Kumpikin keinoista jää alle keskiarvon koetun hyväksyttävyytensä osalta.

Laajempi analyysi (ei esitetty tässä) osoittaa, että rahoituskeinojen hyväksyttävyys vaihtelee odotetusti puoluekannan mukaan. Kokoomuksen ja perussuomalaisten kannattajien keskuudessa leikkaukset (KOK 5,0 ja PS 5,1) ovat selvästi hyväksyttävämpiä kuin veronkorotukset (KOK 3,8 ja PS 3,4). Vastaavasti SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden äänestäjät näkevät veronkorotukset (SDP 4,4, VAS 4,0 ja VIHR 4,6) leikkauksia (SDP 3, VAS 2,2 ja VIHR 3,0) suotuisampana ratkaisuna. Kaikki erot ovat tilastollisesti merkitseviä 95 prosentin luottamusvälillä. Keskustan, kristillisdemokraattien, RKP:n ja Liike Nytin kannattajien keskuudessa ei ole havaittavissa tilastollisesti merkitsevää eroa näkemyksissä rahoituskeinojen hyväksyttävyydessä.

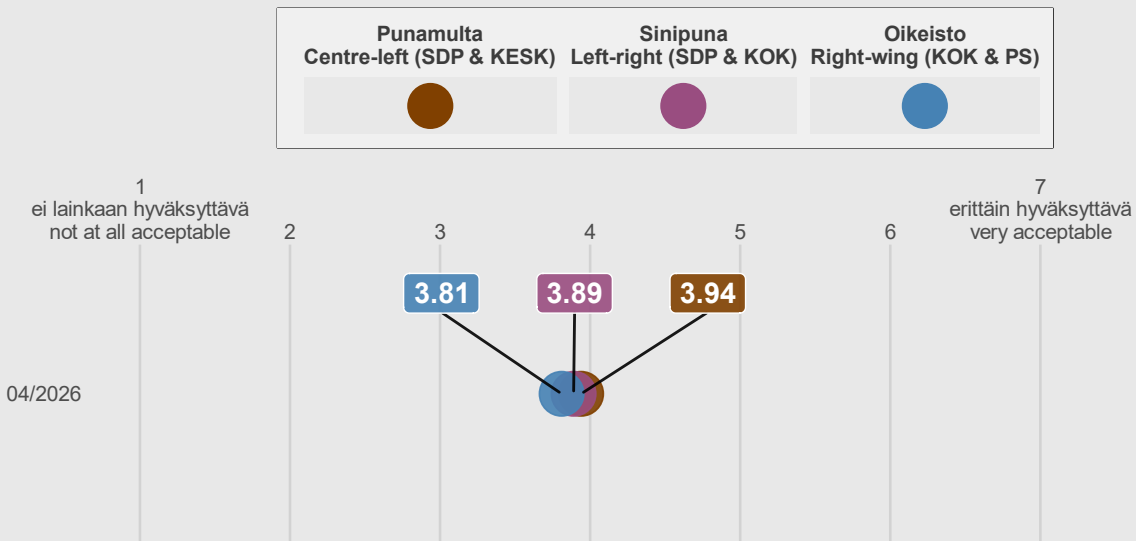
Kuvio 9b. Näkemykset puolustusmenojen rahoituksesta, keskiarvot.

Suomi aikoo lisätä puolustusmenoja lähivuosina kahdella miljardilla eurolla saavuttaakseen Naton tavoitteen. Eduskuntapuolueiden helmikuussa 2026 sopiman velkajarrun myötä lisävelkaa ei voi ottaa, vaan menolisäys täytyy rahoittaa muilla päätöksillä. Kuinka hyväksyttävänä pidät seuraavia esityksiä?

Finland plans to increase defense spending by two billion euros in the coming years in order to meet NATO's target. Due to the debt brake agreed by the parliamentary parties in February 2026, additional borrowing is not possible, and the increase in spending must be financed through other policy decisions. How acceptable do you find the following proposals?

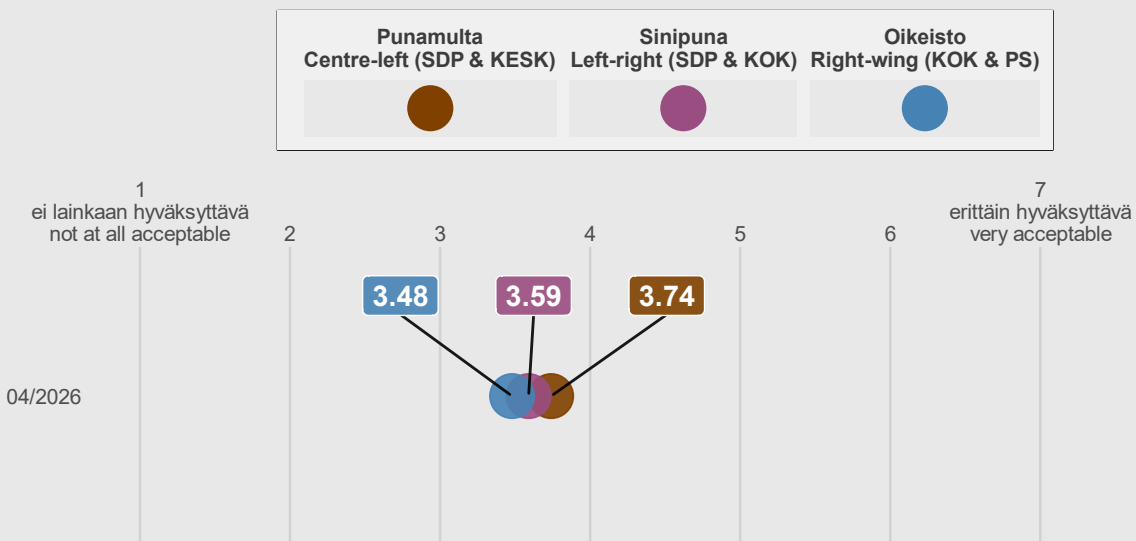
Eduskuntavaalien 2027 jälkeen [puolueet] muodostama hallitus esittää, että puolustusmenojen lisäys rahoitetaan lisäämällä veroja.

After the 2027 parliamentary elections, a government formed by [parties] proposes that the increase in defense spending will be financed by raising taxes.

Eduskuntavaalien 2027 jälkeen [puolueet] muodostama hallitus esittää, että puolustusmenojen lisäys rahoitetaan vähentämällä julkisiin palveluihin käytettäviä menoja.

After the 2027 parliamentary elections, a government formed by [parties] proposes that the increase in defense spending will be financed by reducing spending on public services.

Tämä vastaa myös tuoreessa kymmenen kehittyneitä teollisuusmaata sisältävässä vertailussa tehtyä havaintoa siitä, että koetusta turvallisuushasta huolimatta hyvinvointimenojen leikkaus nähdään vastenmielisenä vasemmistolaisten äänestäjien keskuudessa, mutta valmius niiden tekemiseen kasvaa asteittain oikealle siirryttäessä (Sacchi 2026). Toisaalta näkemysten erot heijastavat vasemmistolaisittain ja oikeistolaisittain orientoituneiden yleistä suhtautumista julkisiin palvelumenoihin ja verotukseen.

Talouspolitiikassa on vakiintuneita ideologisia linjoja, joiden mukaan puolueiden odotetaan yleensä toimivan. Veronkorotukset yhdistetään perinteisesti vasemmistoon ja julkisten palvelujen leikkaukset oikeistoon (Hibbs 1977). Saman jakolinjan on havaittu pätevän myös finanssikriisiä seuranneen talouskurin vallitessa (Herwartz ja Theilen 2021). Näin ollen voisi olettaa, että puolustusmenolisäysten rahoitus veronkorotuksilla koettaisiin hyväksyttävämmäksi, mikäli esitys tulee vasemmistopuolueilta, ja vastaavasti leikkaukset hyväksyttävämmäksi oikeistohallituksen ajaessa niitä. Tätä testattiin kyselymme koeasetelmassa siten, että vastaajat arvottiin kolmeen ryhmään mahdollisten tulevien hallituspohjien mukaan. Näitä olivat SDP:n ja keskustan johtama punamultahallitus, SDP:n ja kokoomuksen johtama sinipunahallitus ja kokoomuksen ja perussuomalaisen johtama oikeistohallitus. Kutakin ryhmää pyydettiin arvioimaan yhden rahoituskeinojen hyväksyttävyyttä, mikäli ryhmän mukainen hallituspohja esittää niitä.

Kuviosta 9b nähdään, että äänestäjille rahoituskeinojen hyväksyttävyyttä ei ole yhteydessä sitä esittäneen hallituksen ideologiseen koostumukseen. Ryhmien väliset erot keskiarvoissa ovat pieniä eivätkä tilastollisesti merkitseviä. Julkisten palvelujen leikkaukset eivät siten saa suurempaa kannatusta, vaikka niitä ajaisi oikeistohallitus, ja vastaavasti veronkorotuksia vieroksutaan myös punamulta- tai sinipunahallituksen toteuttamina.

Päätelmät

Kansainvälinen turvallisuusympäristö on keskellä poikkeuksellisen voimakasta ja monitasoista uudelleenmuotoutumista. Haastetuiksi ovat tulleet niin toisen maailmansodan voittaneiden suurvaltojen institutionalisoituneeseen yhteistyöhön perustunut järjestelmä kuin sen rinnalla läntisten demokratioiden kesken muodostunut liberaali järjestys. Jo pidempään käynnissä olleen siirtymän keskeinen kiihdyttäjä on ollut presidentti Trumpin toinen presidenttikausi, jonka kuluessa Yhdysvallat on toteuttanut huomattavia irtiottoja monenkeskisestä yhteistyöstä ja sen normipohjasta, kansainvälisestä oikeudesta ja perinteisistä liittolaisuhteista. Sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä on siten menettänyt ohjausvoimaansa, mutta sen rinnalle ei myöskään ole syntynyt uutta järjestystä. Maailmanpolitiikkaa leimaa välitila, jossa suurvallat ajavat entistä avoimemmin monisyisiä geotaloudellisia intressejään. Tätä tukee myös se, että kansainvälinen oikeus toimii edelleen tehokkaasti valvoessaan globaalien yritysten omistusoikeuksia ja investointeja suojaavien sopimusten noudattamista (Pistor 2025). Mikäli yhteisten sääntöjen koetaan edistävän vain harvojen etuja, niihin pohjautuva järjestelmä menettää legitimitettiin myös kansalaisten keskuudessa.

Yhdysvaltojen harjoittama “purkupallopolitiikka” (Bunde 2026) on aiheuttanut syvää epäluottamusta Naton sisällä ja pakottanut Euroopan maat pohtimaan turvallisuutensa perusteita uudella tavalla. Helmikuussa 2026 julkaistun *Centre for European Reform* -ajatushautomon raportin mukaan Euroopan keskeiset uhat liittyvät Yhdysvaltojen osittaisen vetäytymisen rinnalla Venäjän imperialistisiin pyrkimyksiin Euroopassa ja Kiinan harjoittamaan taloudelliseen pakottamiseen

(Grant ym. 2026). Eurooppa pyrkii vastaamaan niihin ottamalla vahvemman roolin oman maanosansa puolustamisessa ja etsimällä keinoja kasvattaa puolustusteollisuuden yhteistä rahoituspohjaa, millä on myös kansalaisten tuki (Barrett ja Nilsen 2026). EU-maat nostavat omia puolustusbudjettejaan Natossa sovitulle tasolle ja pohtivat tapoja kohdistaa kasvavat panostuksensa siten, että turvallisuusmenot ja kansalaisten hyvinvointi eivät asettuisi tykit vs. voi -kilpailuasetelmaan julkisen talouden kiristämispaineissa (vrt. Sacchi ym. 2026). Kun vielä muutama vuosi sitten Kiinariippuvuuden hallinta oli keskeinen osa Euroopan strategisen autonomian vahvistamista, nojautuminen amerikkalaiseen teknologiaan ja asetuotantoon nähdään kasvavana riskinä. Trumpin hallinnon valmius valjastaa sekä kauppaa- että puolustuspoliittiset liittolaissuhteet taloudellisten päämääriensä instrumenteiksi on kasvattanut huolta entisestään (Farrell ja Newman 2025).

Moninaisten keskinäisriippuvuuksien myötä globaalit kehityssuunnat heijastuvat kansalliselle, alueelliselle ja paikalliselle tasolle ja sitä kautta ihmisten arkeen. Jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä moni ulko- ja turvallisuuskysymys saattaa politisoitua uudelleen, kun päättäjät arvioivat jo tehtyjä ratkaisuja uuden tilannekuvan pohjalta. Tämä innostaa myös äänestäjiä puntaroimaan kantojaan ja tarvittaessa muuttamaan näkemyksiään. Maailmanpolitiikan tapahtumien, kansallisen päätöksenteon, julkisen keskustelun ja kansalaismielipiteen välille muodostuu näin dynaaminen suhde. Kansalaisten näkemysten säännöllinen seuraaminen on erityisen tärkeää nykyisen kaltaisissa jatkuvasti vaihtuvissa olosuhteissa demokraattisesti kestäväen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamiseksi.

Tutkimusraporttimme tulosten pohjalta suomalaisten ulko- ja turvallisuuspoliittinen mielenmaisema näyttäytyy sekä vakaana että kansainvälisen järjestelmän muutosten mukaan dynaamisesti muokkautuvana. Euroopan asemoitumisesta sääntöpohjaisuuden jälkeisessä järjestyksessä suomalaiset jakavat verrattain yhtenäisen näkemyksen. Kansalaisten enemmistö katsoo, että sääntöihin perustuva järjestys on jo tosiasiallisesti korvautunut suurvaltojen etupiiripolitiikalla, mutta samalla Euroopan tehtävänä nähdään tämän järjestyksen puolustaminen suurvaltojen hegemonista asemaa haastaen. Yhteistyön rakentaminen Brasilian, Intian ja muiden keskisuurten toimijoiden kanssa hyväksytään laajasti varteenotettavana strategiana. Myös tuki Ukrainalle on yhä vahvaa, joskin sodan pitkittyminen ja huomion jakautuminen useamman samanaikaisen kriisin kesken näkyvät pienenä solidaarisuuden notkahduksena.

Monenlaisten turvallisuusuhkien leimaamassa ympäristössä Nato-jäsenyys koetaan edelleen perusteltuna. Suomen jäsenyysneuvotteluja seuranneiden huippulukemien jälkeen Naton kannatuksessa on kuitenkin siirrytty selvästi aiempaa matalammalle tasolle. Kun vielä keväällä 2024 jäsenyyttä kannatti 83 prosenttia, vastaava osuus on nyt kymmenen prosenttiyksikköä pienempi. Kannatuksen lasku näyttäisi heijastelevan ennen kaikkea epävarmuuden lisääntymistä Yhdysvaltojen muuttuneen asemoitumisen ja puolustusliiton sisäisten jännitteiden myötä. Naton päätehtävään, yhteiseen puolustukseen ja pelotteeseen, kohdistuva luottamus on säilynyt vahvana, ja suomalaiset ovat edelleen vahvasti sitoutuneita liittokunnan vastavuoroisuuden periaatteeseen. Tästä kertoo muun muassa se, että runsas enemmistö olisi valmis lähettämään suomalaisia reserviläisiä tueksi hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle Nato-maalle.

Nato-jäsenyys näyttäytyy suomalaisille vahvasti turvallisuuden takaajana, ei niinkään arvo- tai identiteettipohjaisena ratkaisuna. Jäsenyys on kuitenkin tiivistänyt Suomen suhteita Pohjois-Euroopan muihin maihin, mikä on saanut runsaasti huomiota mediassa. Tämä saattaa osaltaan selittää

korkeasti koulutettujen huomattavan korkeita kannatuslukuja. Kokonaisuudessaan suomalaisten Nato-kannatus vaikuttaisi olevan edelleen vahvasti sidoksissa koettuun Venäjän uhkaan. On kiinnostavaa nähdä, miten liittoutumisen kannatus kehittyy, mikäli Venäjä ja Ukraina päätyvät keskenään rauhansopimukseen.

Nato-jäsenyyteen olennaisesti nivoutuvan ydinasepolitiikan osalta suomalaisten suhtautuminen on muuttumassa selvästi aiempaa hyväksyvämpään suuntaan, joskin tarkasti rajattuna. Naton ydinaseharjoituksiin osallistumista ja ydinaseiden kauttakuljetuksia kannatetaan aiempaa laajemmin. Samoin eurooppalaisen ydinpelotteen vahvistaminen saa selvän enemmistön tuen. Sen sijaan ydinaseiden sijoittaminen Suomen maaperälle ei edelleenkään saa juuri kannatusta ja kolme neljäsosa haluaa, että Suomi laatii muiden Pohjoismaiden tavoin poliittisen linjauksen, jonka mukaan Suomeen ei sijoiteta ydinaseita rauhan aikana. Myös avauksiin kehittää pohjoismainen ydinase suhtaudutaan varauksellisesti. Kansalaiset näyttävät siten hyväksyvän ydinasepelotteen osana Naton kollektiivista turvallisuutta, mutta haluavat säilyttää selvät rajat Suomen oman panoksen osalta. Vahva tuki ydinaselainsäädännön parlamentaarille valmistelulle (77 %) ilmentää myös proseduraalisen legitimitetin merkitystä: ydinasekysymyksiä halutaan käsitellä laajan valmistelun ja konsensukseen tähtäävän keskustelun pohjalta.

Naton rinnalla Eurooppa näyttäytyy suomalaisille yhä selvemmin välttämättömänä, mutta keskeneräisenä turvallisuustoimijana Yhdysvaltojen vetäytyessä liittolaisuhteissaan. Euroopan vastuun lisääntymiselle on laaja hyväksyntä, mutta Euroopan tämänhetkisten kyvykkyyksien rajoitukset tunnustetaan. Samanaikaisesti Euroopan ja Naton työnjako erotetaan selvästi toisistaan. Nato nähdään ensisijaisena sotilaallisen pelotteen ja kovan turvallisuuden tuottajana, kun taas EU:n ulkopoliittinen tehtäväkenttä mielletään huomattavasti monipuolisemmaksi kattaen laajasti määritellyn turvallisuuden, kriisinhallinnan ja poliittisen koordinaation. Euroopan roolia koskevissa näkemyksissä ei korostu Naton korvaaminen, vaan “eurooppalaisen Naton” vahvistaminen, minkä konkreettinen sisältö on vielä hahmottumassa. Määräenemmistöpäätöksiin siirtymiselle on suomalaisten keskuudessa vahva kannatus nykyisen yksimielisyysvaatimuksen sijaan keinona vahvistaa unionin ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintakykyä. Tämä liittyy laajempaan keskusteluun siitä, miten Eurooppa kykenee uudistumaan institutionaalisesti toisiaan seuraavien kriisien paineissa (De Vries ja Kentikel 2027).

Euroopan merkityksen korostuminen turvallisuuskysymyksissä ja halu eurooppalaiseen “irtikytkentään” nivoutuvat suomalaisten romahtaneeseen luottamukseen Yhdysvaltoihin Euroopan turvallisuuden viimesijaisena takaajana. Vain noin kymmenesosa suomalaisista katsoo, että Yhdysvallat olisi nykyhallinnon aikana enää valmis puolustamaan Nato-liittolaisiaan. Myös sen sitoutuminen Suomen ja Yhdysvaltojen väliseen puolustusyhteistyösopimukseen koetaan ohueksi. Yhdysvaltoihin kohdistuva epäluottamus on erityisen voimakasta naisten keskuudessa. Yksi keskeisistä havainnoista liittyykin poliittisen johdon ja kansalaisten mielenliikkeiden keskinäiseen erkaantumiseen. Siinä missä ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutosta käsittelevässä ajankohtaiselonteossa (valtioneuvosto 2026b) painotetaan maiden kahdenvälisen suhteiden läheisyyttä ja yhteistyön monimuotoisuutta, kansalaisten enemmistö haluaisi vähentää riippuvuutta Yhdysvalloista niin aseteknologian, digitaalisen infrastruktuurin kuin laajemmin kulutusvalintojenkin osalta.

Suomen virallisen linjan ja kansalaisten käsitysten välille syntyneellä jännitteellä voi olla pitkäaikaisia seurauksia. Useimmat kansalaiset todennäköisesti ymmärtävät tai pitävät jopa suotavana, että Suomi pyrkii maiden kahdenvälisistä suhteista puhuessaan pikemminkin edistämään omia tavoitteitaan kuin kuvaamaan asioiden nykytilaa (vrt. van Ham 2014). Yleistyessään tämänkaltaisesta “kaksoispuheesta” voi kuitenkin syntyä vaikutelma siitä, että päättäjät eivät tarjoa äänestäjille riittävästi tietoa tai johtavat heitä tarkoituksellisesti harhaan. Suomalaiset saattavat verrata oman ulkopoliittisen johdon ja muiden eurooppalaisten johtajien puheita keskenään. Niissä mahdollisesti ilmenevät vaikeasti tulkittavat painotuserot voivat nakertaa kansalaisten luottamusta ja tarjota tilaa sisäisille tai ulkoisille vaikuttamis- tai vahingoittamisyrittämisille. Toisaalta voidaan päätyä myös tilanteeseen, jossa kansalaiset hyväksyvät johdon puhettavat kylmän sodan tapaan tilanteeseen liittyvänä välttämättömyytenä, mutta muodostavat omat kantansa muista lähteistä saatavien tietojen pohjalta.

Arvopohjainen realismi näyttää vakiinnuttaneen asemansa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan jaettuna työkaluna ja erottelee samalla kansalaisia aikaisempaa vähemmän puoluekannan perusteella. Konkreettisissa kansainvälisen politiikan valintatilanteissa suomalaiset puntaroivat kutakin tilannetta tapauskohtaisesti ja heidän asemoitumisensa on jo lähtökohtaisesti arvojen ja intressien yhdistelmä. On kuitenkin syytä huomata, että arvopohjainen realismi on käsitteenä tutumpi kuin toimiva: kolme vuotta lanseerauksen jälkeen vain 43 prosenttia suomalaisista osaa kuvailla käsitteen sisällön, ja niilläkin jotka sen tunnistavat, kehystys ei muuta tapaa arvioida konkreettisia ulkopoliittisia valintoja. Tulos viittaa siihen, että vaikka käsite on jo hyvin tunnistettu poliittisessa puheessa, sen kyky jäsentää kansalaisten ulkopoliittista harkintaa on vaatimattomampi.

Grönlannin ja Gazan kaltaisissa tilanteissa, joissa vaakakupissa painavat liittolaisen alueelliseen koskemattomuuteen tai kansainväliseen oikeuteen kohdistuvat loukkaukset, kansalaisten käsitys realismin rajoista piiryy selkeästi esiin riippumatta siitä, onko kysymys kehystetty arvojen vai realismin mukaan. Yleisesti vastauksissa hahmottuu johdonmukainen logiikka, jossa arvoista ollaan valmiita joustamaan kansallisten turvallisuusetujen niin vaatiessa, mutta liittolaisuusuhdeiden ydinperiaatteista ja kansainvälisen oikeuden kulmakivistä halutaan pitää kiinni. Tämä asettaa ulkopoliittiselle johdolle vaatimuksen jatkuvasta kommunikatiivisesta johtajuudesta, jossa tehtyjä valintoja avataan ja perustellaan sekä kansalaisille että kansanedustajille presidentin ja eduskunnan välisessä tiiviissä vuorovaikutuksessa, jonka äänestäjät näkevät niin ikään tärkeänä (Wass ym. 2025, 26).

Suomen puolustuksen kannalta yhä tärkeämmäksi käyvässä avaruuspolitiikassa kansalaiset hyväksyvät puolustuskyvyn vahvistamisen periaatteellisella tasolla, mutta ovat varovaisia kalliiden kansallisten investointien osalta. Riippuvuus Yhdysvaltojen laukaisukapasiteetista tunnistetaan riskiksi, mutta oman kyvykkyyden rakentaminenkaan ei saa selvän enemmistön tukea. Päätöksentekijöille jää näin poikkeuksellisen laaja liikkumattila, mikä korostaa tarvetta tuoda avaruusratkaisut nykyistä näkyvämmiin osaksi demokraattista keskustelua.

Kiristynyt kansainvälinen turvallisuustilanne lisää tarvetta arvioida jatkuvasti Suomen puolustuskyvyn riittävyttä ja kehittämistarpeita sekä puolustukseen suunnattavien lisäinvestointien kohdentamista. Kasvavien puolustusmenojen rahoitus matalan talouskasvun, julkisen sektorin sopeuttamispaineen ja velkajarrun olosuhteissa nousee todennäköisesti yhdeksi kevään 2027 eduskuntavaalien keskeiseksi teemaksi. Ratkaisujen löytäminen on kaikille puolueille vaikeaa, mitä

korostaa äänestäjien jyrkästi nouseva pelko sekä julkisen että henkilökohtaisen talouden taantumasta (Tilastokeskus 2026). Samalla kysymys hyvinvointivaltion jatkuvuudesta ja toimintakyvystä nivoutuu osaksi laajempaa yhteiskunnallisen turvallisuuden kokonaisuutta (Koskela ym. 2026; Malkki 2026).

Tulostemme pohjalta veronkorotukset näyttävät äänestäjille hivenen julkisen palvelun leikkauksia hyväksyttävämpänä tapana rahoittaa kasvavat puolustusmenot tilanteessa, jossa lisävelka ei EU:n komission poikkeuslausekkeen umpeuduttua vuoden 2028 lopussa ole enää mahdollista, mikäli sovitusta velkajarrusta halutaan pitää kiinni. Kumpikaan vaihtoehdoista ei ole selkeästi hyväksyttävä kansalaisten mielestä, vaikkakaan niitä ei myöskään suoranaisesti tyrmätä. Ainoastaan vasemmistoliiton kannattajien suhtautuminen palvelujen leikkaamiseen on lähes täysin kielteistä. Rahoituskeinojen koettu hyväksyttävyys ei myöskään vaihtele sen mukaan, millaisia julkisen talouden linjauksia puolueisiin perinteisesti yhdistetään: suhtautuminen veronkorotuksiin ja palveluiden leikkaamiseen pysyy samanlaisena riippumatta siitä, esittääkö niitä punamulta-, sinipuna- vai oikeistohallitus.

Kokonaisuudessaan suomalaiset lähestyvät ulkopolitiikkaa takavuosien pragmatismiin sijaan enemmän arvojen kautta. Tämä näkyy hallituksen Ukraina- ja Venäjä-politiikan kannatuksessa. Itärajan kiinnipitäminen saa laajaa tukea, Suomen taloudelle aiemmin tärkeän idänkaupan elvyttämiseen suhtaudutaan arvopohjaisesti eikä keskusteluyhteyksien avaamiselle Venäjän kanssa nähdä olevan edellytyksiä. Yhteisestä turvallisuudesta ollaan valmiita kantamaan laajaa vastuuta, vaikka se edellyttää suomalaisilta julkisen talouden sopeuttamispaineissa joustoja ja tinkimistä.

Kansalaiset seuraavat tiiviisti maailmanpolitiikkaa, jonka yllättävät käännteet synnyttävät monenlaisia turvallisuushuolia ja -tarpeita. Suomen ja Euroopan johtajien odotetaan ottavan aktiivisen roolin yhteisen turvallisuuden rakentamisessa ja vastaavan Yhdysvaltojen moukariin suuntaamalla purkupallo sekä Naton sisäisiin jännitteisiin että laajemmin sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään kohdistuviin paineisiin. Tämä vaatii vaikeita valintoja ja laajaa demokraattista puntarointia. Turvallisuus ei näyttäydy enää teknisenä, hallinnollisena tai normatiivisesti neutraalina kysymyksenä, vaan avoimen kiistanalaisena poliittisena projektina, joka saattaa muokata vakiintuneita puoluepoliittisia jakolinjoja ja kasvattaa polarisaatiota niin puolueiden kuin äänestäjien kesken (Johansson-Nogués 2026).

Puolueiden taipumus tavoitella linjauksillaan ennen kaikkea omia potentiaalisia kannattajiaan keskivertoäänestäjien sijaan vahvistaa kehitystä entisestään (Walder ja Giger 2026). Suomessa turvallisuuskysymysten politisoituminen uudelleen ilmenee etenkin kasvavana jännitteenä puolustustarpeisiin erittäin myönteisesti suhtautuvien kokoomuksen ja perussuomalaisten ja niihin kriittisesti asemoituvien vasemmistoliiton kannattajien välillä. Tämä vireyttää suomalaista ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua, joka on edelleen moneen muuhun maahan verrattuna huomattavan konsensuaalista.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikalla hallitaan myös Suomen kansallista omakuvaa, johon kohdistuu tällä hetkellä kovia muospaineita kansainvälisen politiikan siirtymien vuoksi. Suomi on jo luopunut sotilaallisesti liittoutumattoman valtion identiteetistä, mihin kansalaiset ovat sopeutuneet nopeasti. Vaikka Nato-jäsenyys koetaan edelleen Suomen turvallisuutta lisäävänä puolustusratkaisuna, sen vaikutus Suomen kansalliseen identiteettiin on liikkeessä. Kuuluminen Yhdysvaltojen johtamaan

puolustusliittoon herättää identiteettipohjaista puntarointia Suomen asemitumisesta murrosajan maailmanpolitiikassa. Yhä harvempi suomalainen pitää Natoa enää liberaalien demokratioiden arvoyhteisönä, mikä tarkoittaa, että Nato-kannatus perustuu aiempaa vahvemmin puhtaasti puolustuspoliittiseen järkeilyyn. Identiteettikysymykset pysyvät kuitenkin relevantteina tulkinta-avaimina tarkasteltaessa kansalaisten ulko- ja turvallisuuspoliittisia käsityksiä. Suomi on pyrkinyt aktiivisesti eroon reunavaltioidentiteetistä, mutta maailmanpolitiikan muutosvoimat voivat huomaamatta hivuttaa Suomea sitä kohti. On todennäköistä, että viimeistään siinä vaiheessa kysymys Suomen ulkopoliittisesta identiteetistä 2020-luvulla nousee nykyistä vahvemmin julkiseen keskusteluun.

Lähteet

Ahrens, Leo (2024). The impact of public opinion on voting and policymaking. *Zeitschrift für Politikwissenschaft* 34, 77–100.

Almond, Gabriel A. (1950). *The American people and foreign policy*. New York: Harcourt, Brace and Company.

Amadae, S.M., Wass, Hanna, Aunesluoma, Juhana, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Käihkö, Ilmari, Laine, Marianne, Lehtinen, Julius, Särkkä, Iro, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vihriälä, Vesa Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2024). *From a peace project to a security union? Finns' expectations for security and defense policy in the 2024 European Parliament election*. Policy Brief 1/2024. Helsinki: NATOpoll research project. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2024-06/NATOpoll%20policy%20brief%201_2024%20English.pdf, 5.5.2026.

Acharya, Amitav (2025). *The once and future world order: Why global civilization will survive the decline of the West*. London: Basic Books.

Amadae, S.M., Wass, Hanna, Eloranta, Jari, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Käihkö, Ilmari, Laine, Marianna, Lehtinen, Julius, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2023). *Guarantees for multifold security concerns: Finns' expectations for security and defense policy in in the lead-up to the 2024 presidential elections*. Policy Brief 2/2023. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-12/NATOpoll%20policy%20brief%202_2023%20in%20English_2.pdf, 5.5.2026.

Amadae, S.M. Wass, Hanna, Hentunen, Mika, Tukiainen, Janne, Weckman, Albert ja Laine, Marianna (2023). *Top gear security: Finns' expectations for NATO membership*. Policy Brief 1/2023. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-07/NATOpoll%20policy%20brief%201_2023%20English_6.7.2023.pdf, 5.5.2026.

Barry, Ben, Barrie, Douglas, Boyd, Henry, Childs, Nick, Gjerstad, Michael, Hackett, James, McGerty, Fenella, Schreer, Ben ja Waldwyn Tom (2025). *Defending Europe without the United States: Costs and consequences*. The International Institute for Strategic Studies (IISS).

Baumgartner, Frank R. ja Jones, Bryan D. (1991). Agenda dynamics and policy subsystems. *The Journal of Politics* 53(4), 1044–1074.

Blanchard, Olivier ja Pisani-Ferry, Jean (2025). Europe's challenge and opportunity: Building coalitions of the willing. *Bruegel* 13.2.2025. <https://www.bruegel.org/analysis/europes-challenge-and-opportunity-building-coalitions-willing>, 5.5.2026.

Brooks, Stephen G. ja Wohlforth, William C. (2023). The myth of multipolarity: American power's staying power. *Foreign Affairs* 102(3), 76–91.

Brunk, Ingrid (Wuerth) ja Hakimi Monica (2022). Russia, Ukraine, and the future world order. *American Journal of International Law* 116(4), 687–697.

Bunde, Tobias ja Eisentraut, Sophie (toim.) (2026). *Munich security report 2026: Under destruction*. Munich: Munich Security Conference. <https://doi.org/10.47342/JWIE5806>, 5.5.2026.

Burilkov, Alexandr ja Wolf, Guntram (2025). *Defending Europe without the US: First estimates of what is needed*. Policy Brief No. 183. Kiel Institute for the World Economy. https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/1e4328c0-81e2-470f-b665-f109137e6570-KPB_183_en.pdf, 5.5.2026.

Charap, Samuel ja Haukkala, Hiski (2026). The rising risk of NATO-Russia conflict. *Foreign Affairs* 105(2), 132–144.

Cheeseman, Nic, Bianchi, Matias ja Cyr, Jennifer (2026). The illiberal international. *Foreign Affairs* 105(1), 46–57.

Cooley, Alexander ja Nexon, Daniel (2026). The age of kleptocracy. *Foreign Affairs* 105(2), 24–37.

Courthouse News Service (2025). EU vs. Musk: Can Europe regulate its way past SpaceX? *Courthouse News Service* 22.8.2025. <https://www.courthousenews.com/eu-vs-musk-can-europe-regulate-its-way-past-spacex/>, 5.5.2026.

CTV News (2026). Finland's Stubb says he's most 'pro-American' European leader amid Trump criticism of allies. CTV News 15.4.2026. <https://www.ctvnews.ca/politics/article/finlands-stubb-says-hes-the-most-pro-american-president-in-europe/>, 5.5.2026.

Dagens Nyheter (2026). Ledare: Ingen vill diskutera svenska kärnvapen – men vi måste. *Dagens Nyheter* 10.1.2026. <https://www.dn.se/ledare/ingen-vill-diskutera-svenska-karnvapen-men-vi-maste/>, 5.5.2026.

De Vries, Catherine E. ja Kentikelenis, Alexandros (2027). *How Europe survives: The adaptability and resilience of a continent in peril*. Oxford: Oxford University Press. <https://global.oup.com/academic/product/how-europe-survives-9780197908051>.

Defence Industry Europe (2026). *Swedish Armed Forces launch first military surveillance satellite*. Defence Industry Europe. <https://defence-industry.eu/swedish-armed-forces-launch-first-military-surveillance-satellite/>, 5.5.2026.

Defense News (2025). ICEYE sees role as Europe's defense space-intelligence linchpin. *Defense News* 17.11.2025. <https://www.defensenews.com/global/europe/2025/11/17/iceye-sees-role-as-europes-defense-space-intelligence-linchpin/>, 5.5.2026.

Draghi, Mario (2024). *The future of European competitiveness*. European Commission. <https://commission.europa.eu>, 5.5.2026.

European Commission (2025). *Acting on defence to protect Europeans: Why we need to act today*. https://commission.europa.eu/topics/defence/future-european-defence_en, 5.5.2026.

Erästö, Tytti (2026). Ydinaseiden salliminen Suomen alueella edes sodan aikana lisääisi ydinsodan riskiä. *Helsingin Sanomat* 1.4.2026. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011916613.html>, 5.5.2026.

Farrell, Henry ja Newman, Abraham (2025). The weaponized world economy. *Foreign Affairs* 104(5), 8-23.

Financial Times (2026a). Cracks appear in US-UK security co-operation after Trump-Starmer tensions. *The Financial Times* 31.3.2026. <https://www.ft.com/content/7b964e41-4f79-4607-af25-1ee637ba6f12?syn-25a6b1a6=1>, 5.5.2026.

Financial Times (2026b). Polish PM questions whether US is 'loyal' to Europe's defence. *The Financial Times* 24.4.2026. <https://www.ft.com/content/1a5a2502-a45a-40c1-af6f-b30ecc34bacb?syn-25a6b1a6=1>, 5.5.2026.

Forsberg, Tuomas (2023). Four rounds of the Finnish NATO debate. *Nordic Review of International Studies* 1(2023), 40–49.

Grant, Charles, Bond, Ian, Cornago, Elisabetta, Tordoir, Sander ja Csaky, Zselyke (2026). *Europe's future: Grounds for hope? Annual report 2025*. Centre for European Reform. <https://www.cer.eu/about/annual-report/2025>, 5.5.2026.

Gordon, Philip H. ja Karlin, Mara (2026). The allies after America: In search of plan B. *Foreign Affairs* 105(1), 142–153.

Guardian (2026a). Can Trump pull the US out of Nato – and why is he considering it? *The Guardian* 1.4.2026. <https://www.theguardian.com/world/2026/apr/01/trump-nato-explainer>, 5.5.2026.

Guardian (2026b). Nato meetings with TV and film-makers prompt claims it is seeking 'propaganda'. *The Guardian* 3.5.2026. <https://www.theguardian.com/world/2026/may/03/nato-meets-tv-and-film-makers-causing-concerns-it-seeks-propaganda>, 5.5.2026.

Helsingin Sanomat (2026a). Selonteossa sanat Yhdysvalloista synkkenivät. *Helsingin Sanomat* 16.4.2026. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011944932.html>, 5.5.2026.

Helsingin Sanomat (2026b). Transatlanttiset suhteet ovat kärsineet todellisen kolauksen, Kaja Kallas sanoo HS:lle. *Helsingin Sanomat* 6.2.2026. <https://www.hs.fi/paivanlehti/06022026/art-2000011791752.html>, 5.5.2026.

Helsingin Sanomat (2026c). Tuntuuko pulssi? *Helsingin Sanomat* 12.4.2026. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000011932296.html>, 5.5.2026.

Helsingin Sanomat (2026d). Ydinaseinen Pohjola? *Helsingin Sanomat* 28.2.2026. <https://www.hs.fi/visio/art-2000011766913.html>, 5.5.2026.

Herranen, Timo (2025). *Ilmavoimien komentajan katsaus avaruussuorituskykyjen kehittämiseen*. Ilmavoimat 27.6.2025. <https://ilmavoimat.fi/-/ilmavoimien-komentajan-katsaus-avaruussuorituskykyjen-kehittamiseen>, 5.5.2026.

Herwartz, Helmut ja Theilen, Bernd (2021). Government ideology and fiscal consolidation: Where and when do government parties adjust public spending? *Public Choice* 187(3–4), 375–401.

Hibbs, Douglas A. (1977). Political parties and macroeconomic policy. *American Political Science Review* 71(4), 1467–1487.

Hiilamo, Heikki (2026). Heikki Hiilamon kolumni: Millaiseen köyhien kurjistamiseen joudutaan varautumaan seuraavalla hallituskaudella? *Yle* 15.2.2026. <https://yle.fi/a/74-20209411>, 5.5.2026.

Hopewell, Kristen (2026). The ties that bind: Reassessing the political significance of the BRICS amid Russia's War on Ukraine. *Globalizations* 1–19. <https://doi.org/10.1080/14747731.2026.2624158>.

Hufvudstadsbladet (2026). Torsten Fagerholm: Norden kan behöva ett eget kärnvapenparaply. *Hufvudstadsbladet* 24.1.2026. <https://www.hbl.fi/2026-01-24/norden-kan-behova-ett-eget-karnvapenparaply/>, 5.5.2026.

Ikenberry, G. John (2001). *After victory: Institutions, strategic restraint, and the rebuilding of order after major wars*. Princeton: Princeton University Press.

Ilmavoimat (2025). *Ilmavoimat osallistuu Naton Steadfast Noon 25 -harjoitukseen*. 13.10.2025. <https://ilmavoimat.fi/-/ilmavoimat-osallistuu-naton-steadfast-noon-25-harjoitukseen>, 5.5.2026.

Ilmavoimat (2026). Defence Forces SAR satellite system progressing. 12.1.2026. <https://ilmavoimat.fi/en/-/defence-forces-sar-satellite-system-progressing>

International Monetary Fund (2026). World economic outlook (April 2026). <https://www.imf.org/external/datamapper/datasets/WEO>, 5.5.2026.

Johansson-Nogués, Elisabeth (2026). The re-politicization of an EU–NATO-led European security order in the aftermath of the 2022 invasion of Ukraine. *Journal of European Integration* 48(2), 191–208.

Juntunen, Tapio ja Rosengren, Emma (2024). Naturalising nuclear deterrence: A comparative analysis of Finnish and Swedish discourses on nuclear weapon politics, 2016–22. *Nordic Review of International Studies* 3, 24–45.

Kibsgaard, Johannes (2026). Is it time for a Nordic nuke? *War on the Rocks* 26.1.2026. <https://warontherocks.com/is-it-time-for-a-nordic-nuke/>, 5.5.2026.

Kiel Institute for the World Economy (2026). *Ukraine support tracker*. <https://www.ifwkiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>, 5.5.2026.

Koskela, Jarmo, Peltoniemi, Johanna, Saikkonen, Paula ja Kestilä, Laura (2026). Hiusmurtumia turvallisuuden kivijalassa. *Yhteiskuntapolitiikka* 91(2), 187–193.

Kostelka, Filip, Alberdi, Martín, Bradley, Max, Fiselier, Toine, Jabbour, Alexandra, Mansour, Nahla, Minaeva, Eleonora, Porciuleanu, Silvia ja Rafailova, Diana (2026). Mass attitudes towards Russia's aggression against Ukraine: Tentative support for top-down opinion formation. *European Journal of Political Research* (tulossa).

Koskimaa, Vesa ja Raunio, Tapio (2024). Effective and democratic policymaking during a major crisis: an in-depth analysis of Finland's decision to apply for NATO membership after Russia attacked Ukraine. *Journal of European Public Policy* 32(4), 980–1003.

Kotilainen, Konsta, Nordström, Laura, Wass, Hanna, Wermundsén, Annika, Leonoff, Elisa ja Malkki Leena (2026). Ajankohtaista avaruudesta 3: Avaruuden globaali hallinta sääntöpohjaisuuden jälkeisessä järjestyksessä. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae* (tulossa).

Lavikainen, Jyri (2026). France's forward deterrence strategy: Useful but complementary. *FIIA Comment*. <https://fii.fi/en/publication/frances-forward-deterrence-strategy>, 5.5.2026.

Levitsky, Steven, Way, Lucas A. ja Zibblat, Daniel (2026). The price of American authoritarianism: What can reverse democratic decline? *Foreign Affairs* 105(1), 30–43.

Macron, Emmanuel (2026). *Nuclear deterrence – Speech by M. Emmanuel Macron, President of the Republic* 2 March 2026. <https://uk.diplomatie.gouv.fr/en/president-delivers-speech-frances-nuclear-deterrence>, 5.5.2026.

Mader, Matthias, Gavras, Konstantin, Hofmann, Stephanie C., Reifler, Jason, Schoen, Harald ja Thomson, Catarina (2024). International threats and support for European security and defence integration: Evidence from 25 countries. *European Journal of Political Research* 63(2), 433–454.

Malkki, Leena (2026). *Mitä on yhteiskunnallinen turvallisuus?* Sitra 3.2.2026. <https://www.sitra.fi/blogit/mita-on-yhteiskunnallinen-turvallisuus/>, 5.5.2026.

Matthijs, Matthias ja Tocci, Nathalie (2026). How Europe lost? Can the continent escape from its Trump trap? *Foreign Affairs* 105(1), 154–165.

Mills, Claire (2025). *The cost of the UK's strategic nuclear deterrent*. Research Briefing 12 August 2025. The Commons Library. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-8166/CBP-8166.pdf>, 5.5.2026.

Mills, Claire (2026). *Military assistance to Ukraine: What has changed since January 2025?* Research Briefing 9 March 2026. The Commons Library. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-10308/CBP-10308.pdf>, 5.5.2026.

Moise, Alexandru D., Truchlewski, Zbigniew ja Oana, Iona-Elena. Tilly versus Milward: Experimental evidence of public preferences for European defense amidst the Russian threat. *Political Behavior* 47, 1015–1066.

NATO Annual Tracking Research (2023). *NATO Annual Tracking Research 2023*. Public Diplomacy Division. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/3/pdf/240314-annual-tracking2023-en.pdf, 5.5.2026.

NATO (2024). *NATO Audience Research: Pre-Summit polling results 2024*. Public Diplomacy Division. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/7/pdf/240705-pre-summit-polling-results-en.pdf. 5.5.2026.

NATO (2025). *NATO public opinion research*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/wider-activities/nato-public-opinion-research>, 5.5.2026.

NATO (2026a). *Arctic security*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/arctic-security>, 5.5.2026.

NATO (2026b). Funding NATO. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/funding-nato>, 5.5.2026.

Nemčok, Miroslav, Wass, Hanna ja Vesa, Juho (2024). Putting partisan influence into political context: How initial policy popularity and party attachment shape the effect of party cues. *Party Politics* 30(6), 075–1087.

Nemčok, Miroslav, Wass, Hanna ja Vesa, Juho. (2025). Partisan influence on policy preferences in retrenching the welfare state. *Public Opinion Quarterly* 89(2), 424–444.

New York Times (2026). Germany Is pumping up its military spending. That worries its neighbors. *The New York Times* 3.3.2026. <https://www.nytimes.com/2026/03/03/world/europe/germany-military-defense-spending-europe-nato.html>, 5.5.2026.

Nord, Marina, Altman, David, Fernandes, Tiago, Good God, Ana ja Staffan I. Lindberg (2026). *Democracy report 2026: Unraveling the democratic era?* University of Gothenburg: V-Dem Institute.

Nye, Joseph S. Jr. (2025). Trump and the end of American soft power. *Financial Times* 4.3.2025.

Ojanen, Hanna (2026). Voitaisiinko Kanada hyväksyä osaksi EU:ta ja Eurooppaa? *Helsingin Sanomat* 13.4.2026. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011934075.html>, 5.5.2026

Onderco, Michal (2026). *Europe's nuclear umbrella: Contesting nuclear sharing since 2010*. Cambridge: Cambridge University Press.

Payload Space (2026). Inside Finland's Rapid Rise as a Space Powerhouse. 24.2.2026. <https://payloadspace.com/inside-finlands-rapid-rise-as-a-space-powerhouse/>

Pesu, Matti ja Tapio Juntunen (2023). Finland in a nuclear alliance: Recalibrating the dual-track mindset on deterrence and arms control. *FIIA Briefing Paper 375*. <https://fiia.fi/julkaisu/finland-in-a-nuclear-alliance>, 5.5.2026.

Pew Research Center. (2026). *Republicans have become less likely to say NATO membership benefits the U.S.* <https://www.pewresearch.org/short-reads/2026/04/06/republicans-have-become-less-likely-to-say-nato-membership-benefits-the-us/>, 5.5.2026.

Pistor, Katharina (2025) *The law of capitalism and how to transform it*. New Haven, CT: Yale University Press.

Politico (2025). The most powerful person in Europe. *Politico* 9.12.2025. <https://www.politico.eu/politico-28-class-of-2026/>, 5.5.2026.

Politico (2026a). America's charm offensive in Munich masks harder line on Europe. *Politico* 14.2.2026. <https://www.politico.com/news/2026/02/14/munich-europe-rubio-trump-doctrine-00782504>, 5.5.2026.

Politico (2026b). EU works to clarify common defense pact without treading on NATO. *Politico* 24.4.2026. <https://www.politico.eu/article/eu-clarify-common-defense-pact-nato/>, 5.5.2026.

Politico (2026c). Poland seeks access to nuclear arms and looks to build half-million-man army. *Politico* 7.3.2026. <https://www.politico.eu/article/donald-tusk-plan-train-poland-men-military-service-russia/>, 5.5.2026.

Punnala, Mikko (2025). *Avaruustalous: Strateginen mahdollisuus, joka avautuu vain kokonaisuuden ymmärryksellä*. SpaceFinland. <https://spacefinland.fi/-/avaruustalous-strateginen-mahdollisuus-joka-avautuu-vain-kokonaisuuden-ymmarryksella>, 5.5.2026.

Puolustusvoimat (2025). *Presidentti Alexander Stubb pohtii Kyber- ja Avaruusvoimia – “Tänä päivänä meillä pitäisi olla viisi puolustushaaraa”*. Puolustusvoimat 13.6.2025. <https://puolustusvoimat.fi/web/sotilasliikunta/-/1951245/presidentti-alexander-stubb-pohtii-kyber-ja-avaruusvoimia>, 5.5.2026.

Rathbun, Brian (2011) Before hegemony: Generalized trust and the creation and design of international security organizations. *International Organization* 65(2), 243–273.

Redeker, Dennis, van der Neut, Bastian, Sturm, Ingmar ja Cohausz, Fee-Sofie (2026). Public opinion potential: Rethinking public preferences and great power alignment in small and medium powers. *International Affairs* 102(2), 677–703.

Reserviläinen (2026). Suomi hakee EU:lta 35 miljoonaa euroa droonien torjuntaan ja havainnointiin. *Reserviläinen* 9.4.2026. <https://reservilainen.fi/suomi-hakee-eulta-35-miljoonaa-euroa-droonien-torjuntaan-ja-havainnointiin/>, 5.5.2026.

Riaz, Saad, ja Waseem, Sibra (2025). Navigating the astropolitical and geopolitical nexus: Strategic technologies and space militarization amidst great power competition. *Astropolitics* 23(1), 1–15.

Rosenbach, Eric, Giannone, Carlo, Ancheva, Slavina, Hillion, Luc, Lee, Ethan ja Kolodziej, Lukasz (2026). *Russian threats to NATO's Eastern flank: Scenarios, strategy, and policy for European security*. Belfer Center for Science and International Affairs. <https://www.belfercenter.org/research-analysis/russia-nato-baltics-scenarios-europe-security>, 5.5.2026

Rudolph, Lukas, Haggerty, Fabian ja Thurner, Paul W. (2026) Examining public support for Ukraine's defense against autocratic aggression. *Nature Communications* 17(414).

Sacchi, Stefano, Buzzelli, Gregorio ja de la Porte Caroline (2026). 'Guns versus butter' in public opinion: the politicization of the warfare-welfare trade-off. *Journal of European Public Policy* 33(4), 1199–1225.

Sakwa, Richard (2019). BRICS and sovereign internationalism. *Strategic Analysis* 43(6), 456–468.

Samuelson, Paul A. (1948). *Economics: An introductory analysis*. New York: McGraw-Hill.

Scazzieri, Luigi (2026). *The power of the few: How clusters can strengthen European defence*. European Union Institute for Security Studies. <https://www.iss.europa.eu/publications/briefs/power-few-how-clusters-can-strengthen-european-defence>, 5.5.2026.

Smetana, Michal, Vranka, Marek ja Rosendorf, Odrej (2026). Public support for arms control in the third nuclear age: cross-national survey and elite cues experiment in NATO countries. *European Journal of International Relations* 32(1), 30–58.

Stewart, Timo (2026). Timo R. Stewartin kolumni: USA:n puheita peittää savuverho, jonka takana tavoitellaan heikkoa Eurooppaa. *Yle* 25.4.2026. <https://yle.fi/a/74-20222416>, 5.5.2026.

Stubb, Alexander (2025). *Vallan kolmio. Murroksen aikakausi ja maailmanjärjestyksen tulevaisuus*. Helsinki: Otava.

Stubb, Alexander (2026a). *Tasavallan presidentti Alexander Stubbin puhe valtiopäivien avajaisissa 4.2.2026*. <https://www.presidentti.fi/tasavallan-presidentti-alexander-stubbin-puhe-valtiopaivien-avajaisissa-4-2-2026/>, 5.5.2026.

Stubb, Alexander (2026b). *Tasavallan presidentin uudenvuodenpuhe 1.1.2026*. <https://www.presidentti.fi/tasavallan-presidentti-alexander-stubbin-uudenvuodenpuhe-1-1-2026/>, 5.5.2026.

Stubb, Alexander (2026c). The West's last chance: How to build a new global order before it's too late. *Foreign Affairs* 105(1), 104–116.

Sariola, Mikko, Kivistö, Jarkko, Pönkä, Harri ja Jalasjoki, Pirkka (2025). Miten puolustusmenojen lisäys vaikuttaisi Suomen talouskasvuun? *Eurojalous.fi – Suomen Pankin ajankohtaisia artikkeleita taloudesta*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025061065973>, 5.5.2026.

Stuenkel, Oliver (2015). *The BRICS and the future of global order*. Lanham, MD & London: Lexington Books.

Suomen Kuvalehti (2026a). Millainen on eurooppalainen Nato? *Suomen Kuvalehti* 24.4.2026. <https://suomenkuvalehti.fi/politiikka-ja-talous/analyysi-kun-trump-loylyttaa-liittolaisiaan-se-ai-viela-tarkoita-naton-hylkaamista/?shared=1353516-a7bd6625-4>, 5.5.2026

Suomen Kuvalehti (2026b). Paljon puhetta pommista. *Suomen Kuvalehti* 26.2.2026. <https://suomenkuvalehti.fi/paajutut/pohjoismaat-voisivat-hankkia-ydinpelotteen-mutta-jos-venaja-hyokkai-suomeen-silla-olisi-ilmiselva-keino-sen-vesittamiseksi/?shared=1348873-270dbf02-4>, 5.5.2026.

Tilastokeskus (2026). *Kuluttajien luottamus*. <https://stat.fi/fi/tilasto/kbar>, 5.5.2026.

Thorhallsson, Baldur ja Stude Vidal, Thomas (2023). Finland's NATO membership: Continuous shelter-seeking strategy. *Scandinavian Political Studies* 46(3), 194–218.

Ulkoministeriö (2025). *Suomen maakuva Venäjällä, avaintulokset ja vertailu 2017–2025*. Suomen Moskovan-suurlähetystö ja Yuri Levada Analytical Center, Moskova. https://um.fi/documents/35732/0/UM_SL+MOS_Levada_maakuvatutkimukset+2017-2025_liite+%281%29.pdf/d1dd6fd6-68a2-78c4-e508-3cea93bcaeeb?t=1760437003466, 5.5.2026.

Valtioneuvosto (2024). *Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko*. Helsinki: valtioneuvosto. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/4c3ebc54-00a2-48ef-8a46-eadab8f2e70c>, 5.5.2026.

Valtioneuvosto (2026a). Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 21.-22.4.2026. <https://valtioneuvosto.fi/-/orpon-hallitus-epavarmuuden-ajassa-tarvitaan-luottamusta-ja-kasvua-vahvistavia-toimia>, 5.5.2026.

Valtioneuvosto (2026b). *Valtioneuvoston ajankohtais selonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista*. Helsinki: valtioneuvosto. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/a019eedb-c404-41a9-b696-c902d72a7fea>, 5.5.2026.

Valtiovarainministeriö (2025a). *Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026–2029*. Helsinki: valtiovarainministeriö. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/220bda42-83fc-467a-a2ef-dfb31ebb6786>, 5.5.2026.

Valtiovarainministeriö (2025a). *Uusi finanssipoliittinen sääntely vahvistaa julkisen talouden kestävää hoitamista*. <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/uusi-finanssipoliittinen-saantely-vahvistaa-julkisen-talouden-kestavaa-hoitamista>, 5.5.2026.

van Ham, Peter (2014). *Social power in public diplomacy*. Teoksessa R.S. Zaharna, Fisher, Amelia ja Arsenault, Ali (toim), *Relational, networked, and collaborative approaches to public diplomacy: The connective mindshift*. New York: Routledge.

Vanhanen, Henri (2026). Suurvaltojen holtiton käytös pakottaa muut maat kantamaan vastuuta. *Helsingin Sanomat* 22.4.2026. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000011952077.html>, 5.5.2026.

Vuorelma, Johanna (2025). An existential threat in the North: Ontological insecurity and the Nordic path to NATO. *Cooperation and Conflict* 60(4), 727–751.

Walder, Maxime ja Giger, Natalie (2026). *Parties' responsiveness to voters' positions in a direct democratic setting*. *European Journal of Political Research* 48(2), 191–208.

Walgrave, Stefaan ja Soontjens, Karolin (2023). How politicians learn about public opinion. *Research & Politics* 10, 1–9.

Wall Street Journal (2026). Europe is accelerating a NATO fallback plan in case Trump pulls out. *The Wall Street Journal* 14.4.2026. <https://www.wsj.com/world/europe/europe-nato-trump-plans-3a423233?>, 5.5.2026.

Walt, Stephen M. (2026). The predatory hegemon: How Trump wields American power. *Foreign Affairs* 105(2), 8–23.

Wass, Hanna (2024). Natosuomalainen pärjää omillaan. *Suomen Kuvalehti* 8.2.2024. <https://suomenkuvalehti.fi/mielipide/hanna-wass-suomalainen-haluaa-toimia-natossa-kuin-unelmien-mokkivieras/?shared=1281762-7fde5436-500>, 5.5.2026.

Wass, Hanna (2025a). Arvopohjaisen realismin rajat. *Suomen Kuvalehti* 28.5.2025. <https://suomenkuvalehti.fi/mielipide/hanna-wass-arvopohjainen-realismi-voi-avata-kysymyksen-koko-arvopohjamme-maarittelysta/?shared=1326814-b18654ae-4>, 5.5.2026.

Wass, Hanna (2025b). Kansalaiset voivat ymmärtää myös vaikeita asioita. *Helsingin Sanomat*. 27.4.2025. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011185771.html>, 5.5.2026.

Wass, Hanna (2025c). Suomen eliitti mankeloidaan maanpuolustuskurssilla. *Suomen Kuvalehti* 18.9.2025. <https://suomenkuvalehti.fi/mielipide/hanna-wass-suomen-eliitti-mankeloidaan-maanpuolustuskurssilla/?shared=1336055-87905760-4>, 5.5.2026.

Wass, Hanna, Aunesluoma, Juhana, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Lavikainen, Jyri, Lehtinen, Julius, Leonoff, Elisa, Särkkä, Iro, Tiitinen, Aarni, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vihriälä, Vesa, Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2025b). *Citizens in the turmoil of world politics: Finns' foreign and security policy expectations two years after joining NATO*. Policy Brief 1/2025. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2025-05/NATOpoll%20policy%20brief%201_2025_English.pdf, 5.5.2026.

Wass, Hanna, Aunesluoma, Juhana, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Lavikainen, Jyri, Lehtinen, Julius, Leonoff, Elisa, Särkkä, Iro, Tiitinen, Aarni, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vihriälä, Vesa, Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2025b). *Kansalaiset maailmanpolitiikan myllerryksessä: suomalaisten odotukset ulko- ja turvallisuuspolitiikalle kaksi vuotta Natoon liittymisestä*. Policy Brief

1/2025. Helsinki: NATOpoll research project. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2025-04/NATOpoll%20policy%20brief%201_2025%20finall.pdf, 5.5.2026.

Wass, Hanna, Amadae, S.M., Aunesluoma, Juhana, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Lehtinen, Julius, Särkkä, Iro, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vihriälä, Vesa, Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2024). *Rauhanprojektista turvallisuusunioniksi: suomalaisten odotukset turvallisuus- ja puolustuspolitiikalle vuoden 2024 eurovaaleissa*. Policy Brief 1/2024. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2024-05/NATOpoll%20policy%20brief%201_2024_1.pdf, 5.5.2026.

Wass, Hanna, Amadae, S.M., Eloranta, Jari, Forsberg, Tuomas, Hentunen, Mika, Käihkö, Ilmari, Lehtinen, Julius, Tukiainen, Janne, Valkama, Leo, Vuorelma, Johanna ja Weckman, Albert (2023). *Monitarpeisen turvallisuuden takuut: suomalaisten odotukset turvallisuus- ja puolustuspolitiikalle vuoden 2024 presidentinvaalien kynnyksellä*. Policy Brief 2/2023. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-12/NATOpoll%20policy%20brief%202_2023_2.pdf, 5.5.2026.

Wass, Hanna, Amadae, S.M., Hentunen, Mika, Tukiainen, Janne ja Weckman, Albert (2023). *Turbovaihteella turvallisuutta: suomalaisten odotukset Nato-jäsenyydelle*. Policy Brief 1/2023. Helsinki: NATOpoll-tutkimusprojekti. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-07/NATOpoll%20policy%20brief%201_2023.pdf, 5.5.2026.

Weckman, Albert (2023). Public opinion and NATO: How different security environments influence the support for NATO in Finland. *Nordic Review of International Studies* 1(2013), 5–25.

Weßels, Bernhard ja Rose, Richard (2025). *European public opinion about security*. Cham: Palgrave Macmillan.

White House (2025). *National security strategy of the United States of America*. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>, 5.5.2026.

Wlezien, Christopher (1995). The public as thermostat: Dynamics of preferences for spending. *American Journal of Political Science* 39(4), 981–1000.

World Economic Forum (2026). *Davos 2026: Special address by Mark Carney, Prime Minister of Canada 20.1.2026*. <https://www.weforum.org/stories/2026/01/davos-2026-special-address-by-mark-carney-prime-minister-of-canada/>, 5.5.2026.

Wright, Thomas (2026). What the Greenland crisis teaches Europe about Trump. *The Atlantic* 22.1.2026. <https://www.theatlantic.com/international/2026/01/greenland-crisis-trump-diplomacy-nato/685715/>, 5.5.2026.

Yle (2022) Eduskunnan puhemies Vanhanen vahvistaa: Suomi hakee Naton jäseneksi – "Pitää viedä prosessi loppuun saakka". *Yle* 12.5.2022. <https://yle.fi/a/3-12443776>, 5.5.2026.

Yle (2026a). Kanadan pääministeri kehotti maailmaa lopettamaan teeskentelyn – näistä palikoista uusi maailmanjärjestys rakentuu. *Yle* 25.1.2026. <https://yle.fi/a/74-20206011>, 5.5.2026.

Yle (2026b). Oikeusministeriö peruu päätöksensä: vaalidataa ei siirretäkään Amazonille – ”Voidaanko luottaa, että ei tulisi yllätyksiä?” *Yle* 24.3.2026. <https://yle.fi/a/74-20217101>, 5.5.2026.

Yle (2026c). Onko tämä ennakkotapaus? Pietarilainen pariskunta nostaa kanteen Suomea vastaan. *Yle* 10.4.2026. <https://yle.fi/a/74-20219583>, 5.5.2026.

Yle (2026d). Yle Viipurissa: Tältä näyttävät Ukrainan drooni-iskun jäljet suomalaistalossa. *Yle* 26.3.2026. <https://yle.fi/a/74-20217572>, 5.5.2026.

Yläjärvi, Erja (2026). Suomen on lopulta puhuttava Venäjälle. *Helsingin Sanomat* 26.4.2026. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000011965718.html>, 5.5.2026.

Kirjoittajat

Hanna Wass on yleisen valtio-opin apulaisprofessori Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Hän toimii Koneen Säätiön rahoittaman ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus (NATOpoll)*” -tutkimushankkeen (2023–2027) johtajana.

Juhana Aunesluoma on poliittisen historian professori Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa.

Tuomas Forsberg on kansainvälisen politiikan professori Tampereen yliopistossa.

Mika Hentunen on Yleisradion Moskovan kirjeenvaihtaja. Ennen nykyistä tehtäväänsä hän toimi Ylen Aasian kirjeenvaihtajana ja Nato-erikoistoimittajana.

Julius Lehtinen on väitöskirjatutkija Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Hänen väitöstutkimuksensa tarkastelee vaalijärjestelmien vaikutusta ehdokkaiden käyttäytymiseen.

Elisa Leonoff opiskelee Helsingin yliopistossa politiikan ja viestinnän maisteriohjelmassa ja toimii NATOpoll-hankkeen tutkimusavustajana. Hänen pro gradu -tutkielmansa tarkastelee arvopohjaista realismia Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan lähtökohtana.

Matti Pesu on vanhempi tutkija Ulkopoliittisen instituutin Suomi ja Pohjois-Euroopan turvallisuus - tutkimusohjelmassa.

Iro Särkkä on tutkijatohtori Ulkopoliittisen instituutin ”*Suomen ulkopoliitikka, Pohjois-Euroopan turvallisuus ja Nato*” -tutkimusohjelmassa.

Aarni Tiitinen opiskelee Helsingin yliopistossa politiikan ja viestinnän maisteriohjelmassa ja toimii NATOpoll-hankkeen tutkimusavustajana.

Janne Tukiainen on Turun yliopiston taloustieteen laitoksen professori.

Isak Vento on yleisen valtio-opin dosentti ja tutkija Åbo Akademiassa.

Vesa Vihriälä on vieraileva tutkija Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa.

Johanna Vuorelma on valtio-opin dosentti ja kansainvälisen politiikan yliopistonlehtori Tampereen yliopistossa.

Albert Weckman on väitöskirjatutkija Åbo Akademiassa. Hänen väitöstutkimuksensa tarkastelee kansalaisten turvallisuuspoliittisia mielipiteitä.

LIITE 1. Tutkimuksen aineistot

Katsaus pohjautuu Koneen Säätiön rahoittaman ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus (NATOpoll)*” -tutkimushankkeen (2023–2026) suunnittelemaan neljään eri kyselyaineistoon. Taloustutkimus keräsi niistä ensimmäisen ajanjaksolla 8.6.–19.6.2023. Kyselyyn vastasi yhteensä 2 877 16–79-vuotiasta suomalaista. Kysely tehtiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa, josta muodostettiin tätä tutkimushanketta varten otos iän, sukupuolen ja suuralueen mukaan. Nuorten vanhempia ikäryhmiä matalampi vastaushalukkuus huomioitiin etukäteen kutsumalla heitä suhteessa enemmän mukaan. Paneelissa painottuvat alueiden osalta kaupungit ja taajamat. Vastaajien sosioekonomisen aseman osalta aliedustettuina ovat ammatillisen koulutuksen saaneet ja työntekijäammateissa toimivat. Myös yrittäjiä on vähemmän kuin heidän osuutensa koko väestöstä. Aineiston vinoumat huomioitiin painottamalla tuloksia iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan väestötilastoja vastaaviksi. Virhemarginaali on noin +/- 1,8 prosenttiyksikköä.

Tiedustelimme vastaajilta ensimmäiseksi suhtautumista Suomen Nato-jäsenyyteen, mikäli siitä järjestettäisiin nyt kansanäänestys. Tämän jälkeen pyysimme vastaajia ottamaan kantaa kahdeksaan väitteeseen, jotka kuvastivat Suomen Nato-jäsenyyden myötä mahdollisesti edistämää politiikkaa. Tarkastelimme Natoon liitettävä politiikkakehyksiä tiedustelemalla sitä, miten hyvin 11 erilaista luonnehdintaa kuvastaa vastaajien mielestä Naton toimijuutta. Näiden lisäksi pyysimme arvioimaan 11 turvallisuusriskin merkitystä Suomelle ja Naton roolia niiden torjunnassa. Kysyimme myös miten paljon vastaaja olisi henkilökohtaisesti valmis maksamaan vuosittain, jotta Suomen puolustuskyky olisi Naton, Puolustusvoimien ja asiantuntijoiden mielestä uskottava ja riittävästi resursoitu. Kyselyn lopussa esitettiin laaja joukko vastaajien poliittista kiinnittymistä, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa mittaavaa kysymystä.

Toteutimme aineistonkeruun toisen kierroksen ajanjaksolla 10.11.–23.11.2023. Kysely kohdistettiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa vain niille henkilöille, jotka olivat vastanneet ensimmäiseen kierrokseen. Kyselyyn vastasi 2 038 17–79-vuotiasta suomalaista, eli 71 prosenttia ensimmäisen kierroksen vastaajista. Toisen kierroksen vastaajat on painotettu iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan ensimmäisen kierroksen vastanneita vastaaviksi. Virhemarginaali on noin +/- 2,2 prosenttiyksikköä. Osa toisen kierroksen kysymyksistä oli samoja kuin ensimmäisellä kierroksella. Lisäksi otimme mukaan uusia kysymyksiä ajankohtaisista turvallisuus- ja puolustuspolitiikan teemoista. Näistä kysymyksistä osa oli samoja kuin Helsingin Sanomien presidentinvaalien vaalikoneessa. Tiedustelimme myös vastaajien näkemyksiä valtion roolista eri tehtävien hoitamisessa ja käsityksiä demokratiasta. Lisäksi mukana oli conjoint-osio, jossa vastaajille esitettiin kerrallaan kaksi korttia, joissa molemmissa oli listattu erilaisia valtion turvallisuusympäristöön liittyviä piirteitä. Vastaajan tuli valita korteista se valtio, jossa hän mieluummin asuisi. Kyselyn lopussa esitettiin ensimmäisen kierroksen tavoin laaja joukko vastaajien poliittista kiinnittymistä, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa mittaavaa kysymystä. Mukana oli kysymyksiä myös kansallisesta identiteetistä.

Kolmas aineistonkeruu tehtiin ajanjaksolla 18.–24.4.2024. Kuten toisella kierroksella, kysely kohdistettiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa ainoastaan niille henkilöille, jotka olivat vastanneet edelliseen kierrokseen. Kyselyyn vastasi 1 654 17–79-vuotiasta suomalaista, eli 57 prosenttia ensimmäisen kierroksen ja 81 prosenttia toisen kierroksen vastaajista. Vastaajat painotettiin iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan ensimmäisen kierroksen vastanneita vastaaviksi.

Virhemarginaali on noin +/- 2,6 prosenttiyksikköä. Osa kolmannen kierroksen kysymyksistä oli samoja kuin ensimmäisellä ja toisella kierroksella. Mukana oli myös uusia kysymyksiä ajankohtaisista turvallisuus- ja puolustuspolitiikan teemoista, tekoälystä ja erityisesti EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisesta toimijuudesta. Näistä kysymyksistä osa oli samoja kuin Ylen eurovaalikoneessa. Tarkastelimme lisäksi Euroopan unioniin liitettyjä politiikkakehyksiä tiedustelemalla sitä, miten hyvin 20 erilaista luonnehdintaa kuvastaa vastaajien mielestä EU:n toimijuutta. Näiden ohella pyysimme arvioimaan 11 turvallisuusriskin merkitystä Suomelle ja EU:n roolia niiden torjunnassa. Kuten aikaisemmillä kierroksilla, vastaajille esitettiin lopuksi poliittista kiinnittymistä, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa kartoittavia kysymyksiä ja tiedusteltiin puoluevalintaa kesän 2024 eurovaaleissa.

Neljäs aineistonkeruu tehtiin ajanjaksolla 12.–24.3.2025. Kuten toisella ja kolmannella kierroksella, kysely kohdistettiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa ainoastaan niille henkilöille, jotka olivat vastanneet edelliseen kierrokseen. Kyselyyn vastasi 1 124 18–79-vuotiasta suomalaista, eli 39 prosenttia ensimmäisen kierroksen, 55 prosenttia toisen kierroksen ja 68 prosenttia kolmannen kierroksen vastaajista. Vastaajat painotettiin iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan ensimmäisen kierroksen vastanneita vastaaviksi. Virhemarginaali on noin +/- 2,9 prosenttiyksikköä. Kysymyksistä osa oli samoja kuin aikaisemmillä kierroksilla, minkä lisäksi mukana oli uusia kysymyksiä Suomen ulkopoliittisesta roolista ja arvopohjaisen realismin ilmentymistä ulkopoliittikan käytännön ratkaisuihin. Pyysimme vastaajia myös arvioimaan omaa halukkuuttaan osallistua maanpuolustuksen eri tehtäviin. Tämä osuus kyselyä toteutettiin koeasetelmalla, jossa maanpuolusta koskeva väite oli sijoitettu satunnaisessa järjestyksessä osana laajempaa listaa erilaisia väitteitä. Vastaajia pyydettiin kertomaan kuinka monen listan väitteen kanssa hän on samaa mieltä. Lopuksi vastaajille esitettiin edellisten kierrosten tavoin poliittista kiinnittymistä, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa kartoittavia kysymyksiä sekä tiedusteltiin puoluevalintaa kevään alue- ja kuntavaaleissa.

Viides aineistonkeruu tehtiin ajanjaksolla 31.3.–14.4.2026. Kuten toisella, kolmannella ja neljännellä kierroksella, kysely kohdistettiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa niille henkilöille, jotka olivat vastanneet edelliseen kierrokseen. Tämän lisäksi otettiin lisäotos kokonaan uusia vastaajia. Kyselyyn vastasi 3 141 15–93-vuotiasta suomalaista. Vastaajista 840 oli ollut mukana kaikilla edellisillä kierroksilla, mikä on 29 prosenttia ensimmäisen kierroksen, 41 prosenttia toisen kierroksen, 51 prosenttia kolmannen kierroksen ja 75 prosenttia neljännen kierroksen vastaajista. Kokonaan uusia vastaajia 2 301. Kaikilla kierroksilla mukana olleet alkuperäiset vastaajat eroavat selvästi uusista vastaajista uusista vastaajista taustatekijöidensä osalta. Keskeisin ero liittyy ikään: alkuperäiset vastaajat ovat selvästi vanhempia ja erityisesti vanhimmat ikäryhmät korostuvat heidän joukossaan. Uusissa vastaajissa puolestaan painottuvat nuoret aikuiset. Ammattiaseman perusteella alkuperäisten vastaajien joukossa korostuvat eläkeläiset, kun taas uusissa vastaajissa opiskelijat ovat selvästi yleisempi ryhmä. Tämä heijastaa myös ikärakenteen eroja vastaajaryhmien välillä.

Asumismuotonsa osalta alkuperäiset vastaajat painottuvat omistusasumiseen siinä missä uudet vastaajat asuvat useammin vuokralla. Tämä viittaa siihen, että alkuperäiset vastaajat ovat keskimäärin vakiintuneemmassa elämäntilanteessa kuin uudet vastaajat. Myös sukupuolijakaumassa on eroja: alkuperäisissä vastaajissa on enemmän miehiä, kun taas uusissa vastaajissa naiset ovat hieman yliedustettuja. Koulutustason osalta alkuperäisissä vastaajissa korostuva yliopisto- ja korkeakoulutetut. Uusissa vastaajissa puolestaan on enemmän lukiotaustaisia sekä perusasteen koulutuksen varaan jääneitä, mikä osin selittyy heidän nuoremmalla iällä. Tulotasossa ilmenevät

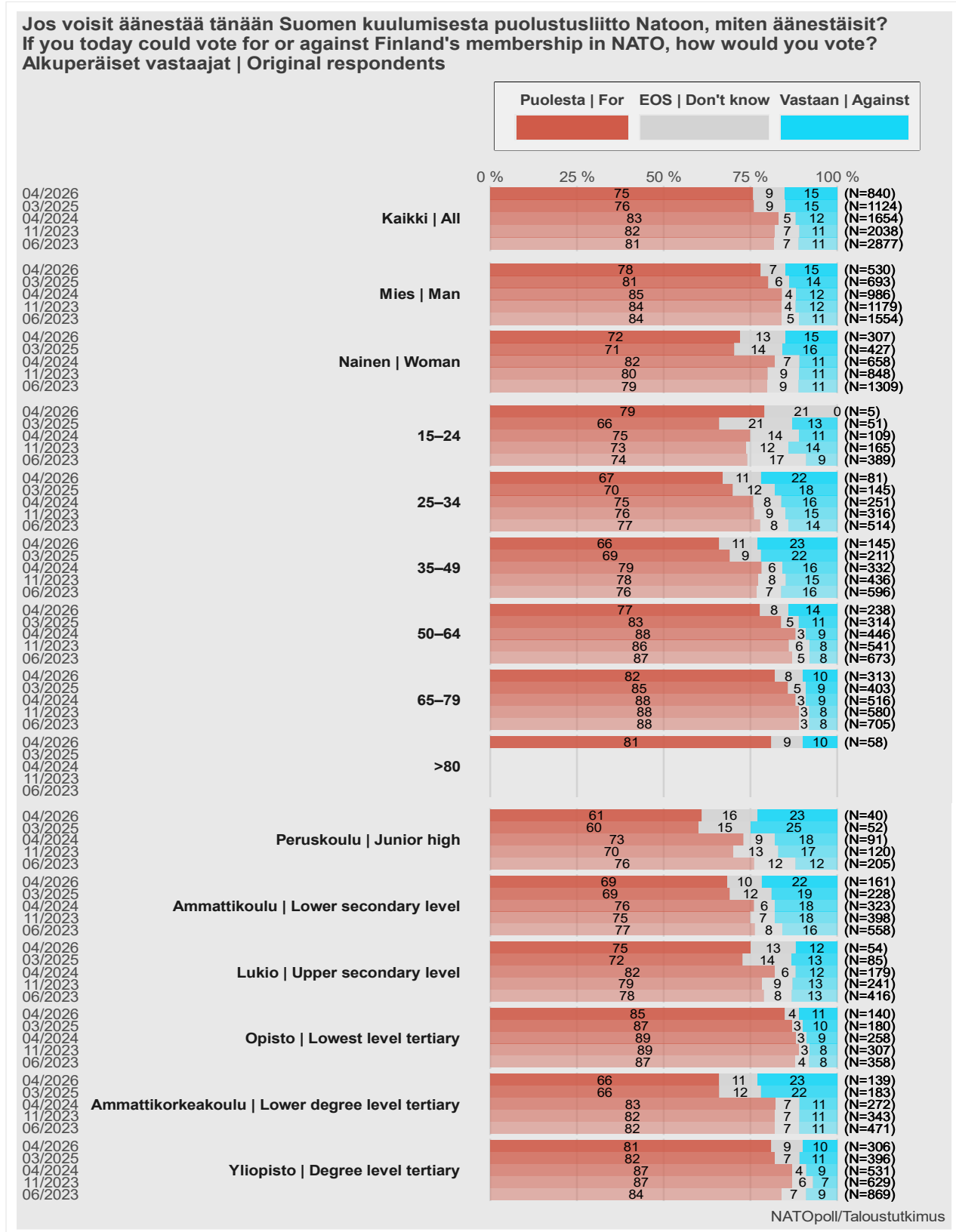
erot ovat kokonaisuutena pienempiä kuin ikään, ammattiasemaan ja koulutukseen liittyvät erot. Uusissa vastaajissa on kuitenkin hieman enemmän pienituloisia, mikä liittyy erityisesti opiskelijoiden ja nuorten suurempaan osuuteen. Alueellisesti alkuperäisten ja uusien vastaajien erot ovat melko vähäisiä. Suuralueiden välillä ei hahmotu selkeitä tai systemaattisia eroja, ja alueellinen jakauma on molemmissa ryhmissä varsin samankaltainen.

Alkuperäiset vastaajat painotettiin iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan ensimmäisen kierroksen vastanneita vastaaviksi. Koko aineisto on painotettu uusimpien iän, sukupuolen ja asuinpaikan pohjalta laskettujen väestöpainojen mukaisesti. Koko aineiston virhemarginaali on noin +/- 1,8 prosenttiyksikköä. Alkuperäisten vastaajien kohdalla virhemarginaali on noin +/- 3,4 prosenttiyksikköä. Aineistossa korostuu vasemmistoliiton kannattajien osuus, mikä on tyypillistä paneeliaineistoille.

Kysymyksistä osa oli samoja kuin aikaisemmilla kierroksilla, minkä lisäksi mukana oli ajankohtaisia kysymyksiä muun muassa sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän muutoksista, ydinaseista ja Suomen avaruuspolitiikasta. Tiedustelimme myös vastaajien käsityksiä Naton ja EU:n välisestä työnjaosta pyytämällä vastaajaa kertomaan kymmenen satunnaisesti valitun tehtävän kohdalla, kuuluuko sen jommankumman, molempien vai ei kummankaan organisaation tehtäväkenttään. Lisäksi tiedustelimme vastaajien näkemyksiä siitä, miten puolustusmenojen kasvu tulisi tulevaisuudessa rahoittaa. Tämä toteutettiin kahdella eri koeasetelmalla. Conjoint-osiossa vastaajille esitettiin kerrallaan kahden kuvitteellisen puolueen talouspoliittiset vaaliohjelmat ja pyydettiin kertomaan, kumpaa puoluetta hän mieluummin äänestäisi seuraavissa eduskuntavaaleissa. Vinjetti-osiossa vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka hyväksyttävänä he pitävät puolustusmenojen rahoittamista velkajarrun olosuhteissa joko veroja lisäämällä tai vähentämällä julkisiin palveluihin käytettäviä menoja, ja miten esityksen tehneen hallituksen ideologinen pohja vaikuttaa esityksen hyväksyttävyyteen. Lopuksi vastaajille esitettiin edellisten kierrosten tavoin poliittista kiinnittymistä, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa kartoittavia kysymyksiä sekä tiedusteltiin puoluevalintaa seuraavissa eduskuntavaaleissa.

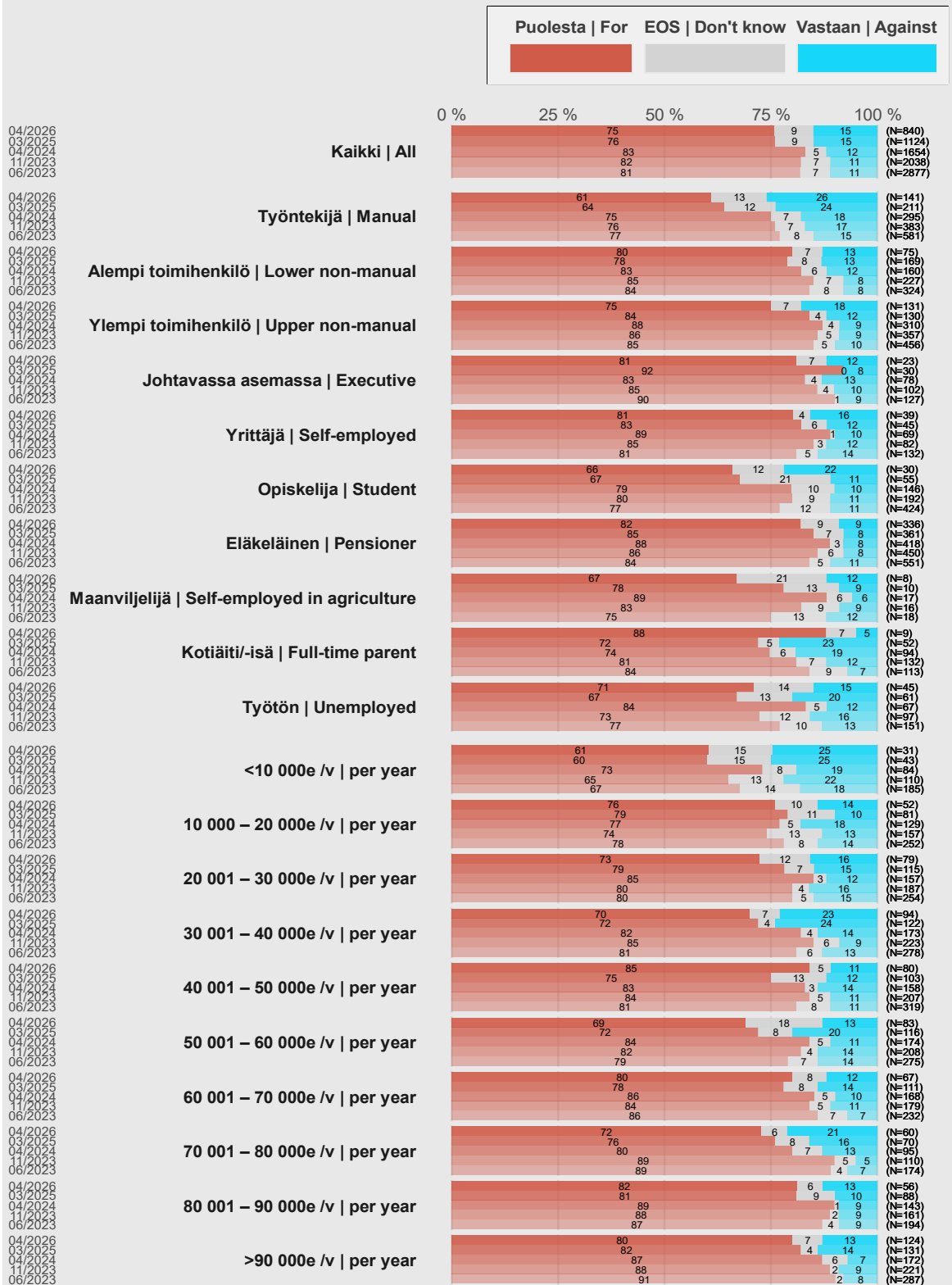
LIITE 2. Tulokset alkuperäisillä vastaajilla

Kuvio A1a. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan (%).

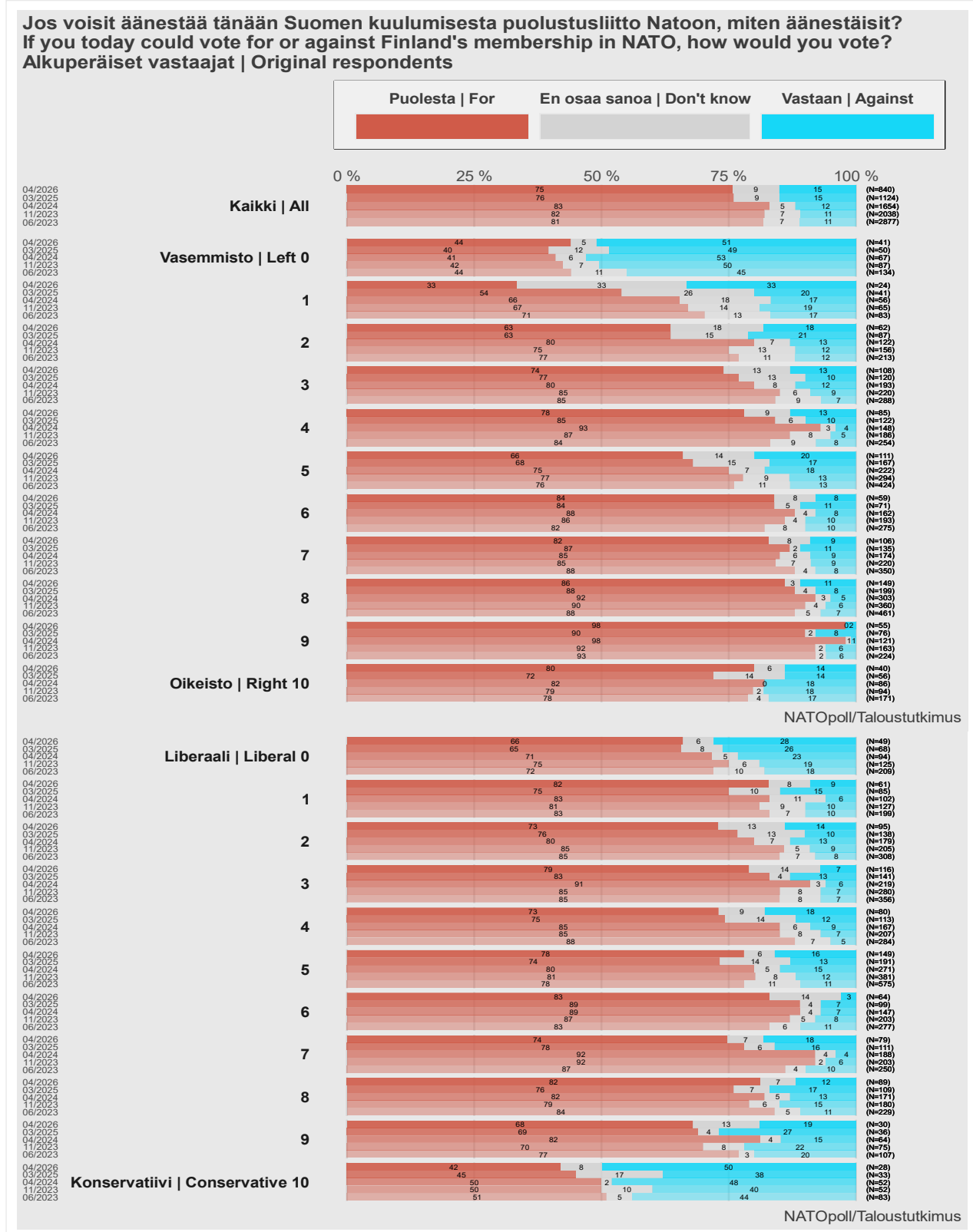
Kuvio A1b. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen ammattiaseman ja tulojen mukaan (%)

Jos voisit äänestää tänään Suomen kuulumisesta puolustusliitto Natoon, miten äänestäisit?
If you today could vote for or against Finland's membership in NATO, how would you vote?
Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

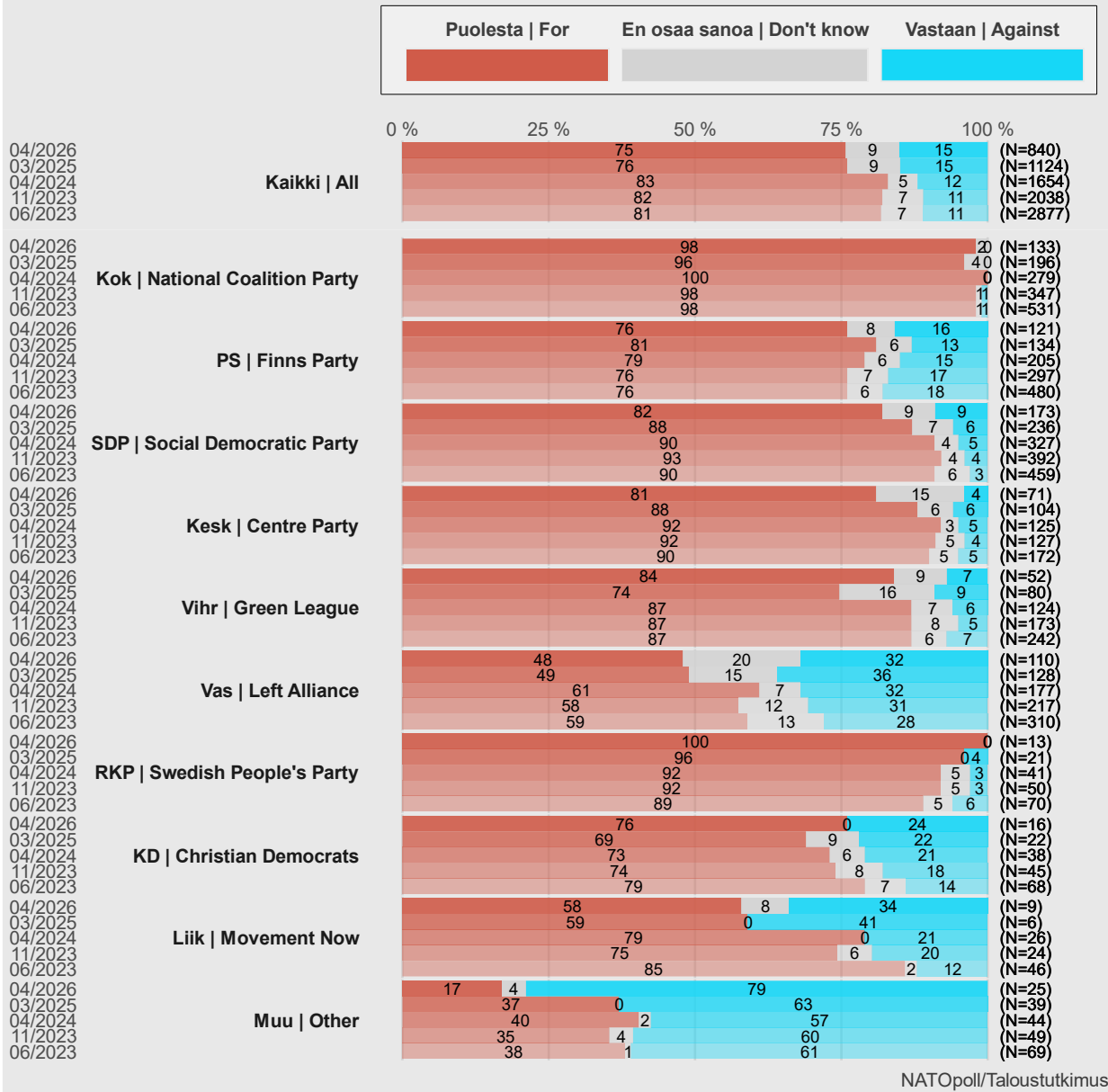
NATOpoll/Taloustutkimus

Kuvio A1c. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen poliittisen orientaation mukaan (%).

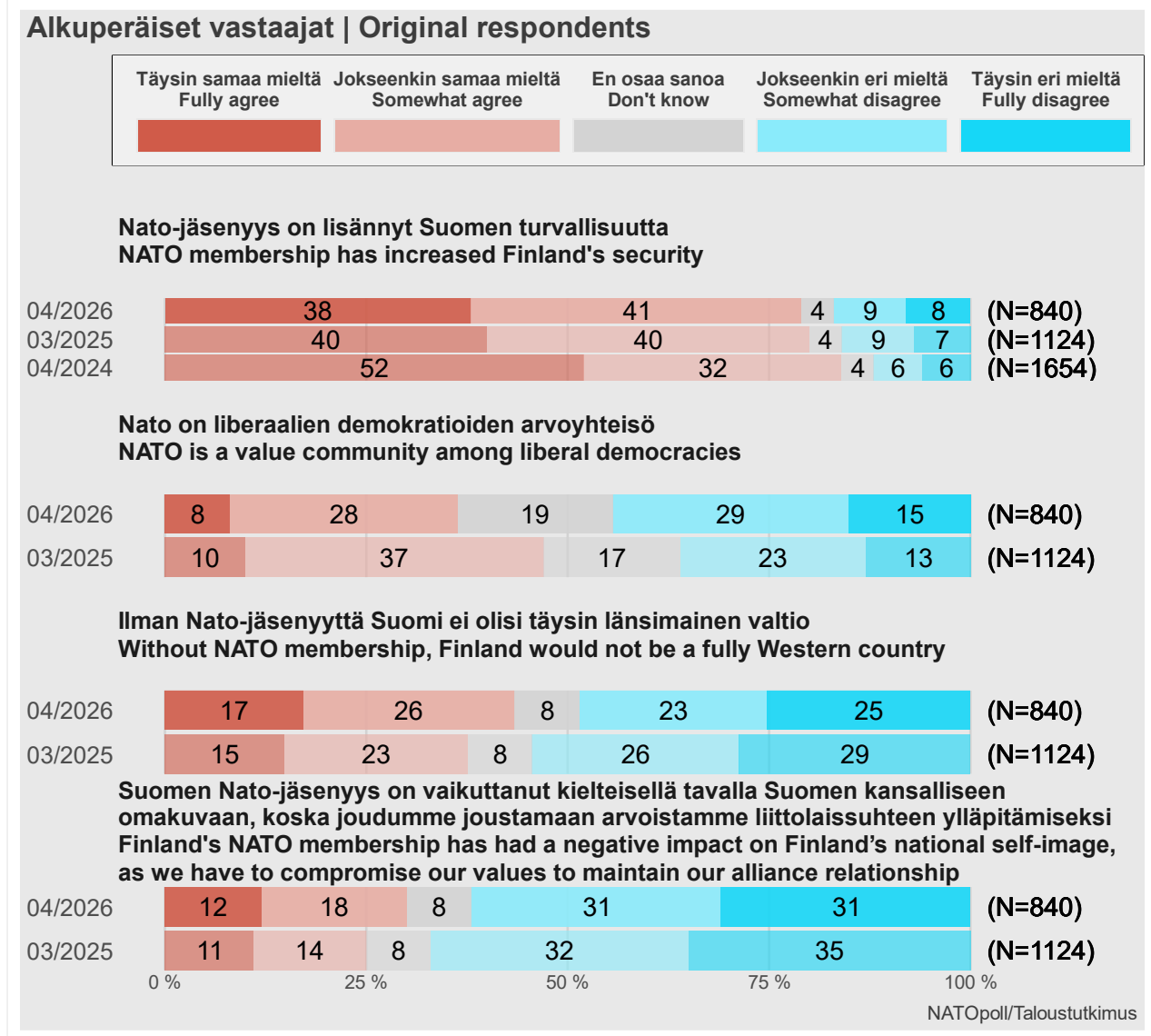
Kuvio A1d. Nato-jäsenyyden kannatuksen kehittyminen puoluekannan mukaan (%).

Jos voisit äänestää tänään Suomen kuulumisesta puolustusliitto Natoon, miten äänestäisit?
 If you today could vote for or against Finland's membership in NATO, how would you vote?
 Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

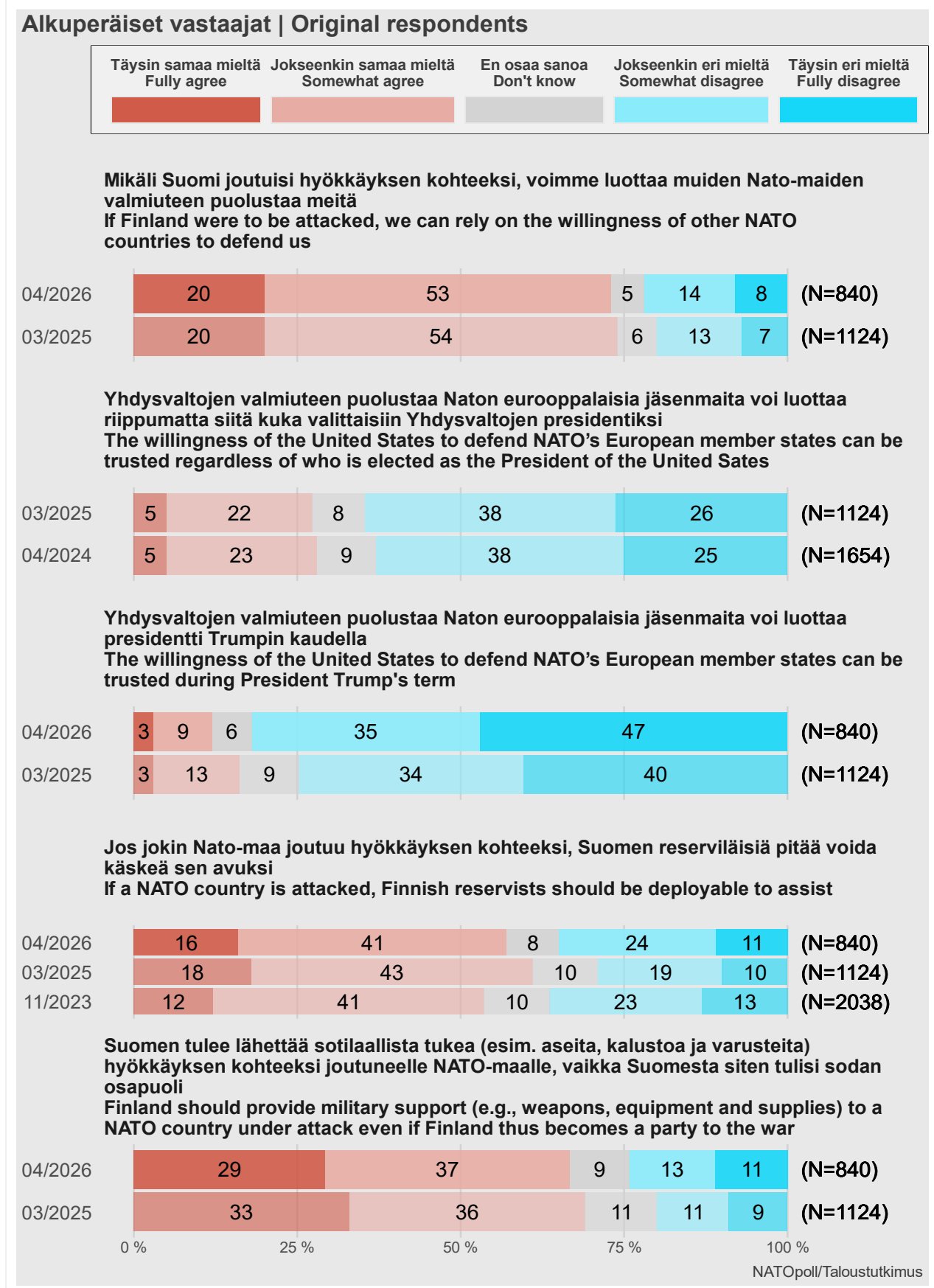

NATOPoll/Taloustutkimus

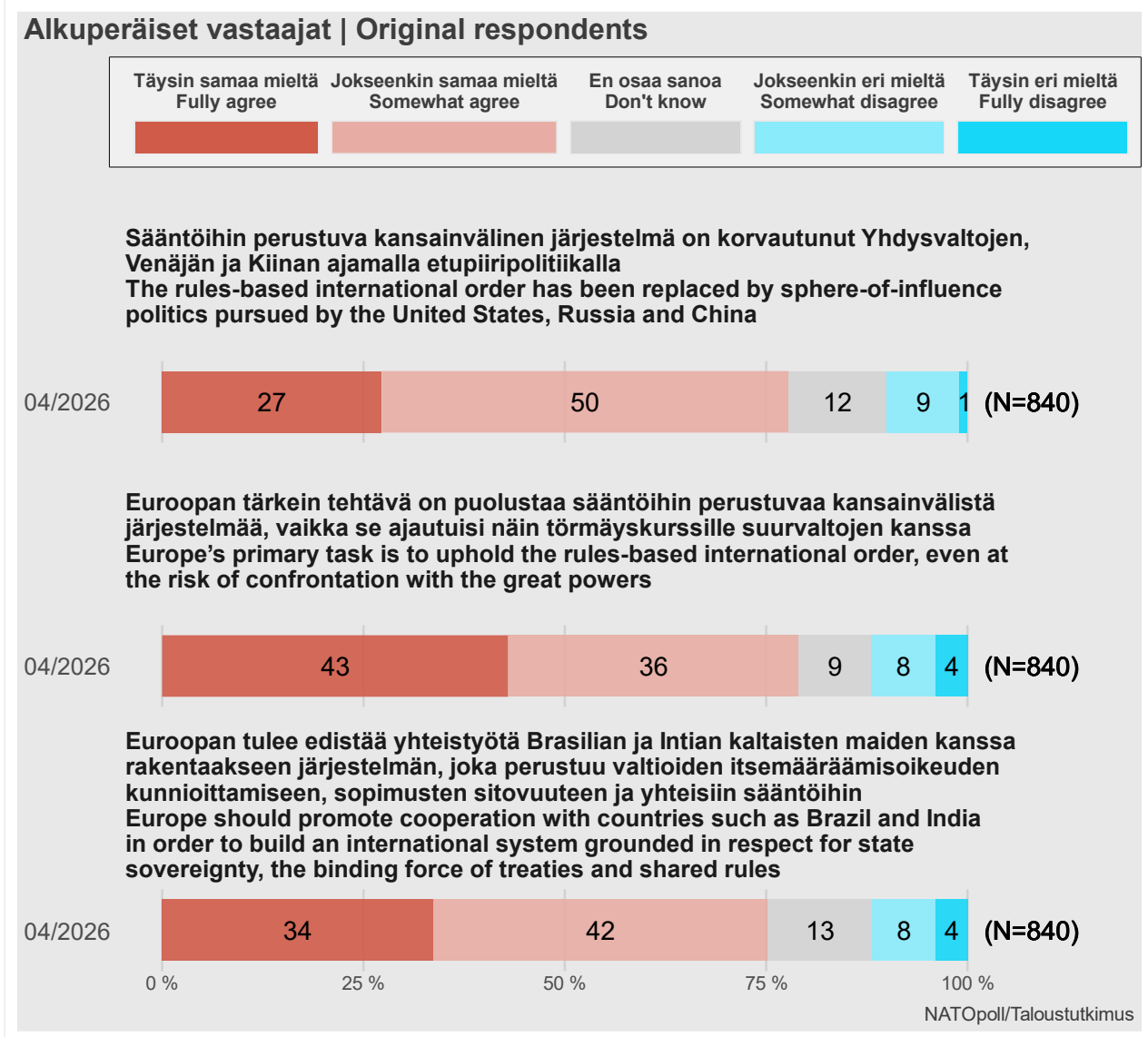
Kuvio A2a. Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa (%).

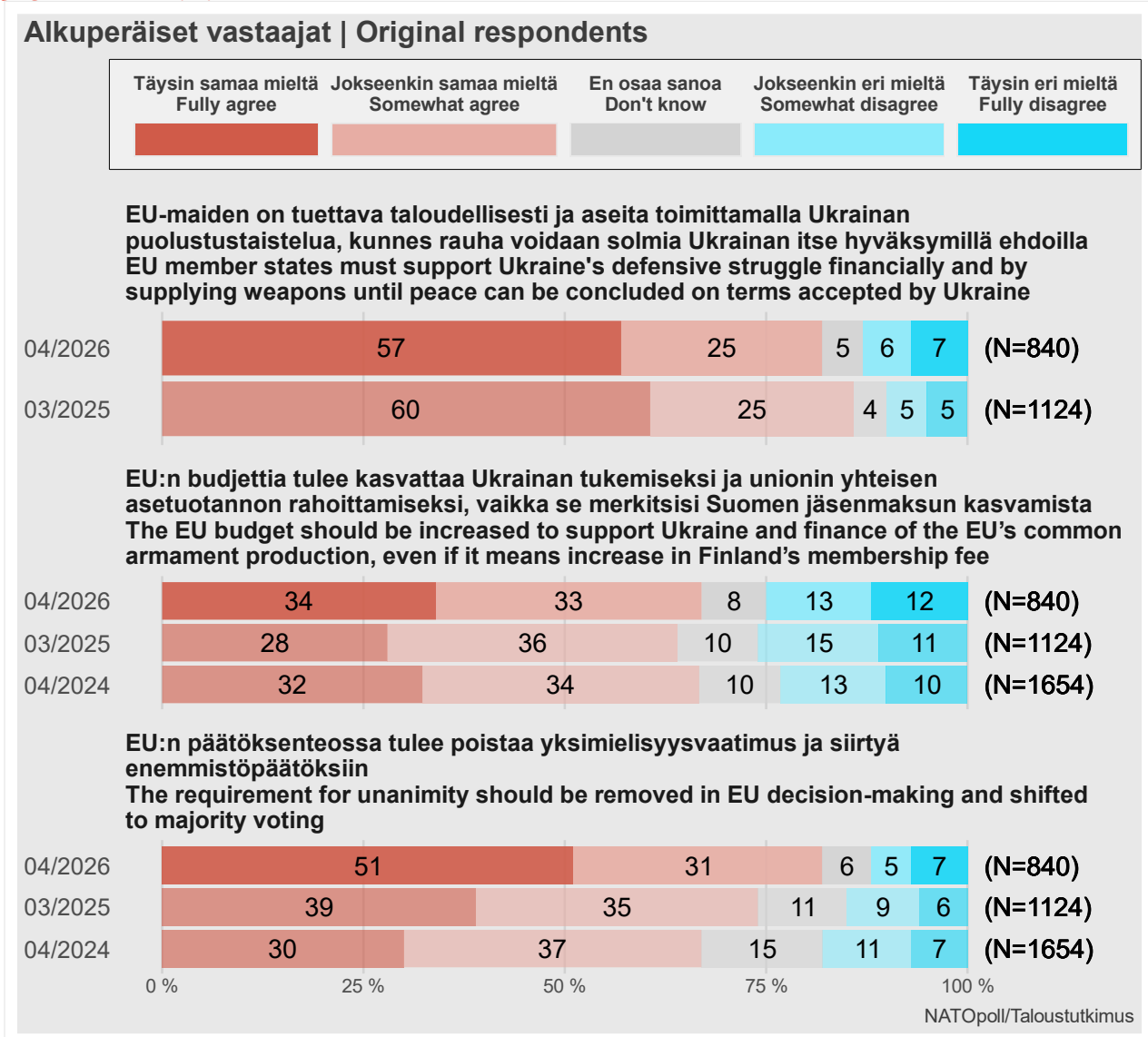
Kuvio A2b. Näkemykset Nato-jäsenyyden merkityksestä ja Suomen roolista Natossa (%).

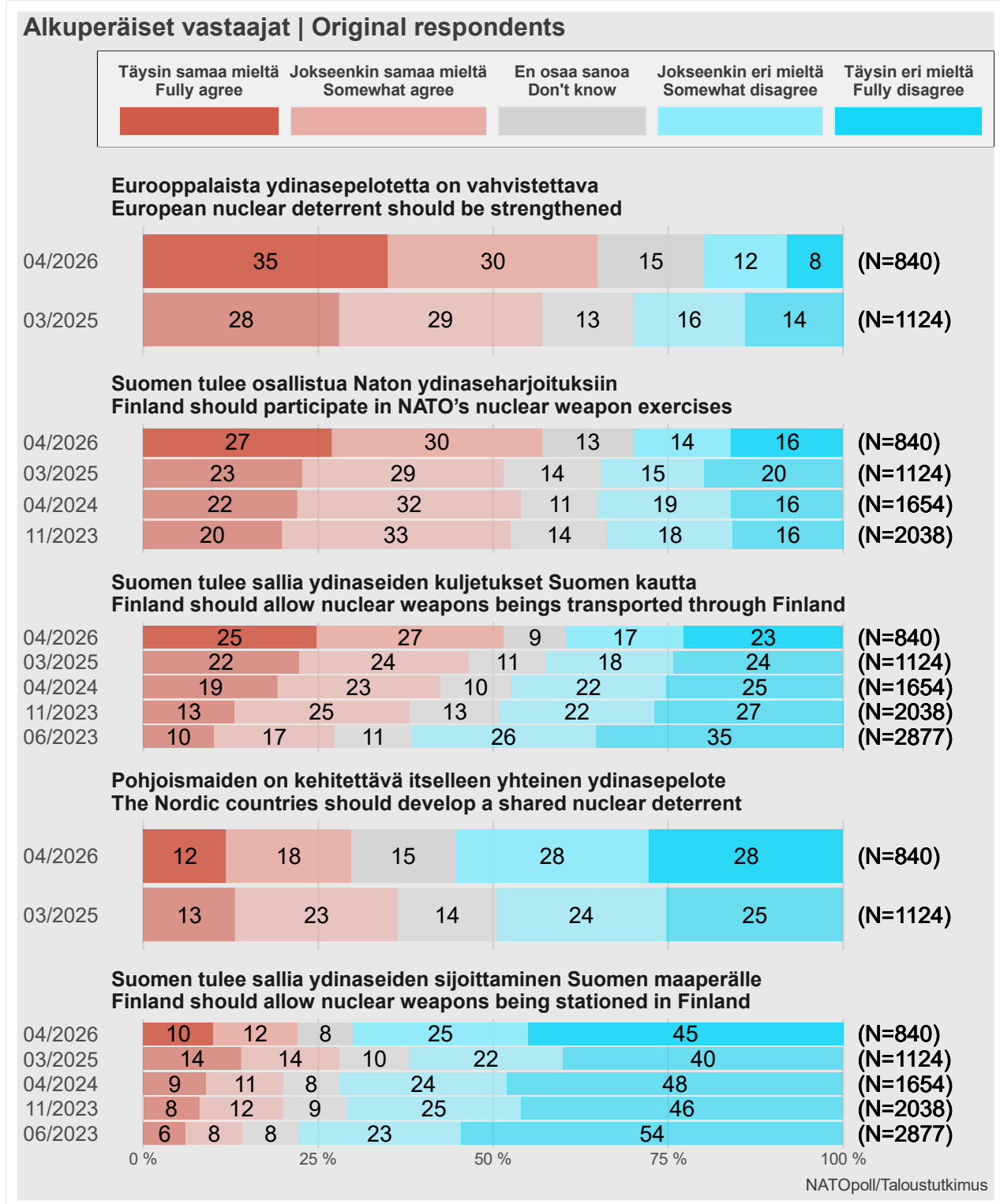
Kuvio A3a. Näkemykset Europan turvallisuuspoliittisista valinnoista muuttuneessa kansainvälisessä järjestelmässä (%).

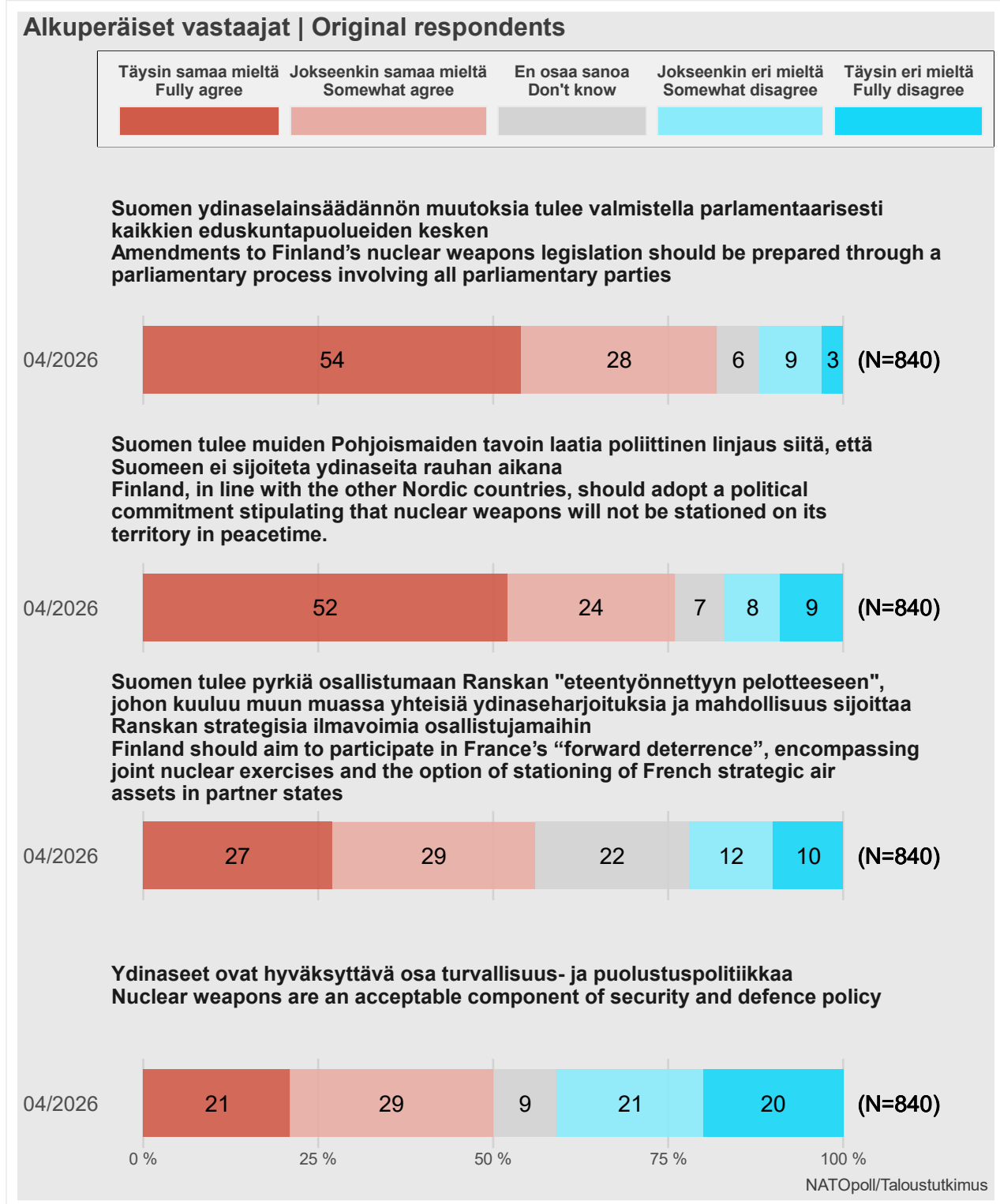
Kuvio A3b. Näkemykset Europan turvallisuuspoliittisista valinnoista muuttuneessa kansainvälisessä järjestelmässä (%).

Kuvio A5a. Näkemykset ydinasepolitiikasta (%).

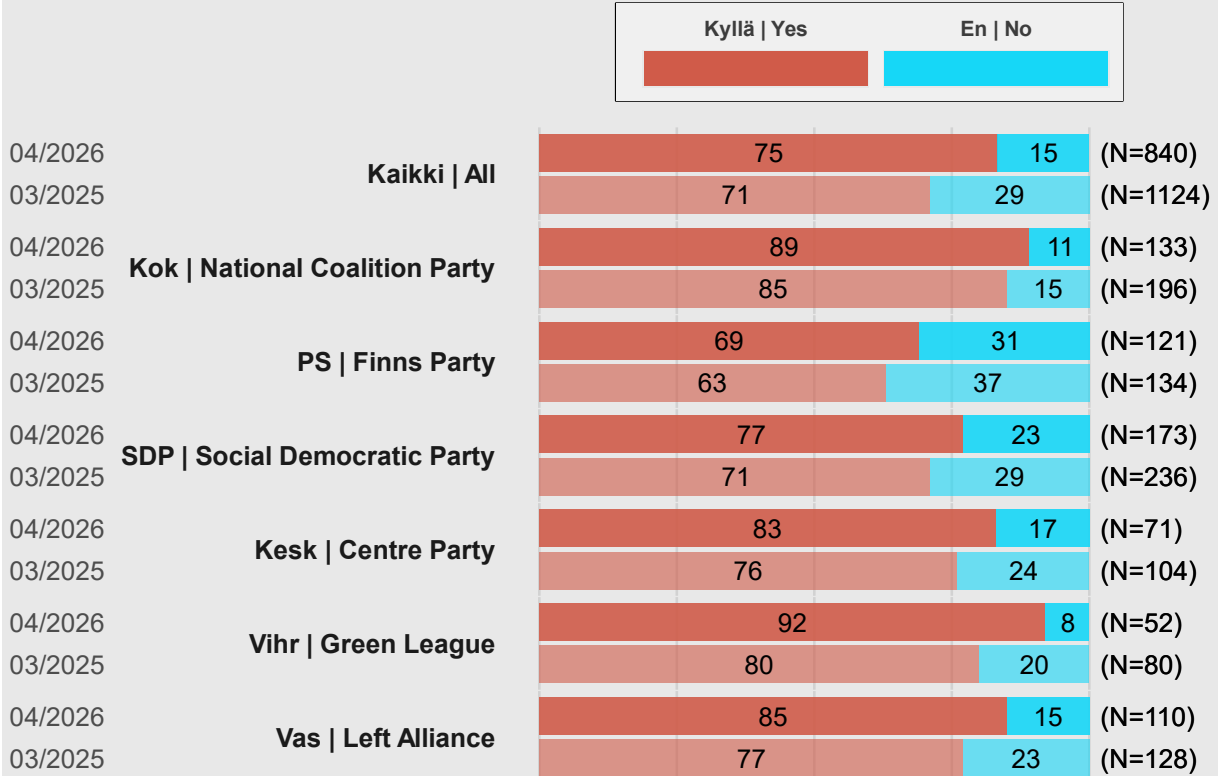

Kuvio A5b. Näkemykset ydinasepolitiikasta (%).

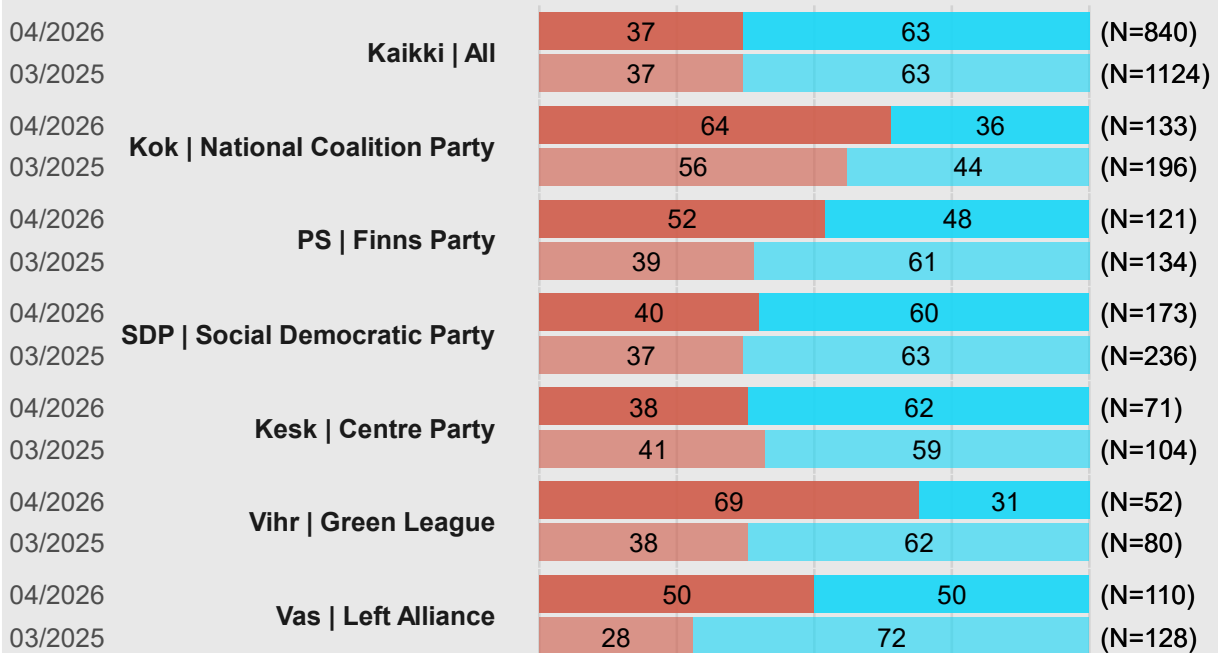

Kuvio A6. Kansalaisten tietämys arvopohjaisesta realismista puoluekannan mukaan (%).

**Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin.
Oletko kuullut siitä aikaisemmin?**
**Finland's foreign and security policy is based on value-based realism.
Have you heard about it before?**
Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

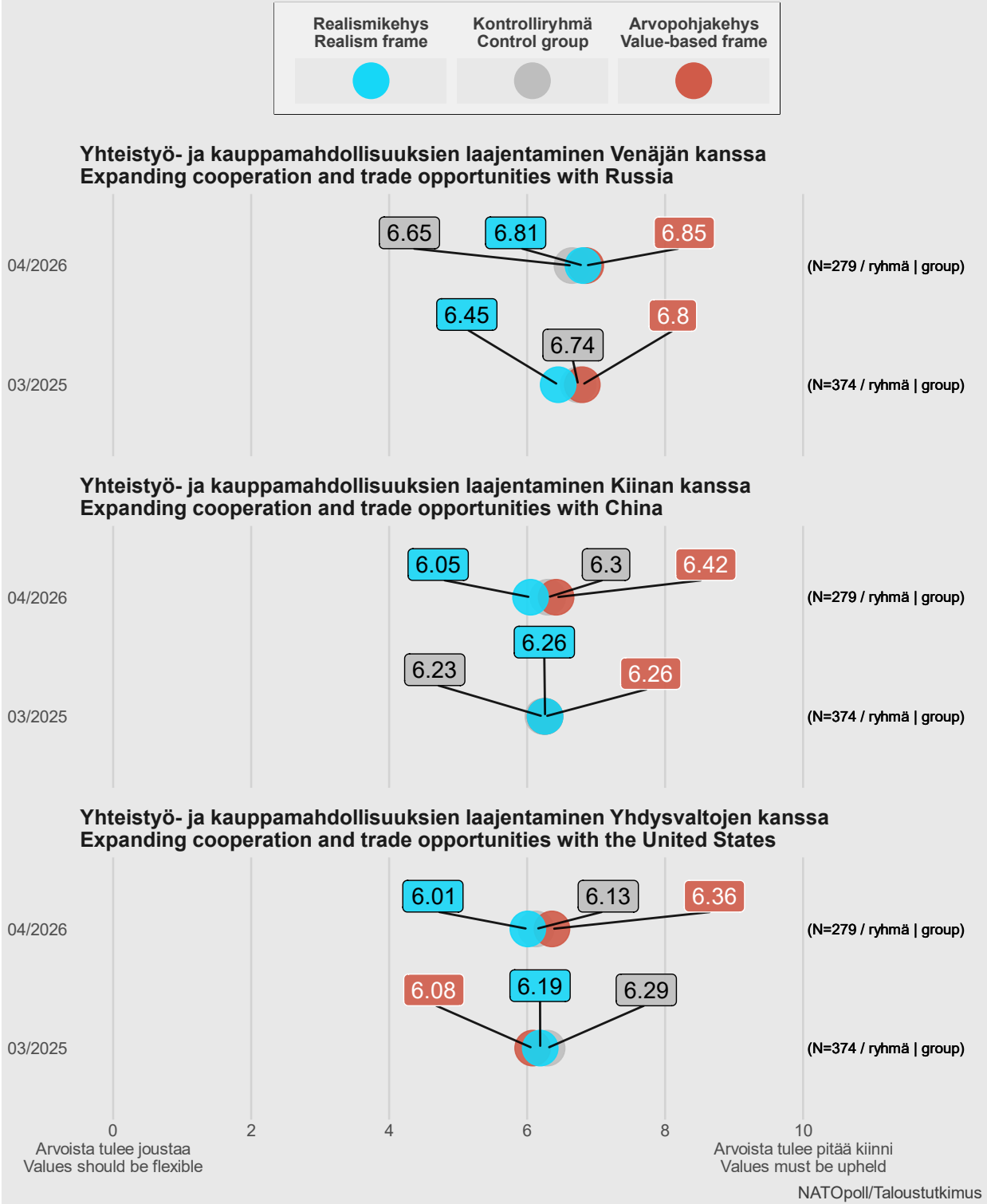
Osaisitko kuvailla, mitä arvopohjainen realismi tarkoittaa?
Could you describe what value-based realism means?

NATOpoll/Taloustutkimus

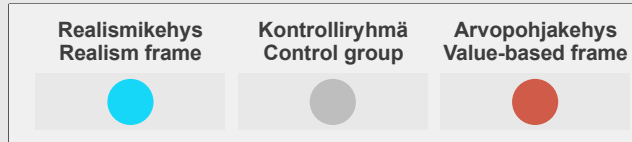
Kuvio A7a. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?
Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

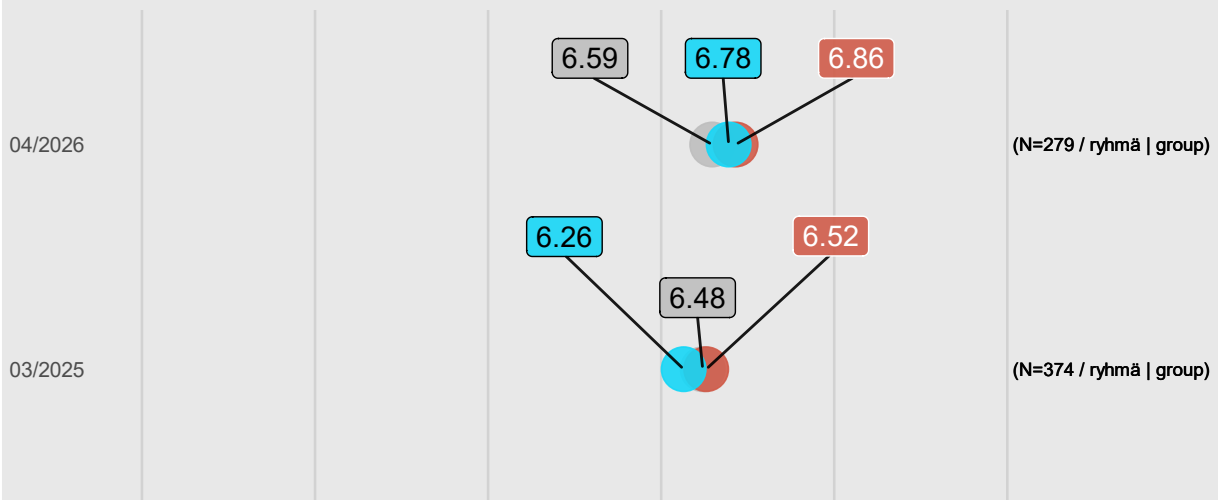

Kuvio A7b. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

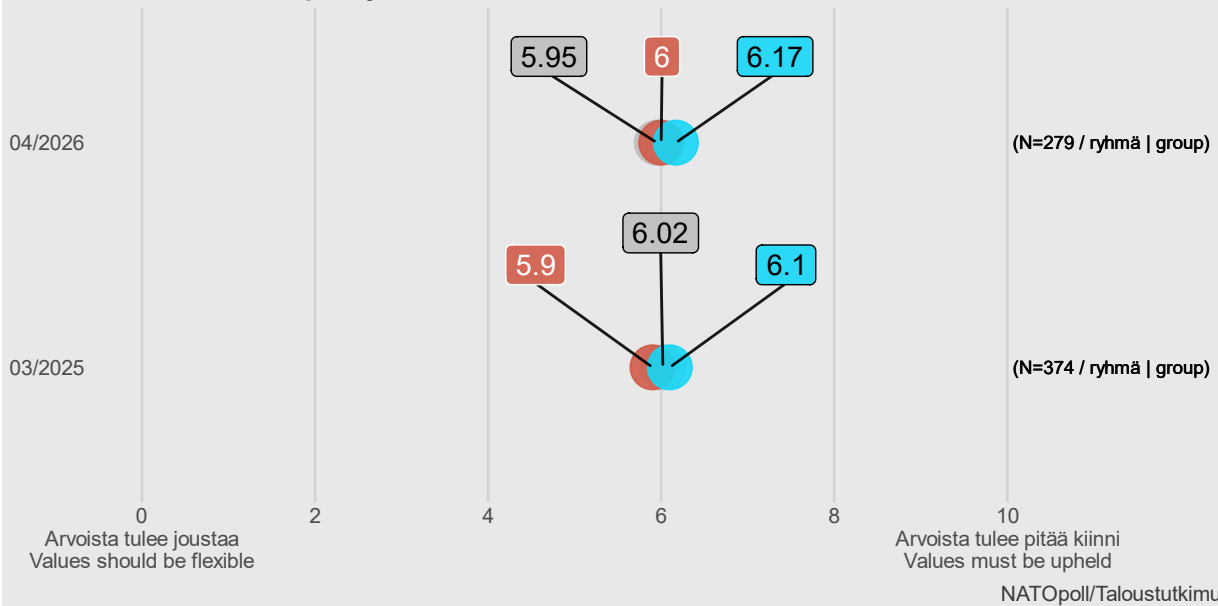
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

**Yhdysvaltojen hallinnon arvosteleminen
Criticizing the US administration**

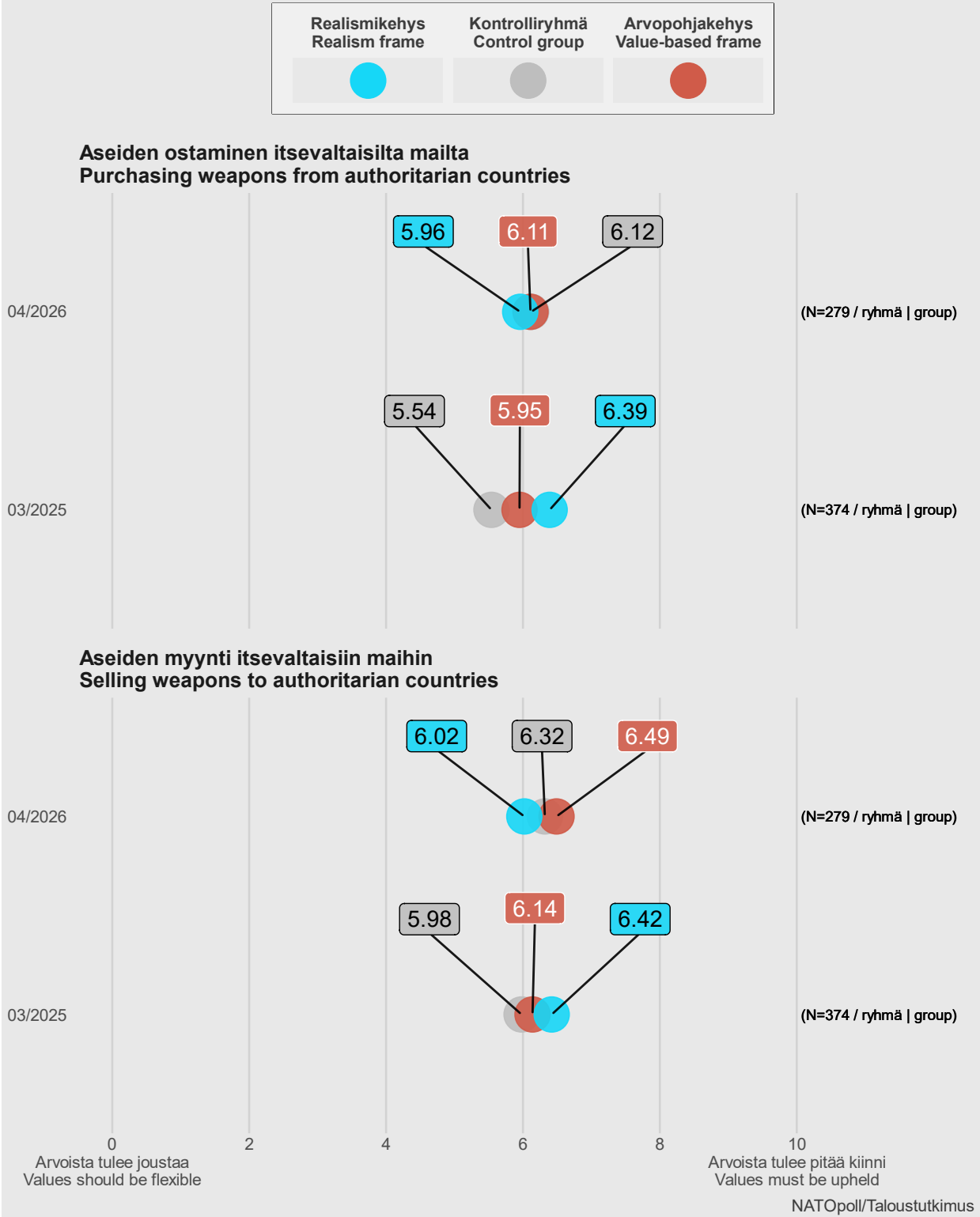

**Yhdysvaltojen tuen varmistaminen Suomen turvallisuudelle, vaikka se edellyttäisi EU:n yhteisestä linjasta poikkeamista
Ensuring US support for Finland's security, even if it requires deviating from the EU's shared policy**

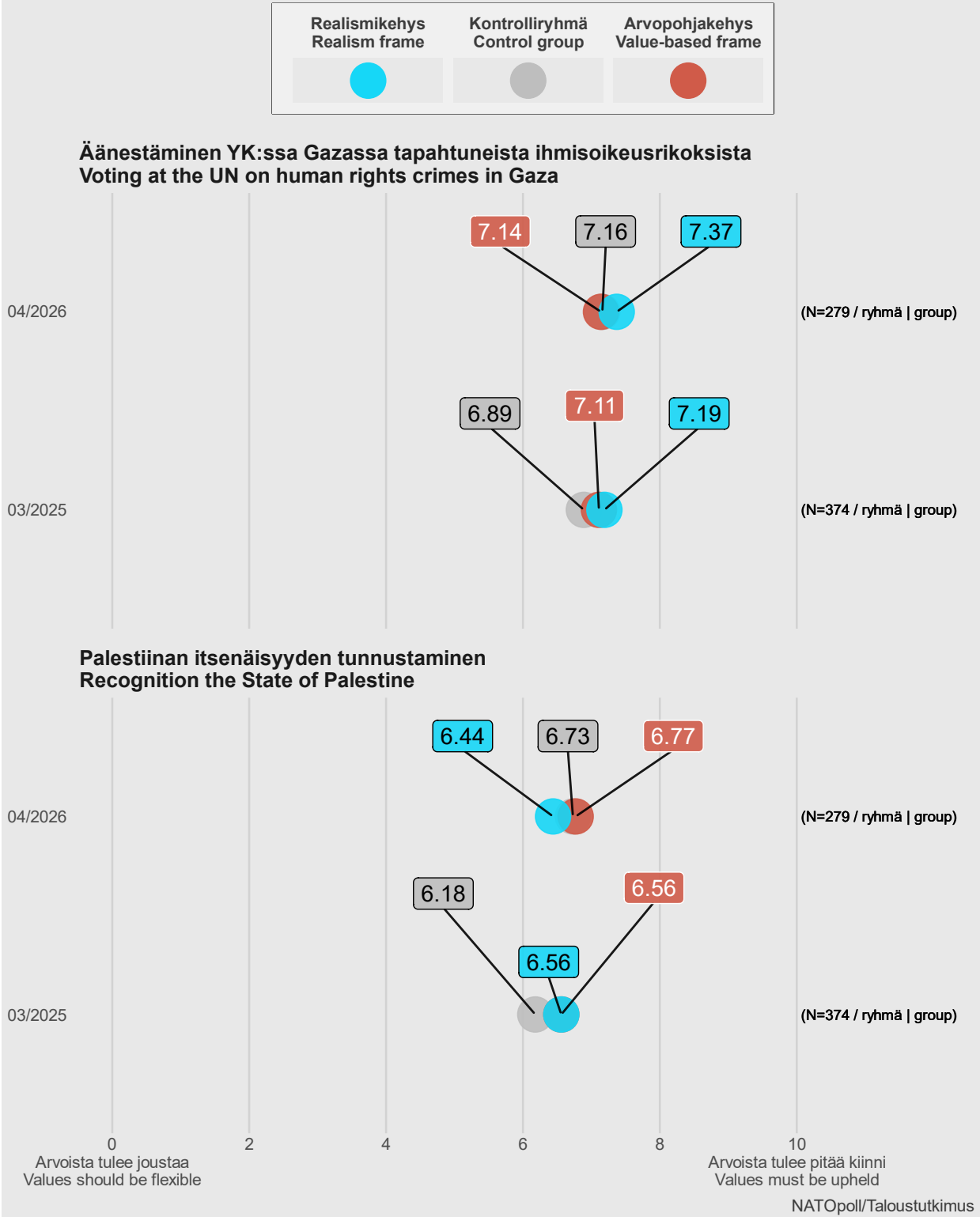
Kuvio A7c. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

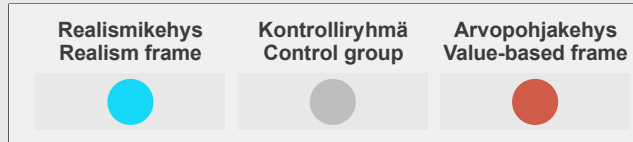
Kuvio A7d. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

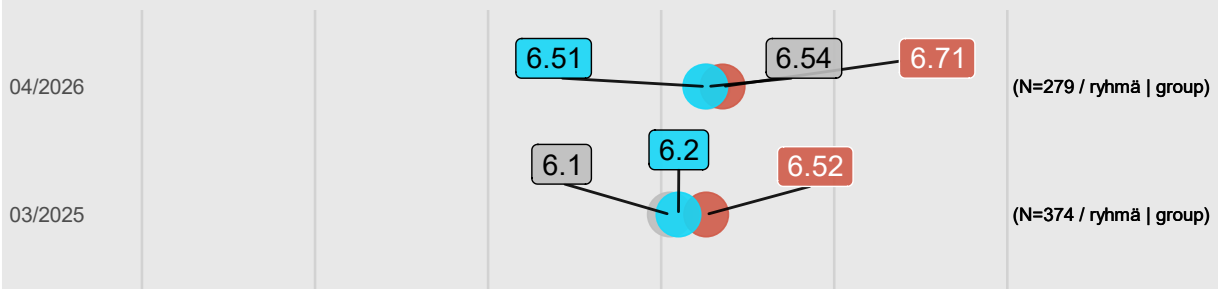

Kuvio A7e. Kansalaisten arvopohjaisen realismin painotukset, keskiarvot ryhmittäin.

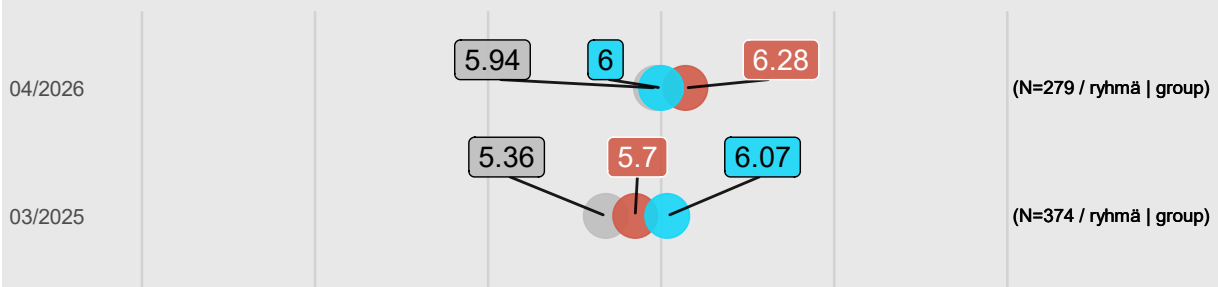
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu arvopohjaiseen realismiin. Käytännön politiikassa voi tulla vastaan tilanteita, joissa on kallistuttava enemmän arvojen tai realismin puolelle. Miten mielestäsi tulisi valita seuraavissa tilanteissa asteikolla nolasta kymmeneen, jossa 0 merkitsee arvoista (esim. demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet) joustamista ongelmien ratkaisemiseksi ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja 10 arvoista kiinni pitämistä?

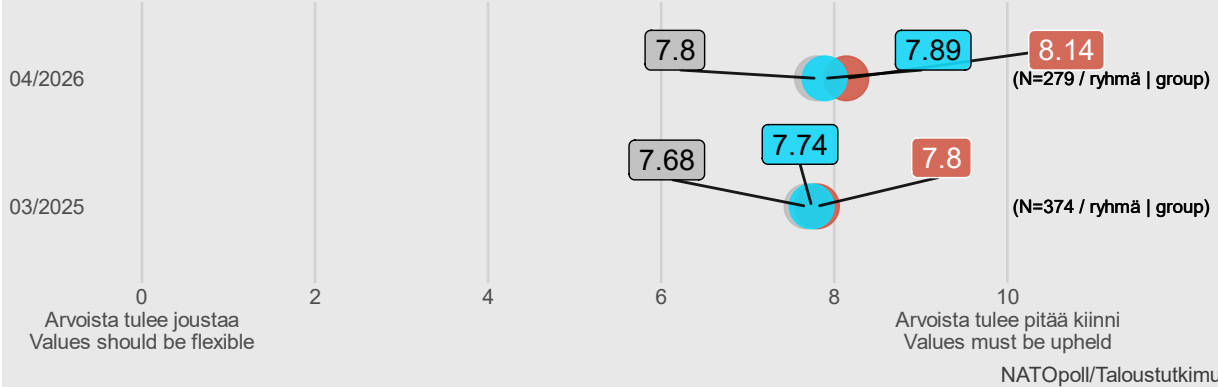
Epävirallisten diplomaattisten suhteiden ja kauppasuhteiden vahvistaminen Taiwanin kanssa
Strengthening informal diplomatic and trade relations with Taiwan

Turvapaikanhakuoikeuden rajoittaminen Venäjän aiheuttaman uhan torjumiseksi
Restricting the right to seek asylum to counter the threat posed by Russia

Tanskan tukeminen, mikäli Yhdysvallat jatkaa Tanskan painostamista Grönlannin saamiseksi ja vaatii Suomea valitsemaan puolensa
Supporting Denmark if the United States continues to pressure Denmark to acquire Greenland and demands that Finland choose a side

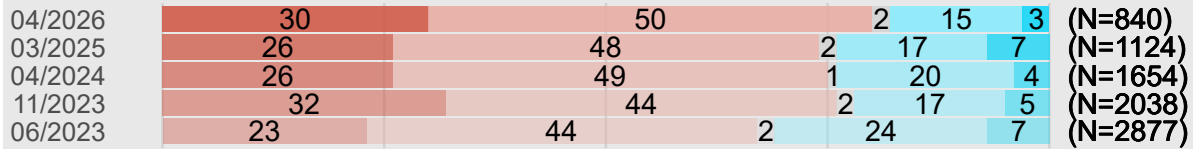

Kuvio A8. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

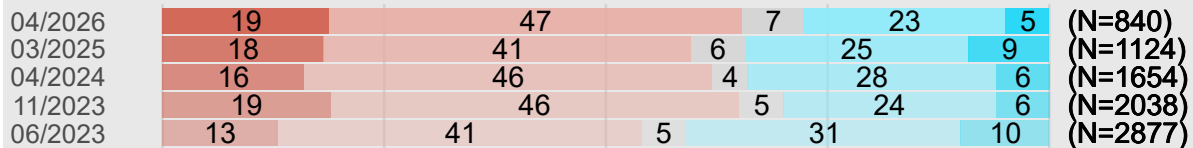
Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

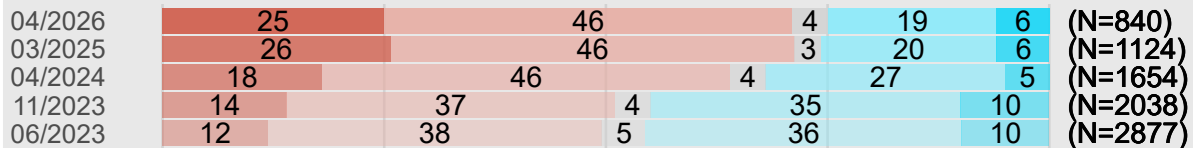
**Seuraa aktiivisesti turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa
I actively follow security and defence policy**

**Olen hyvin perillä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta
I am well informed on security and defence policy**

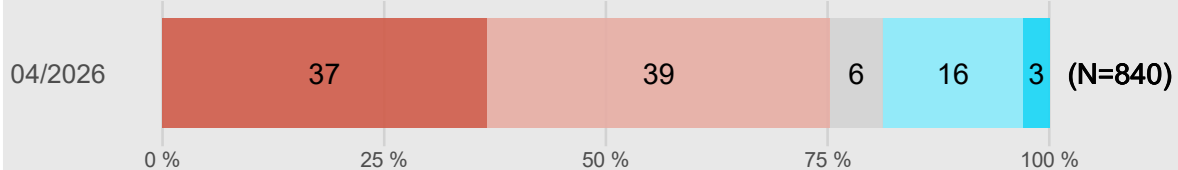
**Turvallisuus- ja puolustuspolitiikka herättää minussa huolta
Security and defence policy causes me concern**

**Suomen poliittiset päättäjät ovat kykenemättömiä hallitsemaan nykyistä monikriisistä toimintaympäristöä
Finland's political decision makers are incapable of managing the current polycrisis environment.**

**Suomen poliittiset päättäjät ovat kykenemättömiä tuottamaan pitkäjänteisiä ratkaisuja
Finland's political decision makers are incapable of producing long term solutions**

0 % 25 % 50 % 75 % 100 %

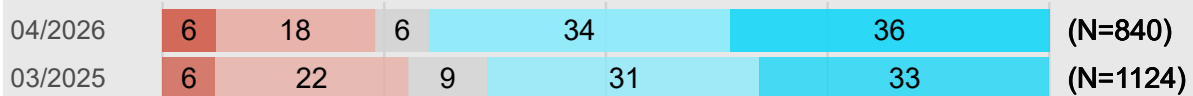
NATOPoll/Taloustutkimus

Kuvio A8b. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

Yhdysvaltojen ja Suomen väliseen puolustusyhteistyösopimukseen voi luottaa presidentti Trumpin kaudella
The defense cooperation agreement between the United States and Finland can be relied on during President Trump's term

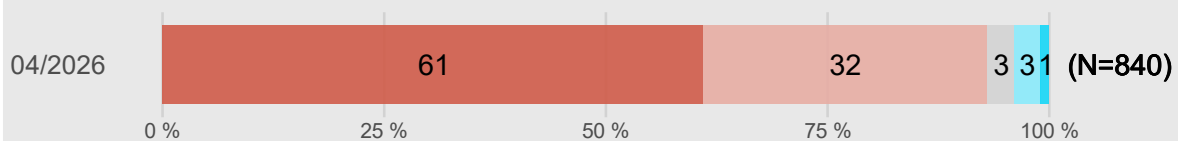
Suomen tulee pyrkiä vähentämään riippuvuuttaan Yhdysvalloista hankkimalla aseteknologiaa Euroopasta tai samanmielisiltä mailta Euroopan ulkopuolella
Finland should reduce its dependence on the United States by procuring weapon technology from Europe or from like minded countries outside Europe

Suomen tulee pyrkiä vähentämään riippuvuuttaan Yhdysvalloista vähentämällä amerikkalaisten pilvipalveluiden ja ohjelmistojen käyttöä julkisella sektorilla, vaikka se maksaisi enemmän eikä palvelujen laatu yltäisi amerikkalaisyritysten tarjoamalle tasolle
Finland should seek to reduce its dependence on the United States by decreasing the use of U.S. cloud services and software in the public sector, even if this entails higher costs and lower service quality than that provided by U.S. companies

Suomen tulee pyrkiä vähentämään riippuvuuttaan Yhdysvalloista ja Kiinasta kannustamalla suomalaisia suosimaan eurooppalaisia palveluita ja tavaroita
Finland should seek to reduce its dependence on the United States and China by encouraging Finns to favor European services and goods

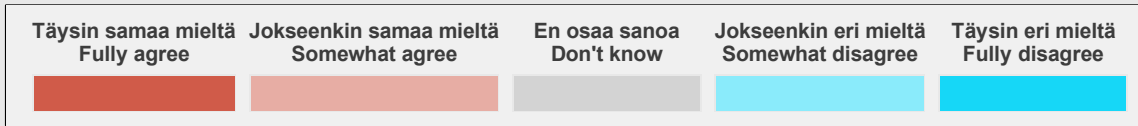

0 % 25 % 50 % 75 % 100 %

NATOPoll/Taloustutkimus

Kuvio A8c. Odotukset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle (%).

Alkuperäiset vastaajat | Original respondents

Suomen tulee asettaa avaruusteknologian käytössä oman puolustuskykymme vahvistaminen etusijalle, vaikka se lisää riskiä avaruuden hyötykäyttöä haittaavan avaruusromun muodostumisesta

Finland should prioritize strengthening its own defence capabilities in the use of space technology, even if this increases the risk of generating space debris that could hinder the civilian use of outer space

Suomen tulee kehittää oma satelliittipohjainen ohjusennakkovaroitusjärjestelmä taloustilanteesta riippumatta

Finland should develop its own satellite based missile early warning system regardless of the economic situation

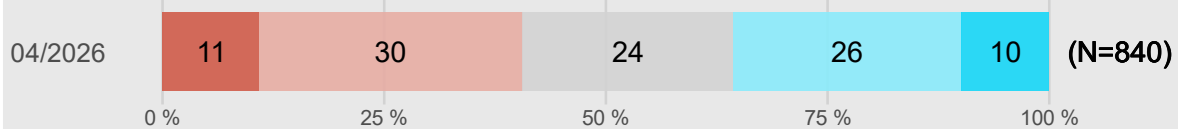
Suomen tulee nojata jatkossakin edulliseen yhdysvaltalaiseen satelliittien laukaisukapasiteettiin, vaikka Suomi on näin yhteislaukaisija USA:n kanssa ja siten riippuvainen myös USA:n avaruuslainsäädännöstä

Finland should continue to rely on affordable U.S. satellite launch capacity, even if this makes Finland a co launch partner with the United States and thus dependent on U.S. space legislation

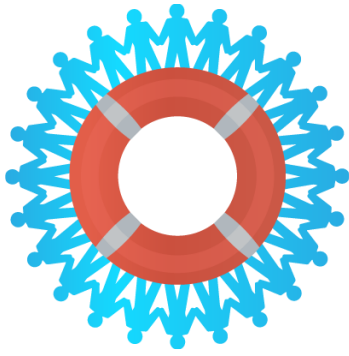

Suomen tulee alkaa valmistella Ruotsin ja Norjan tavoin omaa satelliittien laukaisukyvykkyyttä riippumattomuuden lisäämiseksi, vaikka se vaatii mittavia investointeja ja saattaa johtaa poliittisiin selkkauksiin epäonnistuneesti laukaistujen ja naapurivaltioon pudonneiden satelliittien vuoksi

Finland should, in line with Sweden and Norway, begin preparing its own satellite launch capability in order to increase independence, even if this requires substantial investments and may lead to political disputes due to failed satellite launches and satellites falling into neighboring states

NATOpoll/Taloustutkimus

NATOpoll

POLICY BRIEF
1/2026

Raportin ulkoasun suunnittelu: Josefina Sipinen
Raportin grafiikka: Julius Lehtinen
ISSN 2954-3010